Biblioteca Centrală Regională Hunedoara-Deva

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 830 — vineri 24 decembrie 1965 — 8 pagini 25 bani

LUCRĂRILE MARII ADUNĂRI NAȚIONALE

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., prezentînd expunerea cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică

La Palatul Marii Adunări Naționale au început luni dimineața lucrările celei de-a IV-a sesiuni a Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România.

Deputații și invitații au salutat cu puternice aplauze sosirea în sală a conducătorilor partidului și statului nostru. În loja din dreapta iau loc tovarășii Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Alexandru Bîrlădeanu, Emil Bodnaraș, Petre Borilă, Constantin Drăgan, Alexandru Drăghici, Paul Niculescu-Mizil, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Leontin Sălăjan. În loja din stînga se află membrii Consiliului de Stat.

La lucrări asistă numeroși invitați: miniștri, conducători de instituții centrale și organizații obștești, academicieni și alți oameni de știință și cultură, generali și ofițeri superiori, reprezentanți ai oamenilor muncii din întreprinderi și instituții bucureștene, ziariști români și străini.

Sînt de față șefii misiunilor diplomatice acreditați la București.

Președintele Marii Adunări Naționale, Ștefan Voitec, deschide lucrările sesiunii. Cei prezenți păstrează un moment de reculegere în memoria deputatului Barbu Solomon.

Deputații au votat în unanimitate următoarea ordine de zi a sesiunii:

1. Verificarea legalității alegerii deputatului declarat ales în circumscripția electorală nr. 12 — Berești, din regiunea Galați.

2. Proiect de lege cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național al Cercetării Științifice.

3. Proiect de lege pentru adoptarea Planului de Stat al economiei naționale pe anul 1966.

4. Proiect de lege pentru adoptarea Bugetului de Stat al Republicii Socialiste România pe anul 1966.

5. Proiect de lege cu privire la protecția muncii.

6. Proiectul Regulamentului de funcționare a Marii Adunări Naționale.

7. Propuneri pentru componența unor comisii permanente ale Marii Adunări Naționale.

8. Aprobarea decretelor cu putere de lege emise de Consiliul de Stat.

A fost aleasă apoi, în unanimitate, Comisia de elaborare a proiectului Regulamentului de funcționare a Marii Adunări Naționale.

La primul punct al ordinii de zi, pe baza raportului prezentat de președintele Comisiei de validare, deputatul Demostene Botez, Marea Adunare Națională a validat cu unanimitate de voturi mandatul deputatului Nicolae Deleanu, ales în circumscripția electorală nr. 12-Berești, din regiunea Galați.

S-a trecut apoi la punctul 2 al ordinii de zi.

Primit cu vii și puternice aplauze, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., a prezentat expunerea cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică.

Raportul comun al Comisiei pentru cultură și învățămînt și al Comisiei juridice asupra proiectului de lege cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național al Cercetării Științifice, a fost prezentat de deputatul Gheorghe Mihoc.

După închiderea ședinței de dimineață s-au întrunit unele comisii ale M.A.N.

În ședința de după-amiază a început discuția generală la punctul 2 al ordinii de zi.

Au luat cuvîntul deputații Remus Rădulet, Costin Nenițescu, Ion Creangă, Emil Oniga, Horia Hulubei, Emil Vlaicu, Maxim Berghianu, Gheorghe Vlad, Ludovic Csögör, Ilie Murgulescu, Constantin Daicoviciu, Liane Schlosser, Ștefan Bălan.

După discutarea pe articole a proiectului de lege, s-a trecut la votarea lui, în întregime, prin vot secret.

Marea Adunare Națională a aprobat în unanimitate Legea cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național al Cercetării Științifice. Rezultatul votului a fost primit cu puternice aplauze.

Lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale au continuat marți dimineața.

Președintele Marii Adunări Naționale, tovarășul Ștefan Voitec, a deschis ședința.

Primit cu vii aplauze, tovarășul Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri, a prezentat Darea de seamă asupra înfăptuirii planului de stat pe anul 1965 și cu privire la planul de stat pe anul 1966.

Ministrul finanțelor, Aurel Vijoli, a expus, din însărcinarea Consiliului de Miniștri, raportul cu privire la proiectul bugetului de stat pe anul 1966.

A început apoi discuția generală asupra proiectului planului de stat al economiei naționale și a proiectului de buget pe 1966.

În ședința de dimineață au luat cuvîntul deputații Florian Dănălache, Nicolae Lazăr, Ion Stănescu, Gheorghe Tătaru, Petre Ionescu, Mihail Lupșan, Dumitru Tudose, Emil Bobu, Dumitru Bejan, Vasile Marin, ministrul industriei construcțiilor de mașini — Mihai Marinescu, Iulia Stamatoiu.

În ședința de după-amiază, deputatul Manea Mănescu, președintele Comisiei economice-financiare, a prezentat raportul acestei comisii cu privire la cele două proiecte de legi supuse spre aprobare Marii Adunări Naționale.

În continuarea discuției generale au luat cuvîntul deputații Nicolae Giosan, Wilhelm Lutsch, Mirela Micu, Petru Enache, Nicolae Mănescu, George Zsoldos, Cristinel Vîlciu, Iuliu Gal, Gheorghe Maftei, Constantin Dinculescu și Mihail Levente.

Fiecare din cele două proiecte de lege a fost discutat pe articole și supus, în întregime, votului secret.

Marea Adunare Națională a aprobat legea pentru adoptarea planului de stat al economiei naționale pe anul 1966, precum și legea pentru adoptarea bugetului de stat al Republicii Socialiste România pe anul 1966.

Rezultatele voturilor au fost primite cu aplauze.

(Continuare în pag. a 2-a)

CUVÎNTUL DEPUTATULUI ȘTEFAN BĂLAN

Ideile cuprinse în expunerea făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu și măsurile prevăzute în proiectul de lege prezentat corespund unor necesități obiective, determinate de dezvoltarea economică și culturală a țării pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste. Ele reflectă preocuparea partidului și a statului nostru pentru afirmarea tot mai puternică a științei românești și pentru folosirea cît mai amplă a cuceririlor științei în interesul poporului.

Una dintre ideile de bază care rezultă din materialul expus subliniază necesitatea intensificării cercetării științifice proprii — cale sigură spre mărirea contribuției științei la rezolvarea problemelor actuale și de perspectivă ale economiei și spre sporirea prestigiului internațional al științei și culturii noastre. Accentul deosebit pe care partidul și guvernul îl pun pe intensificarea cercetării proprii exprimă încrederea în capacitatea creatoare a oamenilor noștri de știință, deschide perspective luminoase dezvoltării științei, tehnicii, culturii, în Republica Socialistă România.

O contribuție directă și efectivă la dezvoltarea cercetării științifice în țara noastră aduce învățămîntul. Pe lîngă faptul că învățămîntul superior — prin specialiștii pe care îi formează, este principalul izvor de cadre pentru toate domeniile de cercetare, el reprezintă o vastă instituție de activitate creatoare științifică. Personalul didactic reprezintă un potențial științific de mare valoare pentru economia și cultura națională. În învățămîntul superior avem peste 13 000 de cadre didactice care lucrează în 820 de colective de catedră. Planurile de cercetare științifică ale catedrelor au cuprins, în ultimul timp, peste 3 000 de teme anual, reprezentînd investigații cu caracter fundamental și aplicativ în cele mai diferite domenii și pe o scară mereu mai extinsă. În anul 1965 au fost încheiate peste 200 de contracte cu unități industriale, din care unele pe teme de o mare actualitate, aducînd producției importante economii. Nu întotdeauna însă, învățămîntul a fost solicitat să efectueze cercetări științifice pentru producție și nici cadrele didactice nu au dat suficientă atenție problemelor unor sectoare importante ale economiei.

După ce a arătat că învățămîntul superior poate contribui și mai mult la dezvoltarea științei și tehnicii, vorbitorul a spus: Va trebui ca ministerele să facă apel mai intens la acest tezaur de știință pe care îl avem în învățămînt, care poate și trebuie să fie folosit. Cadrele didactice, efectuînd cercetări fundamentale și aplicative, se vor convinge mereu mai mult că valoarea cercetării științifice crește o dată cu utilitatea socială a rezultatelor ei.

În continuare, vorbitorul a subliniat necesitatea de a forma cadre temeinic pregătite în specia-

(Continuare în pag. a 2-a)

LUCRĂRILE MARII ADUNĂRI NAȚIONALE

(Urmare din pag. 1)

În ședința de miercuri dimineața, a celei de-a IV-a sesiuni a Marii Adunări Naționale, s-a trecut la dezbaterea ultimelor puncte de pe ordinea de zi.

Primit cu vii aplauze, tovarășul Gheorghe Apostol, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, a prezentat expunerea asupra proiectului de lege cu privire la protecția muncii.

Deputatul Ștefan Milcu a expus raportul comun al Comisiei pentru sănătate, prevederi și asigurări sociale și al Comisiei juridice cu privire la acest proiect de lege.

A început apoi discuția generală asupra proiectului de lege, în cadrul căreia au luat cuvîntul deputații David Lazăr, Gheorghe Bucelea, Ioan Trufan, Ion Cotoț, Elisabeta Moszorják, Ilie Cîșu, Ion Nasta și Ion Năstase. După discutarea pe articole și adoptarea unor îmbunătățiri ale textului, propuse de deputați, proiectul de lege a fost supus în întregime votului secret. Marea Adunare Națională a aprobat Legea cu privire la protecția muncii. Rezultatul votului a fost primit cu aplauze.

La următorul punct al ordinii de zi, deputatul Traian Ionașcu, președintele Comisiei de redactare a proiectului noului Regulament de funcționare a Marii Adunări Naționale, a făcut o prezentare a proiectului supus dezbaterii. Nefiind observații, s-a trecut la votarea acestuia. Deputații au aprobat, prin vot secret, noul Regulament de funcționare a Marii Adunări Naționale.

În continuarea lucrărilor au fost aprobate unele schimbări în componența comisiilor permanente ale Marii Adunări Naționale în legătură cu noi însărcinări primite de unii membri ai acestor comisii. În conformitate cu noul Regulament, au fost aleși încă doi secretari ai Marii Adunări Naționale: deputații Traian Gîrba și Dumitru Necșoiu.

Secretarul Consiliului de Stat, Grigore Geamănu, a făcut o expunere asupra decretelor emise de Consiliul de Stat și le-a supus spre dezbatere și aprobare Marii Adunări Naționale. În legătură cu aceasta, deputatul Traian Ionașcu a prezentat raportul Comisiei juridice. După ce fiecare proiect de lege pentru aprobarea decretelor respective a fost supus dezbaterii, s-a trecut la votul secret prin buletin. Marea Adunare Națională a aprobat toate decretele cu putere de lege emise între sesiuni de Consiliul de Stat.

La propunerea tovarășului Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri, Marea Adunare Națională a ales prin vot secret, în unanimitate, pe tovarășul Roman Moldovan — vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și președinte al Consiliului Național al Cercetării Științifice, iar pe tovarășul Maxim Berghianu — președinte al Comitetului de Stat al Planificării.

Tovarășul Ștefan Voitec, președintele Marii Adunări Naționale, a rostit următorul cuvînt de închidere:

Ordinea de zi a sesiunii Marii Adunări Naționale a fost epuizată. Cred că putem privi cu un sentiment de îndreptățită satisfacție rodnicul bilanț al lucrărilor acestei sesiuni.

O deosebită însemnătate a acordat Marea Adunare Națională legii cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național al Cercetării Științifice. Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, în ampla și edificatoarea sa expunere, legea creează condiții favorabile pentru îmbunătățirea organizării și îndrumării activității științifice, pentru legarea tot mai strînsă a cercetării științifice de nevoile vitale ale economiei și culturii țării.

Planul de Stat pe anul 1966 și bugetul de stat, dezbătute și adoptate de dv., au o importanță și o semnificație specială. Planul pe anul 1966 inaugurează o nouă etapă în dezvoltarea economiei noastre naționale, marchează începutul noului plan cincinal. Înfăptuirea lui va asigura progresul în ritm susținut al industriei și agriculturii, creșterea armonioasă și echilibrată a economiei naționale, dezvoltarea științei și culturii, continua ridicare a nivelului de trai al celor ce muncesc.

Legea pentru perfecționarea sistemului protecției muncii, măsurile adoptate și mijloacele materiale afectate acestui sector al vieții sociale vădesc, încă o dată, grija permanentă a partidului și a statului nostru față de oamenii muncii, pentru îmbunătățirea continuă a condițiilor lor de viață și muncă.

Au fost adoptate legile pentru aprobarea decretelor cu putere de lege emise de Consiliul de Stat între sesiuni, prin care au fost reglementate probleme importante ale construcției economice, social-culturale și ale organizării de stat.

Sesiunea a aprobat de asemenea noul Regulament de funcționare a Marii Adunări Naționale, care asigură acestui înalt for condiții de activitate corespunzătoare atribuțiilor sale și creșterii rolului său, în lumina noii Constituții a Republicii Socialiste România.

Lucrările sesiunii, cuvîntările rostite, entuziasmul cu care au fost adoptate legile sînt expresia hotărîrii neclintite a poporului român de a-și consacra toate eforturile, toată priceperea și tot talentul înfăptuirii măreților obiective statornicite de-al IX-lea Congres al partidului. A lupta pentru realizarea lor înseamnă a lupta pentru cauza nobilă a desăvîrșirii construcției socialiste, pentru ridicarea continuă a țării noastre pe trepte tot mai înalte de prosperitate și civilizație, pentru întărirea forțelor socialismului, democrației și păcii în lumea întreagă.

Ne aflăm, dragi tovarăși, în preajma zilei Republicii și a noului an. Cu acest prilej, permiteți-mi să vă adresez, în numele Biroului Marii Adunări Naționale, cele mai calde felicitări și urări de sănătate, de succese în activitatea dv. și de fericire personală. Avem nestrămutata convingere că uriașul generator de energii, pe care-l reprezintă hotărîrile Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, va mobiliza milioanele de cetățeni ai țării spre noi și strălucite izbînzi pe calea înfloririi patriei noastre scumpe — Republica Socialistă România.

Declar închisă cea de-a IV-a sesiune a Marii Adunări Naționale.

Spor la muncă!

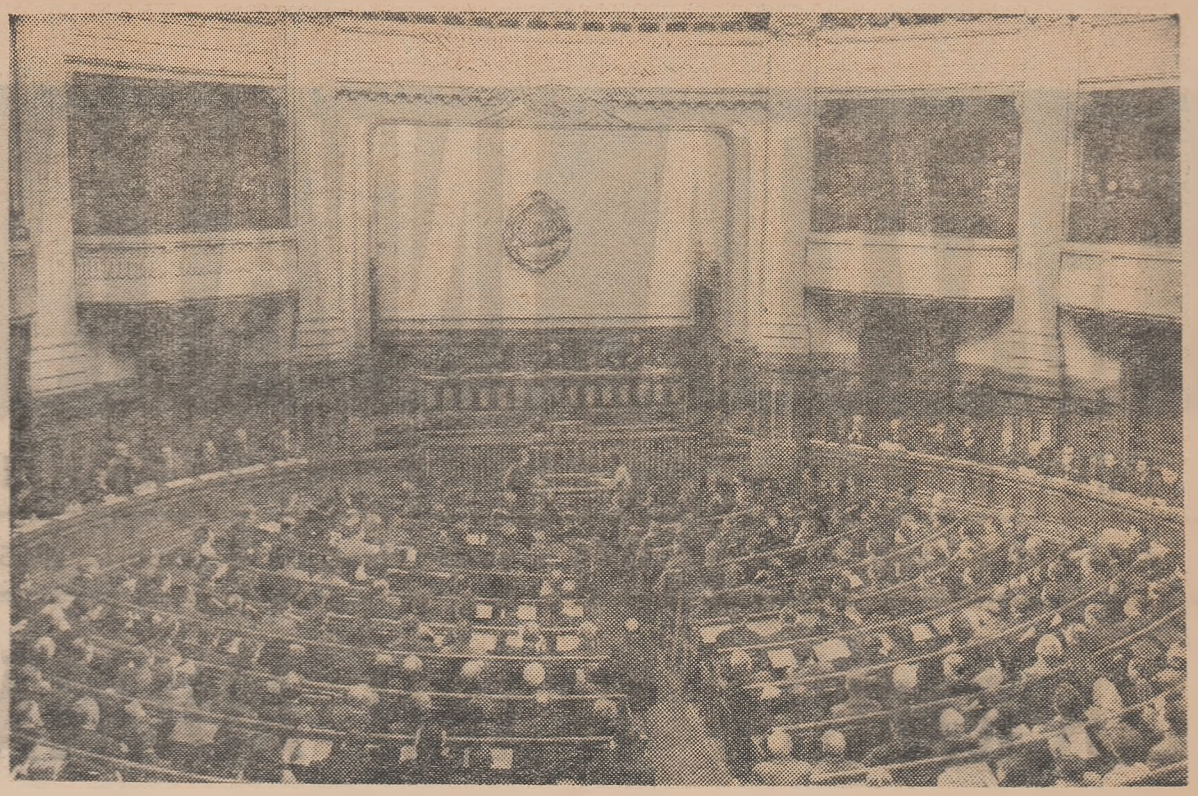

În sala Palatului Marii Adunări Naționale

CUVÎNTUL DEPUTATULUI ȘTEFAN BĂLAN

(urmare din pag. 1)

litatea lor, de a urmări îndeaproape perfecționarea lor continuă, de a asigura o documentare științifică cît mai completă și cît mai rapidă, de a „ține la zi" baza materială a cercetării.

Ținînd seama că activitatea de cercetare va cunoaște o continuă extindere și diversificare, că industria și agricultura au tot mai mult nevoie de știință, iar știința începe să capete în multe sectoare un adevărat caracter industrial, organizarea sistemului complex de activități care constituie munca științifică, orientarea tematicii cercetării științifice conform nevoilor țării și posibilităților noastre, coordonarea capacităților și interacțiunilor în acest domeniu devin o necesitate obiectivă. O contribuție directă la organizarea, orientarea și coordonarea, cercetărilor va avea Consiliul Național al Cercetării Științifice.

In continuare, vorbitorul s-a ocupat pe larg de îndatoririle ce revin Consiliului Național al Cercetării Științifice în elaborarea planului de perspectivă al cercetării științifice, a pregătirii și perfecționării cadrelor de cercetători, în realizarea cooperării dintre Academie, institutele departamentale, laboratoarele uzinale și catedrele din învățămîntul superior. Consiliul — a arătat vorbitorul — este chemat să stabilească metode de valorificare generală și rapidă a rezultatelor obținute în țară sau cunoscute din străinătate. Nu trebuie uitat că nu mai departe decît la începutul acestui secol, treceau 10—20 de ani între descoperirea unui fenomen sau a unei substanțe și folosirea lor în producție, în timp ce astăzi, de multe ori, descoperirea este preluată de industrie chiar și înainte de clarificarea unor aspecte teoretice ale problemelor. Consider că, prin rezolvarea acestor probleme și prin îndeplinirea celorlalte sarcini ce i se dau, Consiliul Național va pune în valoare posibilitățile noastre în domeniul cercetării, răspunzînd necesității de a stimula cercetarea proprie și cerinței de a organiza și conduce — aș spune „științific" — activitatea de creație științifică.

În încheiere, vorbitorul a spus: Țin să încredințez Marea Adunare Națională că personalul didactic din învățămînt, oamenii de știință vor depune toate eforturile, sub conducerea partidului și a guvernului, pentru a contribui la îndeplinirea cu succes a sarcinilor actuale și de perspectivă ale dezvoltării României socialiste.

Din activitatea organizațiilor sindicale

Organizațiile sindicale din școlile orașului Timișoara aduc o contribuție importantă în mobilizarea și antrenarea cadrelor didactice la instruirea și educarea tinerei generații.

Trebuie subliniată, în primul rînd, activitatea bogată desfășurată de comitetul sindicatului pentru ridicarea nivelului ideologic și politic al cadrelor didactice. In acest scop, pe lîngă alte acțiuni, comitetul sindicatului a organizat o serie de interesante simpozioane. Așa a fost, de pildă, simpozionul de la Școala generală nr. 13, închinat Constituției Republicii Socialiste România, cel de la Liceul nr. 1, în cadrul căruia s-au dezbătut sarcinile școlii în lumina documentelor Congresului al IX-lea al P.C.R. și, cel de la Școala generală nr. 13, închinat Constituției Republicii Socialiste România etc.

În același timp, comitetul sindicatului acordă cadrelor didactice și un sprijin nemijlocit pentru îmbunătățirea muncii lor la catedră. Bunăoară, comitetul sindicatului a întocmit, cu ajutorul unor colective de cadre didactice liste bibliografice de specialitate care au fost difuzate în școli prin birourile grupelor sindicale, făcîndu-se cunoscute în același timp lucrările de specialitate ce se găsesc la biblioteca sindicatului. Tot în scopul ridicării nivelului profesional al cadrelor didactice, comitetul sindicatului, în colaborare cu secția de învățămînt, a organizat pentru cadrele didactice o serie de excursii de documentare la Șiria, Deva, Orșova, Reșița, Băile Herculane, Alba Iulia, Hunedoara etc.

Merită subliniată și grija comitetului sindicatului pentru mobilizarea cadrelor didactice în vederea înscrierii la examenele de grad, ca și pentru sprijinirea lor în pregătirea acestor examene. Datorită acestui sprijin, în orașul Timișoara au obținut gradul I 16 cadre didactice, iar gradul II 166 cadre didactice.

Îndrumate de comitetul sindicatului, organizațiile sindicale din școli se preocupă și ele, îndeaproape, de sprijinirea cadrelor didactice în munca lor profesională, pentru ridicarea pe o treaptă superioară a calității învățămîntului. Așa de exemplu, biroul grupei sindicale de la Școala generală nr. 8 a mobilizat pe învățătorii și profesorii acestei școli să studieze și să aplice metodele și procedeele care asigură ridicarea eficienței lecțiilor. Printre altele, biroul grupei a sprijinit conducerea școlii și colectivul pedagogic în confecționarea și folosirea unor materiale didactice — planșe, scheme etc, ca și în organizarea unor valoroase schimburi de experiență în legătură cu ridicarea eficienței lecțiilor.

Lărgirea orizontului cultural al cadrelor didactice constituie și ea un obiectiv important al muncii sindicale. Se organizează regulat pentru membrii de sindicat conferințe, simpozioane, vizionări colective etc. Pentru popularizarea cărții birourile grupelor sindicale au inițiat și organizat informări periodice, vitrine în care s-au afișat cărțile nou apărute ș.a.m.d. Este sprijinită în același timp organizarea de expoziții personale ale cadrelor didactice cu preocupări de artă plastică.

Îndrumate de comitetele sindicatelor și de birourile grupelor sindicale cadrele didactice desfășoară la rîndul lor o bogată activitate culturală în rîndurile oamenilor muncii. Numeroși învățători și profesori conduc și îndrumă activitatea bibliotecilor din cadrul cluburilor muncitorești și căminelor culturale. Membrii grupei sindicale de la Liceul nr. 8 de exemplu, conduc activitatea bibliotecii căminului cultural din cartierul Fratelia, iar grupele sindicale de la școlile generale din Kuntz, Ciarda Roșie, Plopi, Ghiroda, Freidorf, conduc bibliotecile căminelor culturale respective. Formațiile artistice ale sindicatului s-au deplasat la căminele culturale la cluburi muncitorești, în localități ca Arad, Deta, Lipova, Gătaia.

Antrenînd în munca la catedră și în activitatea culturală un număr tot mai mare de cadre didactice, comitetul sindicatului a reușit să unească colectivele pedagogice din toate școlile orașului Timișoara în efortul comun de instruire și educație a tinerei generații.

Prof. **LAZĂR GRAMA**
Timișoara

OPINII

Liceele de specialitate

INDUSTRIALE

Un factor important pentru asigurarea pregătirii temeinice a elevilor în viitoarele licee industriale este, după părerea mea, realizarea unei legături strînse şi multilaterale cu tehnica aplicată, atît în cadrul şcolii — prin lucrări în ateliere şi laboratoare — cît şi direct în întreprinderi. De exemplu, cred că în liceele industriale din sectorul construcţii va fi necesar ca elevii să lucreze sub o îndrumare competentă, în laboratoare modern dotate pentru studiul rezistenţei materialelor precum şi pentru calculul şi proiectarea structurilor constructive. De asemenea, consider de cea mai mare importanţă practica pe şantiere şi în întreprinderile de construcţie, în scopul cunoaşterii ansamblurilor şi elementelor de detaliu, al studierii planurilor care pun în evidenţă intenţiile proiectanţilor, precum şi al soluţiilor optime oferite de tehnica contemporană în domeniul pentru care se efectuează proiectarea. Aş duce chiar mai departe această propunere : cred că pregătirea elevilor ar cîştiga foarte mult dacă verificarea cunoştinţelor teoretice la disciplinele de specialitate s-ar efectua periodic direct pe şantier sau în întreprinderi. Un asemenea contact cu viaţa de producţie, a cărui eficienţă să fie consemnată în notele acordate cu prilejul unor examinări parţiale, ar prezenta şi avantajul că practica de documentare premergătoare elaborării proiectelor de diplomă susţinute de absolvenţi o dată cu examenul de maturitate s-ar desfăşura în condiţii mult mai favorabile.

Prof. ANDREI BANDUROVSCHI
Turnu Măgurele

★

O problemă de primă importanţă pentru buna funcţionare a viitoarelor licee industriale — ca şi a tuturor liceelor de specialitate de altfel — o constituie selecţionarea cadrelor didactice pentru disciplinele de profil. Calea utilizată de către actualele şcoli tehnice şi mai ales de către şcolile profesionale — de a numi profesori prin cumul, din rîndul inginerilor care conduc secţii în întreprinderi — prezintă avantajele unei legături permanente cu viaţa de producţie. Dar, din cauza lipsei de pregătire pedagogică, aceşti profesori tind să dea elevilor un mare volum de amănunte neesenţiale, ceea ce determină consecinţe serioase pe linia supraîncărcării elevilor. Se vădesc de asemenea în lecţiile lor destule cazuri de nerespectare a cerinţelor de ordin metodic. Consider că, dacă vor fi selecţionaţi specialişti din producţie care să predea în viitoarele licee industriale, este necesar să li se asigure posibilitatea de a urma cursuri de pregătire pedagogică, după cum profesorii de specialitate care vor lucra exclusiv în şcoală ar trebui să facă anual un stagiu de practică în producţie.

Prof. NICOLAE CODREA
Arfaşul de Sus — Făgăraş

★

Socotesc foarte important ca disciplinele care se vor preda în liceele industriale să asigure elevilor un larg orizont tehnic. Acest deziderat este însă strîns legate de un larg orizont cultural. Dacă orizontul cultural al elevilor şcolii profesionale trebuie mereu lărgit, cu atît mai mult îi este necesară o înaltă cultură viitorului tehnician. De aceea, din planul de învăţămînt al liceelor industriale nu pot lipsi, cred, nici noţiunile de filozofie, de economie politică, de psihologie, nici limbile străine.

Procentul de 15 la sută rezervat lucrărilor practice poate fi suficient dacă se compensează printr-un stagiu de 6—10 luni în producţie după terminarea cursurilor. Cred indicat ca practica să înceapă din primul an, sporind pînă la 50 la sută din anul IV.

Cred că, o dată cu înfiinţarea liceului industrial, s-ar putea reglementa şi situaţia încă neclară a foştilor absolvenţi ai liceelor industriale care activează în prezent în învăţămînt. S-ar putea reveni la titlul de „profesor-maestru", care exprimă pregnant menirea acestui important factor din şcoala profesională şi tehnică.

Prof. IOAN TRANDAFIR
Arad

AGRICOLE

Cerinţele producţiei agricole impun ca absolvenţii viitoarelor licee de specialitate pentru acest domeniu să fie pregătiţi pentru o serie de ramuri foarte diverse — cultura plantelor de cîmp, creşterea animalelor, viticultura, pomicultura, legumicultura, floricultura, contabilitatea agricolă etc.

Consider indicat ca fiecare liceu agricol să aibă un efectiv mediu de 600—700 de elevi care să studieze maximum 2—3 specialităţi înrudite. Desigur că cei mai mulţi dintre ei vor trebui să capete o pregătire cu profil agricol general şi veterinar. Trebuie să ţinem seama însă şi de faptul că viticultura, pomicultura şi legumicultura sînt ramuri de bază ale agriculturii şi că extinderea în prezent a suprafeţelor de producţie viticole, pomicole şi legumicole în cadrul gospodăriilor de stat şi al cooperativelor agricole de producţie pretinde ca aproape fiecare unitate să aibă pomicultorul, viticultorul sau legumicultorul ei. De aceea se impune, cred, ca liceele agricole să pregătească suficiente cadre şi pentru aceste domenii. În acest scop va fi necesar ca ele să aibă un profil multilateral, mai larg decît profilul actualelor şcoli tehnice agricole.

Merită să fie luată în discuţie, în lumina cerinţelor producţiei, şi înfiinţarea în cadrul liceelor agricole a unei secţii care să pregătească tehnicieni pentru culturile irigate. O asemenea secţie apare foarte necesară dacă avem în vedere sarcina trasată la Congresul al IX-lea al P.C.R., de a se extinde, pînă în 1970, suprafeţele irigate cu încă 400 000 ha.

În vederea stabilirii repartiţiei teritoriale a viitoarelor licee agricole consider util a se face un studiu bine documentat pe întreaga ţară, care să indice necesarul de cadre de tehnicieni, unităţile agricole socialiste care pot asigura baza de instruire practică, condiţiile materiale existente. O repartizare raţională a viitoarelor licee agricole, atît din punct de vedere teritorial cît şi al profilului, ar permite să se extindă şcolile cu tradiţie şi cu o bază materială solidă şi să se folosească cu eficienţă investiţiile pentru înfiinţarea de noi unităţi.

Ing. IOAN OLIMPIU LUCA
Fundulea

★

În alcătuirea programelor pentru materiile de specialitate ce vor fi predate în cadrul viitoarelor licee agricole va trebui acordată o deosebită atenţie evitării paralelismelor. De pildă, dacă se vorbeşte despre sol la agricultura generală, să nu se revină asupra aceleiaşi probleme şi la legumicultură, decît în strictă legătură cu cerinţele plantei respective.

Cred că este deosebit de importantă predarea aprofundată a unor noţiuni de economie agrară şi de organizare a producţiei agricole, fără de care nici un tehnician nu-şi poate duce activitatea în producţie.

Socotesc necesar ca elevii liceelor agricole să studieze neapărat şi o limbă străină de circulaţie mondială şi să capete în primul an de şcoală (în afara celor care se pregătesc în specialităţile mecanizare, amelioraţii şi economie agrară) unele noţiuni de limba latină, care îi vor ajuta la cunoaşterea numelor de plante, specii etc.

Ing. agr. economist
IOSIF FAUR
Timişoara

PEDAGOGICE

Consider că, date fiind înaltele exigenţe care decurg din sarcinile puse de partid în faţa învăţămîntului, viitorii învăţători trebuie să dobîndească în liceele pedagogice o largă cultură generală, cu evidente posibilităţi de a-şi continua studiile în orice formă de învăţămînt superior. Aş aduce ca argument în susţinerea acestui deziderat şi faptul că istoria culturii noastre numără mulţi oameni de ştiinţă care au început prin a fi învăţători.

Consider, de aceea, că planurile şi programele liceelor pedagogice nu ar trebui să conţină mari deosebiri, la obiectele de bază, faţă de cele ale liceelor de cultură generală. Obiecte ca limba română şi literatura română, matematica, istoria, ştiinţele sociale, geografia, biologia, fizica, chimia, limba latină şi o limbă modernă la alegere ar trebui să fie studiate pe întreaga perioadă a anilor de şcolaritate.

Pregătirea de specialitate ar trebui să înceapă, cred, din anul al III-lea şi să se maseze integral în ultimii ani, cuprinzînd discipline ca pedagogia, psihologia, istoria pedagogiei şi a psihologiei, studiul metodicilor şi practica pedagogică. În ceea ce priveşte practica pedagogică sînt de părere că aceasta ar trebui să cuprindă toate tipurile de activitate la care vor fi solicitaţi învăţătorii în munca la catedre. În ultimul an de studiu ar fi bine să se organizeze o perioadă de practică pedagogică continuă, cu o durată de aproximativ două săptămîni, perioadă în care viitorul absolvent să îndeplinească toate sarcinile profesionale ale învăţătorului, sub directa lui supraveghere şi cu sprijinul profesorilor de specialitate din liceul pedagogic.

Alături de disciplinele amintite, cred că în planul de învăţămînt al liceului pedagogic vor trebui să figureze şi discipline în cadrul cărora se studiază cunoştinţe de agricultură, pomicultură, zootehnie, apicultură. Dacă fiecare liceu va ţine un contact strîns cu una din marile unităţi agricole socialiste din apropiere, elevii îşi vor putea însuşi aceste cunoştinţe în legătura strînsă cu practica.

Un grup special de discipline a căror studiere este indispensabilă pregătirii viitorilor învăţători îl constituie muzica, desenul şi educaţia fizică. Pentru că problema acestor discipline a fost întotdeauna legată, în dezbaterile privind structura viitoarelor licee pedagogice, de aceea a aptitudinilor elevilor, aş vrea să arăt că exigenţele predării la clasele I—IV nu cer o dotare excepţională, ci un minim de posibilităţi care să permită învăţătorului a îndruma primii paşi ai copiilor în aceste domenii. Cred că aceste posibilităţi pot fi obţinute — chiar în cazul cînd avem de a face cu talente — printr-o pregătire riguroasă în cadrul liceului pedagogic.

În ceea ce priveşte organizarea muncii în liceele pedagogice, aş vrea să mai subliniez două probleme. În primul rînd, necesitatea de a le dota cu cele mai moderne materiale didactice pentru toate obiectele de învăţămînt, cu mijloace audio-vizuale, cu biblioteci bogat aprovizionate, cu cabinete şi săli de laborator. Cea de a doua problemă priveşte necesitatea creării unor colective de cadre didactice cu o înaltă calificare ştiinţifică şi asigurării legăturii acestora cu catedrele de pedagogie şi psihologie ale celor mai apropiate instituţii de învăţămînt superior.

Asist. univ. I. CIOCAN
Catedra de pedagogie a
Universităţii din Bucureşti

ECONOMICE

Urmăresc cu viu interes dezbaterea problemelor privind profilul, organizarea şi activitatea viitoarelor licee economice.

Consider că un element important care vizează direct succesul activităţii acestor licee îl constituie pregătirea şi perfecţionarea profesorilor care vor preda disciplinele de cultură tehnică generală şi disciplinele de profil. În legătură cu formarea viitoarelor cadre de profesori, socotesc neapărat necesar ca acestea să studieze, în instituţiile superioare de specialitate, pedagogia şi psihologia, iar în ultimul an să frecventeze un curs de metodică şi să efectueze o practică pedagogică, în cadrul căreia să asiste la munca profesorilor şi să ţină ei înşişi lecţii, să elaboreze planuri calendaristice, să întocmească fişe personale ale elevilor etc. — într-un cuvînt, să fie pregătiţi în amănunţime pentru învăţămînt. Pentru absolvenţii institutelor economice care nu au primit o pregătire în domeniul pedagogiei cred că ar fi necesar să se organizeze, la institutele de perfecţionare a cadrelor didactice, cursuri cu profil pedagogic şi metodic. Ar fi indicat, de altfel, ca şi pentru cadrele care au pregătire pedagogică şi care muncesc în momentul de faţă în învăţămîntul economic să se organizeze cursuri de perfecţionare, iar în vacanţa de vară o practică de orientare privind problemele modernizării activităţii economice în întreprinderi. Îndeosebi mi se pare necesar ca aceste cadre didactice să-şi completeze cunoştinţele în ceea ce priveşte utilizarea în economie a calculatoarelor electronice, a unor maşini cum sînt cele care facturează sau înregistrează direct în conturi etc.

O asemenea pregătire serioasă a profesorilor ce vor lucra în viitoarele licee economice va putea asigura formarea unor tehnicieni care să răspundă pe deplin nevoilor producţiei.

Prof. C. FODOR
Mediaş

Cred că în viitoarele licee economice va trebui să se acorde cea mai mare atenţie studierii disciplinelor de cultură economică generală şi de specialitate. Socotesc indicat ca predarea obiectelor de cultură economică generală — contabilitate generală (teoria evidenţei contabile), planificarea economiei naţionale, statistica teoretică etc. — să fie comună pentru toate specialităţile, aceste discipline urmînd să formeze orizontul de ansamblu şi perspectivele profesionale ale viitorilor tehnicieni din economie. Disciplinele de specialitate — contabilitate, finanţare, planificare, statistică, merceologie — vor da elevilor posibilitatea de a-şi însuşi cunoştinţele profesionale la nivelul cerinţelor concrete ale activităţii economice în diferite ramuri ale producţiei, în comerţ, cooperaţie şi în instituţiile financiare. Ca urmare, liceele economice ar putea să aibă în primii doi ani planuri şi programe identice, iar începînd din anul al III-lea să se facă specializarea pe secţii — contabilitate, planificare, statistică, merceologie. Cred nimerit ca de abia după primii doi ani de studiu elevii să-şi stabilească viitoarea specialitate.

Pregătind tehnicieni, liceele economice vor trebui să acorde atenţia cuvenită înarmării lor cu deprinderi practice. Pe lîngă întocmirea monografiilor şi efectuarea practicii în producţie cred că este indicată organizarea unor magazine şi cooperative-şcoală, aşa cum există în momentul de faţă pe lîngă unele şcoli tehnice economice. Acestea permit elevilor să aplice, încă din timpul şcolii, sub îndrumarea profesorilor de specialitate, cunoştinţele teoretice de contabilitate, planificare, merceologie.

Prof. SIMION TULIGĂ
Şcoala tehnică de cooperaţie
Rm. Vîlcea

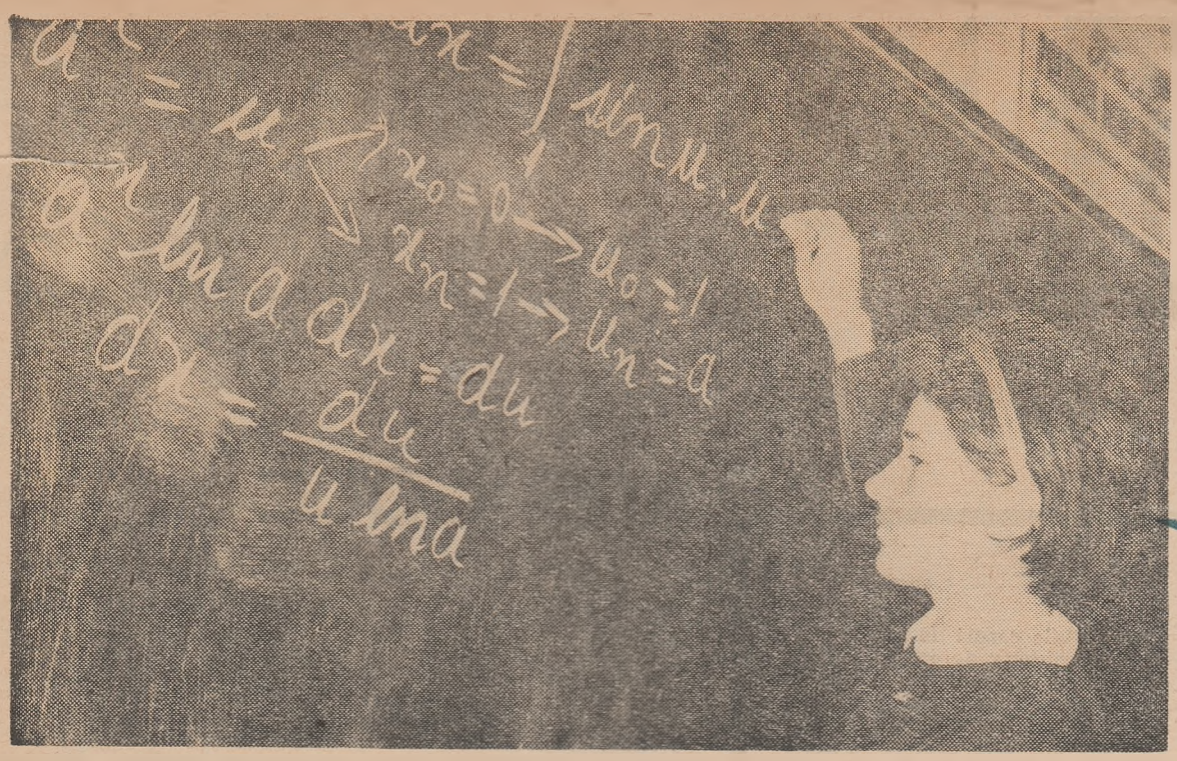

La lecția de matematică.

Semnele convenționale în gramatică

Se știe, că profesorii de limbă folosesc semne convenționale variate în rezolvarea exercițiilor de analiză gramaticală. Dacă uneori aceste semne sînt clare, simple, alteori ele se complică inutil, cerînd elevilor eforturi destul de mari și determinînd apreciabile pierderi de timp. Am întîlnit de exemplu la un examen de admitere în clasa a IX-a elevi care au efectuat analiza sintactică a frazei prin ceea ce ei numesc (desigur, așa cum au fost învățați) „metoda dreptunghiurilor". Această „metodă" consta în scrierea exactă a fiecărei propoziții din frază în cîte un dreptunghi care era legat de alte dreptunghiuri în care se aflau scrise propoziții coordonate, subordonate ș.a.m.d. Pe marginea fiecărui dreptunghi era notată cu diferite prescurtări, uneori adevărate criptograme, determinarea propoziției respective. Este ușor de imaginat la ce labirint poate duce această „metodă" cînd fraza are 10—11 propoziții. O altă „metodă" folosea scrierea una sub alta a propozițiilor după succesiunea lor în frază și, imediat alături, prin intermediul semnului =, notarea determinării lor. Avînd doar meritul că e simplă, această metodă nu permitea însă formarea unei imagini clare asupra raporturilor existente între propozițiile frazei.

Toate aceste situații ne fac să credem că este necesară stabilirea unui sistem de analiză sintactică a frazei care, supus discuțiilor și îmbunătățit, să fie generalizat în predarea gramaticii. Se știe că numeroase științe posedă un sistem de semne convenționale unanim acceptate și folosite. Gramatica nu are însă un asemenea sistem, nefolosind de loc semnele convenționale sau folosind ocazional și arbitrar anumite semne, ceea ce duce la confuzii. Adaptînd unele semne folosite accidental sau îmbunătățind altele existente, profesorii care predau gramatica ar putea ajunge la un sistem unitar de semne, cît mai clar și care să ia cît mai puțin timp.

De exemplu, pentru delimitarea propozițiilor în frază se poate folosi un semn de forma L, care să noteze începutul propoziției, și același semn, cu deschiderea spre stînga care să noteze sfîrșitul ei. Propunem abandonarea semnului I folosit de obicei deoarece poate genera confuzii în cazul frazelor cu propoziții intercalate.

Pentru scoaterea în evidență a predicatelor, acestea pot fi subliniate cu o singură linie, iar pentru numerotarea propozițiilor este indicată, credem, notarea numărului respectiv în dreapta predicatului sus, și nu la sfîrșitul fiecărei propoziții, căci și în acest caz s-ar putea crea confuzii în cazul propozițiilor intercalate.

Pentru prezentarea grafică a structurii frazei propunem folosirea schemelor care să utilizeze un triunghi pentru propozițiile principale, un triunghi într-un cerc pentru propozițiile principale regente și un cerc pentru propozițiile secundare regente. Propozițiile secundare care nu sînt și regente pot fi notate doar prin numărul lor de ordine neîncadrat în nici un semn. Se folosesc prescurtările atr. pentru propoziția atributivă, c.d., c.c., c.i. pentru propozițiile completive directe, circumstanțiale sau indirecte.

În cazul cînd o regentă are mai multe subordonate de același fel, pentru a nu nota de mai multe ori aceeași determinare, propunem folosirea unui arc care să unească toate subordonatele, ca mai jos :

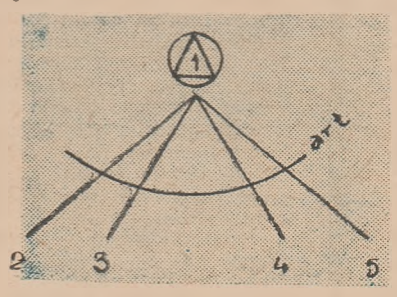

O problemă mai dificilă o constituie notarea propozițiilor subiective și predicative. Pentru notarea subiectivei s-ar putea folosi, de pildă, următoarea schemă :

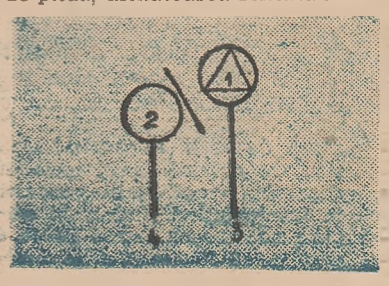

unde propoziția 1 este principală și regentă pentru 3, iar propoziția 2 este subiectiva propoziției 1 și regentă pentru propoziția 4. Propoziția subiectivă fiind notată în stînga corelativei ei, propunem notarea predicativei în dreapta :

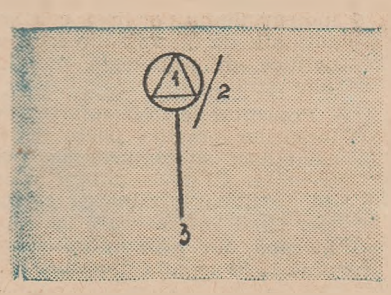

Respectarea cu consecvență a poziției pe care o au în schemă propozițiile subiective și predicative ne scutește de introducerea unor prescurtări pentru consemnarea determinării lor, ca și în cazul propozițiilor principale, unde triunghiul poate indica precis felul propoziției, scutindu-ne de a-l mai nota prin cuvinte.

Folosind aceste semne convenționale în predarea gramaticii la clasa a VIII-a am constatat că elevii și le însușesc rapid și fără dificultăți. Totodată, datorită faptului că schemele oferă o privire analitică și de ansamblu asupra frazei, analiza sintactică este mai ușor efectuată și mai deplin înțeleasă.

Prof. RADU CIOBANU
Hunedoara

Între intuiție și abstractizare

Ora deschisă de geometrie în spațiu la clasa a X-a, la care am asistat nu de mult, nu putea să nu stîrnească discuții. E de mirare, într-adevăr, să vezi că profesorul — și încă un profesor tînăr, cum era cel care a predat această oră — intră în clasă fără nici un material didactic : nici figuri din lemn, nici modele din material plastic în care să se vadă secțiunile făcute cu plane colorate. Nimic. Doar creta — cretă albă, nici cel puțin colorată. Cu această cretă profesorul a făcut pe tablă un desen destul de sugestiv, luat din unghiuri cît mai favorabile scopului problemei. După cît mi s-a părut, lecția a fost înțeleasă de elevi.

Discuțiile care au urmat între noi au fost aprinse și au continuat și după ședința de analiză a lecției. Am stat de vorbă și mai tîrziu cu colegul meu despre problemele pe care le-a ridicat lecția lui. I-am spus că în special acum, cînd atenția tuturor profesorilor este îndreptată spre folosirea mijloacelor audio-vizuale, lecția lui apare puțin nefirească și i-am dat să înțeleagă că atribui acest fapt unei anumite tendințe de frondă juvenilă. M-a întrerupt. Mi-a explicat că problema materialului didactic l-a preocupat încă de pe vremea cînd era student și că a ajuns la cîteva concluzii.

„Progresele tehnicii — mi-a spus el — duc la ameliorarea procedeelor predării. Pronunția limbilor străine se „prinde" mai bine cu ajutorul benzii de magnetofon, procesele chimice se transformă în „substanță" clară pentru elevi cînd le văd pe peliculă, Mozart le apare în toată desăvîrșirea lui dacă îi ascultă operele imprimate pe disc. Și geometria în spațiu poate fi închisă într-o cutie stereometrică. Nu vreau să fiu înțeles greșit : trusa aceasta poate fi utilă într-adevăr celui care predă la clasa a X-a. E vorba nu de ea, ci de felul de a o folosi.

Ca să-ți spun drept, nu cred în matematica „prefabricată" — adică în obiectele aduse în clasă gata făcute. Dacă îi prezinți elevului, să spunem, o piramidă, sau două, sau trei, el rămîne cu imaginea lor particulară. Pentru el noțiunea de piramidă se va rezuma doar la piramida de lemn sau din material plastic pe care i-ai prezentat-o. Dar aceasta îl oprește de la abstractizarea atît de necesară studierii unui obiect ca matematica. Or, e de presupus că în clasa a X-a elevii trebuie să termine o dată — mai ales la matematică — cu intuiția, să învețe a urca pe treptele gîndirii abstracte.

Și, ca să revin la trusa stereometrică : îmi este utilă pentru că pot construi în fața elevilor intersecții de plane sau le pot înfățișa „în mișcare" ducerea unei drepte. Dar am văzut că unii profesori, ca să nu „piardă vremea", fac figura din sîrmă și plastilină înainte de oră, în recreație. Nu-i poți cere pietonului care vede casele din preajmă să devină prin această „practică" zidar sau arhitect și nu-i poți cere unui elev să știe teorema celor 3 perpendiculare numai pentru că i-ai arătat-o gata prefabricată ! Uite. Linia asta (și mi-a arătat-o cu degetul pe desen) unește oricare

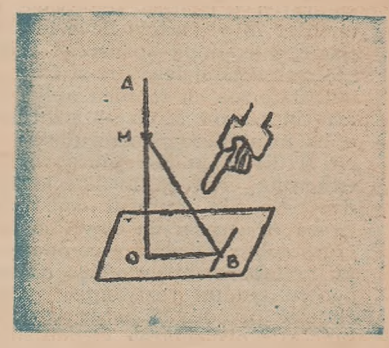

punct al perpendicularei OA cu punctul B, sau numai un punct anume, adică pe M ? După părerea elevului, unește punctul M și nu „orice punct al dreptei AO". În figură punctul e bine fixat acolo unde e, și nu în altă parte. Ce e de făcut ? S-ar putea construi un segment MB din elastic, cu un punct M pe un manșon care poate culisa de-a lungul lui AO. Poate că nici așa nu e suficient, pentru că elasticul are și el o lungime peste care nu se poate întinde. O soluție ar fi aceea de a cere elevilor să confecționeze ei singuri figuri. Aceasta însă numai în clasă, pentru că nu-i putem supraîncărca cu astfel de teme pentru acasă și apoi, nici nu avem garanția că nu vor fi prea mult „ajutați". Rămîne deci să le construiască în clasă. Dar vezi că și aici se ridică probleme, pentru că rareori profesorul are timpul necesar sacrificării unei ore de predare și atunci îndeamnă pe elevi către o confecționare domestică și manufacturieră, menită să umple dulapurile expozițiilor din fiecare școală cu matematică pe care se pun și numerele de inventar...

Lucrez cu cretă albă. Creta colorată nu face decît să complice desenul, să strice perspectiva, scoțînd în prim plan lucruri care sînt mai „în fundul" figurii.

Și încă ceva. Vorbeam, adineauri, de lucrările pe care le fac elevii acasă. Ai văzut, desigur, la expoziții sau pe pereții cabinetelor de matematică, formule scrise cu litere mari, pe planșe, cînd se pot la fel de bine scrie cu litere mici, pe caiet. Mai sînt acolo probleme care se află scrise, cu rezolvare cu tot, caligrafiate cu tuș, desenate și colorate frumos. Ți-aș pune o întrebare : în timpul pe care l-a folosit elevul la scrierea cu peniță redis, pe planșă, a unei probleme, cîte altele ar fi putut face, scrise mai puțin caligrafic, dar rezolvate la fel de bine, pe maculator ? Nu se poate respinge total ideea planșelor cu probleme, dacă ele nu sînt simple redactări de soluții. Ar fi de exemplu recomandabil ca planșa, după enunț, să fie împărțită în două : să se descrie în stînga mersul raționamentului și în dreapta ceea ce se scrie de obicei pe caiet. S-ar stabili astfel o legătură între raționament și „redactare", din care elevul ar avea ce să învețe și pentru alte probleme".

Evident, am fost obișnuiți pînă acum cu o altă optică. De aceea, părerile colegului meu par uneori prea îndrăznețe. Mulți nu-i dau dreptate, mulți consideră inițiativele sale nu îndeajuns de verificate de practica predării. Cu anumite rezerve de amănunt și exprimare, personal sînt de acord cu el.

C. OTTESCU
profesor la Liceul nr. 36
București

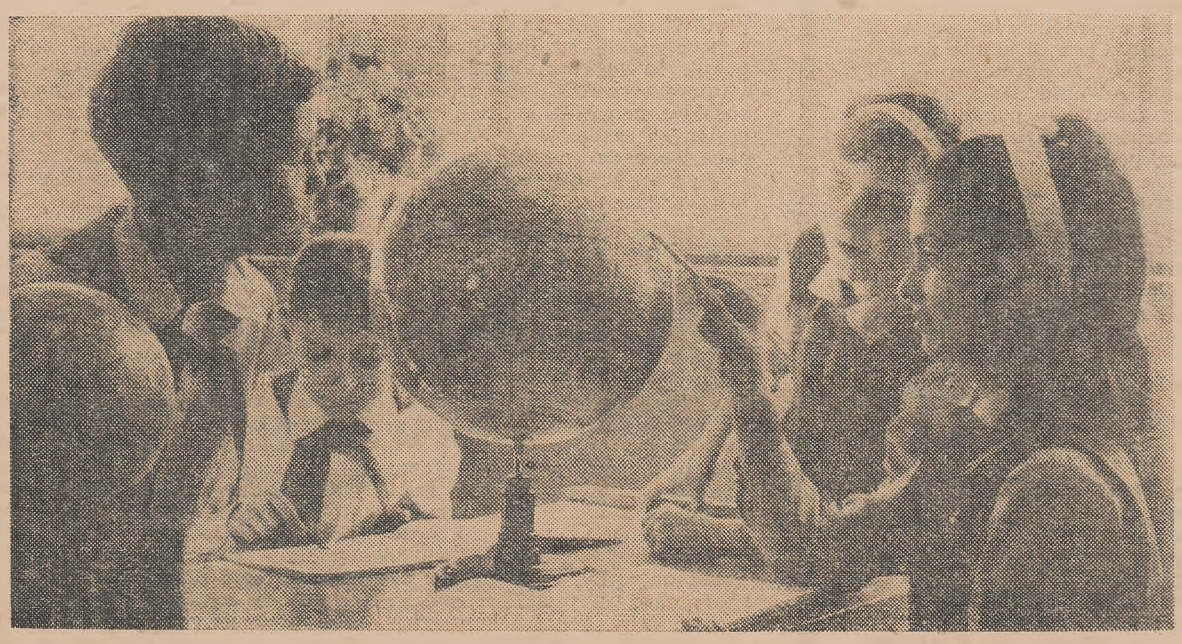

Cercul de geografie întreprinde o „călătorie pe glob"

PUNCTE DE VEDERE

Nu amănunte inutile, dar nici improvizație planificată

Am citit, cu mult interes, articolul: „Nu amănunte inutile, ci linii directoare" publicat în nr. 818 al „Gazetei învățămîntului", cît și articolele pe aceeași temă care l-au urmat. Mă preocupă de multă vreme planificarea calendaristică și doresc ca acum, în preajma începerii trimestrului II, să-mi exprim părerea în legătură cu problemele ridicate, plecînd de la afirmațiile din articolul menționat.

De la început țin să spun că sînt de acord cu mai multe păreri exprimate în material. Și eu sînt convins de necesitatea de a crea cît mai mult timp personalului didactic în vederea pregătirii pentru lecții, deoarece într-adevăr „hotărîtoare pentru buna reușită a lecțiilor este **pregătirea** proprie cît mai conștiincioasă, cît mai amănunțită". Sînt, de asemenea, convins că „nu planul **bogat în rubrici** ajută la ridicarea nivelului de cunoștințe al elevilor sau la obținerea succesului în activitatea educativă — ci studiul, perseverența, munca desfășurată cu conștiinciozitate, cu dorința de a aduce mereu ceva nou, creator". Sînt de acord și cu părerea autorului în ce privește trecerea caracterizării elevilor în planul calendaristic, dar mă îndoiesc că există cazuri în care să li se ceară profesorilor acest lucru.

Sînt însă în articol și cîteva păreri care, în loc să determine eliminarea formalismului și birocrației, trec în cealaltă extremă, aprobînd indirect munca la întîmplare și improvizația. Cît de dăunătoare ar fi o astfel de muncă în învățămînt nu mai este cazul să demonstrăm.

Autorul articolului este de părere, de exemplu, că e necesar doar „să schițăm un plan care să traseze **în linii mari** (sublinierea mea) felul cum ne vom desfășura activitatea, pentru ca sfîrșitul trimestrului să nu ne surprindă fără a fi terminat predarea volumului de materie prevăzut în programă". Această părere vine însă în contradicție flagrantă cu afirmația autorului că studiul, perseverența, munca desfășurată cu conștiinciozitate etc. ajută la ridicarea nivelului de cunoștințe al elevilor. „În linii mari", materialul e prevăzut în programă, unde se arată și numărul de ore rezervat pentru fiecare capitol. Eu cred că tocmai alcătuind planul calendaristic avem ocazia să analizăm, cunoscînd bine clasa, cunoștințele anterioare ale elevilor, dacă este cazul să acordăm mai multe ore sau mai puține, în comparație cu cele prevăzute în programă pentru fiecare capitol. Pentru a-ți da seama de cît timp ai nevoie pentru predarea unui capitol este necesar să consulți programa, manualul, temele pe care le conține acesta, lucrările practice care se cer, exercițiile aplicative, să știi de ce material didactic dispui etc. și să gîndești cît vei reuși să faci în fiecare oră de curs, pentru ca materialul prevăzut în programă să fie nu numai parcurs în întregime, **dar și însușit de elevi.** Aceasta presupune că ai gîndit adînc dacă la un capitol vei face sau nu o recapitulare, cît timp vei rezerva pentru recapitularea în vederea tezei trimestriale și în ce fel o vei desfășura, dacă vei rezerva ore speciale pentru ascultarea elevilor sau vei asculta pe cîțiva din ei la fiecare lecție. Înseamnă, deci, că gîndești de fapt, la început de trimestru, cîte ceva în legătură cu fiecare lecție.

La obiectele la care se predă o singură oră pe săptămînă, gîndești doar asupra a circa 12 lecții, numărul acestora crescînd pe măsură ce numărul de ore din planul de învățămînt este mai mare. La majoritatea obiectelor de învățămînt de la clasa a V-a în sus nu este vorba însă de mai mult de 50 de lecții pe trimestru (4 ore pe săptămînă). Dacă profesorul are o experiență mai îndelungată în predare, el poate face cu ușurință acest lucru, evitînd greșelile și folosind lucrurile bune pe care le-a reținut din propriile observații în legătură cu aplicarea planului calendaristic în anii precedenți; dacă nu, evident, trebuie să depună o muncă mult mai dificilă, menită să ducă însă la același rezultat. Mi se pare atît de firesc ca planul calendaristic să se alcătuiască în acest fel, încît nici nu văd posibil un alt mod de lucru.

Autorul articolului la care m-am referit, cît și cei care au scris ulterior în legătură cu tema în discuție, sînt și împotriva rubricilor din planul calendaristic care privesc materialul didactic și temele pentru acasă. Ei califică drept „birocrație" necesitatea de a completa aceste rubrici, pornind mai ales de la aprecierea că nu poți să știi cu luni de zile înainte cum va evolua clasa și ce material didactic vei avea la dispoziție (căci mereu apare material nou), după cum nu poți să știi cu mult înainte ce temă va fi mai potrivită etc. Ei sînt de părere că nici cu o săptămînă și nici măcar cu cîteva zile înainte nu este cazul să treci în plan aceste lucruri, întrucît „tipul lecției, materialul didactic, temele pentru acasă se stabilesc mai bine cînd te pregătești pentru lecție". Tocmai aici mi se pare că stă cheia problemei — și anume că pregătirea pentru lecții ar trebui să se facă cu multă vreme înainte și că unele lucruri în legătură cu fiecare lecție trebuie să le prevezi cel mai tîrziu înainte de a preda prima lecție din capitolul respectiv. De fapt, este vorba să pregătești nu o lecție, ci sistemul de lecții care fac parte din același capitol. Cînd să stabilești, de exemplu, tipul lecției dacă nu cu ocazia alcătuirii planului? Pentru aceasta nu e necesară însă neapărat o rubrică, deoarece din însuși titlul lecției sau din subtitlu poate să rezulte tipul ei.

Din modul în care se pun problemele în articolele menționate, rezultă că este indicat ca pregătirea pentru lecție să se facă doar cu o zi înainte (sau poate chiar în aceeași zi). În sprijinul acestei afirmații vine părerea că unele chestiuni, de exemplu temele pentru acasă, „se lămuresc în timpul lecției, în funcție de realitățile concrete de ultimă oră". Nu neg că în clasă apar uneori situații care te determină să dai elevilor doar o parte din tema pe care ți-ai propus-o, să dai mai multe explicații privind rezolvarea decît aveai intenția inițial, că în unele cazuri schimbi în totalitate tema cu o zi înainte sau chiar la lecție. Dar aceasta nu ar trebui să constituie regula, ci excepția. Există lecții la care poți stabili tema și cu șase luni înainte și alte lecții la care poți face acest lucru doar cu cîteva zile înainte, la nevoie mai modificînd ceva chiar în lecție.

Profesorii și învățătorii cu dragoste de meseria lor, chiar cînd își alcătuiesc planul calendaristic, fără să fie „obligați", folosind experiența anilor trecuți, își trec la **unele lecții** temele pentru acasă tocmai pentru că aceasta îi ajută, nu-i încurcă. Ei completează în plan temele pentru acasă în orice caz cu cîteva zile înainte de a ține lecția, și anume cînd încep predarea unui capitol. Pregătindu-se pentru predarea fiecărei lecții, rezolvă exercițiile și problemele alese, se opresc asupra unor subtilități, analizează textele, gîndesc asupra timpului în care vor putea să le rezolve elevii ș.a.m.d.

În munca pe care am desfășurat-o pînă în prezent am avut dese ocazii să constat că mai ales învățătorii și profesorii cu puțină practică la catedră, dar în unele cazuri și pedagogi cu multă experiență didactică întîmpină greutăți în cadrul lecțiilor din cauza unui material didactic ne pus la punct, din cauza unor greșeli în textul problemelor care s-au sesizat abia rezolvîndu-le etc. Este adevărat că materialul didactic sau alte materiale ajutătoare pentru lecție se stabilesc definitiv și amănunțit cînd se pregătește numai o anumită lecție, care urmează a fi predată peste cîteva zile sau chiar a doua zi. Dar dacă ești cu adevărat conștiincios și la curent cu problemele pedagogice și metodice noi (cum mereu se menționează în articolele amintite), atunci rețiI ce este important pentru anumite lecții, în ce privește materialul didactic, cînd ajungi în contact cu el, cînd citești despre el, cînd îți vorbește cineva despre el. Se întîmplă adesea să găsești un material interesant în legătură cu o lecție după ce ai făcut-o; atunci îl folosești la recapitulare, sau în anul următor. Unele materiale trebuie să le pregătești singur sau cu ajutorul elevilor și, dacă n-ai luat măsuri pentru pregătirea lor cu săptămîni întregi înainte, nu-ți mai rămîne timp să le execuți. Există la științe naturale, de pildă, situații cînd trebuie să pui la încolțit semințele cel puțin cu cîteva zile înainte de lecție; pentru alcătuirea unor tablouri sinoptice la gramatică ai nevoie de cîteva zile; pregătirea unor lucrări la fizică și chimie cer de asemenea un timp de pregătire.

Materialele cu caracter metodic nu ne stau la dispoziție oricînd, ele nu sînt ordonate pe lecții; materialul didactic, de asemenea, nu-l avem totdeauna gata pregătit pentru fiecare lecție. În această situație mi se pare justificată, normală, cerința ca pregătirea materialului didactic pentru lecții să se facă cu multă vreme înainte, iar profesorul să-și noteze undeva în dreptul lecției, chiar cu ocazia alcătuirii planului, ce material didactic are intenția să folosească în cadrul ei (dacă a stabilit acest lucru), urmînd ca ulterior, dar în timp util, să completeze materialul didactic și pentru celelalte lecții, să mai adauge și alt material, să-l înlocuiască dacă între timp a descoperit un material mai interesant, dacă a reușit să confecționeze unul mai bun.

Materialul didactic nu se folosește la toate obiectele de învățămînt, după cum nici teme pentru acasă nu se dau la toate obiectele și la toate lecțiile. De aceea, notarea mai din vreme a materialului didactic și a temelor pentru acasă în planul calendaristic pentru unele obiecte de învățămînt nu mi se pare deloc o supraîncărcare — și încă inutilă — a profesorilor. După părerea mea, nu are importanță dacă în planul calendaristic există sau nu rubrici privind materialul didactic și temele pentru acasă dacă aceste amănunte se notează într-un alt mod. Importantă îmi pare rezolvarea problemei de fond, aceea a planificării și pregătirii lecțiilor în mod gîndit, cu amănuntele necesare, ținînd seama de realitate și necesitate.

Știm că în conformitate cu reglementarea în vigoare, învățătorii și profesorii cu mai mare vechime în învățămînt nu sînt obligați să-și întocmească planuri de lecție și pentru pregătirea majorității lecțiilor, nici măcar schițe. A cere însă să se treacă în planul calendaristic, la obiectele la care este cazul, temele pentru acasă și materialul didactic, a cere ca aceasta să se facă la timpul potrivit (pe care fiecare îl stabilește în funcție de condițiile concrete, dar în orice caz înainte de lecție), a cere să se precizeze, înainte de începerea predării unui capitol, tipul lecțiilor, înseamnă a cere dovada minimă a pregătirii conștiincioase pentru fiecare lecție, pe care majoritatea cadrelor didactice o depășește cu mult.

Am convingerea că, dacă s-ar interzice învățătorilor și profesorilor să treacă în planurile lor astfel de „amănunte inutile", o bună parte din ei ar continua totuși s-o facă. Aceasta pentru că, de fapt, notarea mai din vreme, pe planul calendaristic, a unor astfel de lucruri constituie nu o supraîncărcare, ci un ajutor real și o dovadă a unei pregătiri conștiincioase.

Prof. ION GH. BORCA

Studiul diferențiat al agriculturii

După cum se știe, începînd din acest an școlar, obiectul *„Bazele producției agricole"* se studiază în clasele a IX-a ale liceelor sătești după programe separate, corespunzătoare cu specificul zonei în care se află școala: în regiunile de deal accentul se pune pe studiul, horticulturii, iar în regiunile de șes pe cunoașterea bazelor agrotehnicii culturilor de cîmp.

După ce au studiat, în trimestrul I, temele *Zonarea producției agricole* și *Solul și lucrările solului,* din capitolul „Bazele agrotehnice ale culturilor de cîmp", elevii claselor a IX-a din liceele situate în regiunile de șes vor continua în trimestrul II studiul aceluiași capitol. Prima temă care va fi predată se referă la *Îngrășăminte.* Cu prilejul studierii ei se subliniază importanța folosirii îngrășămintelor în general, realizările obținute în anii construcției socialiste în țara noastră în acest domeniu și sarcinile trasate de Congresul al IX-lea al P.C.R. cu privire la sporirea producției de îngrășăminte chimice.

În continuare, pornind de la nevoia de elemente nutritive pe care o au plantele în diferite perioade din viața lor, se prezintă unele însușiri și clasificarea generală a îngrășămintelor. Studiul îngrășămintelor începe cu prezentarea principalelor îngrășăminte organice. După ce se dau exemple de îngrășăminte organice, se studiază gunoiul de grajd, arătîndu-se cum se utilizează și indicîndu-se condițiile optime de aplicare în funcție de epocă, de climă, sol, plantele premergătoare, ca și cele care se vor cultiva. Mai departe se trece la îngrășămintele chimice, prezentîndu-se clasificarea acestora, criteriile de apreciere a valorii lor, modul de calculare a dozei de îngrășămînt, modul de aplicare și factorii care le sporesc eficacitatea. La tema *Amendamente,* după ce se arată rolul lor, se adîncesc cunoștințele cu privire la modul de aplicare a acestora.

În cadrul tratării temei *Sămînța și semănatul* este indicat să se stăruie în primul rînd asupra materialului de semănat, prezentîndu-se însușirile semințelor, modul în care se efectuează controlul semințelor și pregătirea semințelor pentru semănat. În continuare, se pot expune cunoștințe referitoare la adîncimea de semănat, epoca, distanța, cantitatea de sămînță care se dă la hectar, după care se prezintă mașinile folosite pentru semănat.

La tema *Lucrările de îngrijire* se pot prezenta lucrările de îngrijire aplicate culturilor de păioase grupate pe anotimpuri și lucrările necesare pentru îngrijirea culturilor prășitoare. O importanță deosebită trebuie acordată cunoștințelor privitoare la combaterea bolilor și dăunătorilor.

Ultima temă a capitolului este intitulată *Recoltarea și depozitarea producției agricole.* Aici se poate insista asupra necesității stabilirii corecte a momentului recoltării în funcție de scopul culturii, asupra mijloacelor de recoltare etc., prezentîndu-se apoi modul de recoltare la diferite plante în condiții de mecanizare și condițiile necesare pentru realizarea unei depozitări optime a produselor.

În liceele situate în regiunile de deal s-a studiat în primul trimestru *Zonarea plantelor horticole* și capitolul *Legumicultura.* Urmează ca în trimestrul II să se predea cunoștințele referitoare la capitolul II — *Pomicultura.* Prima temă a acestui capitol, intitulată *Originea, creșterea și dezvoltarea pomilor,* se referă la proveniența pomilor și soiurile de pomi aflate în cultură. Menționîndu-se că în condițiile climatului temperat creșterea și fructificarea la pomi au un caracter ciclic, este necesar să se arate că atît creșterea cît și rodirea sînt influențate de vîrsta pomilor, de orientarea ramurilor, de îngrijirile ce se dau pentru asigurarea condițiilor optime de vegetație. Tema următoare se referă la *Producerea de material săditor pomicol.* Se arată ce este o pepinieră, unde și cum trebuie situată, etapele obținerii materialului săditor pomicol etc. Este important să se insiste asupra valorii portaltoilor, asupra speciilor de la care se obțin și asupra modului de obținere.

Se studiază apoi tema *Tipurile de plantații pomicole.* Acestea sînt clasificate după scopul urmărit, ca și după sistemul de cultivare. În tema *Alegerea și amenajarea terenului pentru plantațiile pomicole obișnuite și cele agropomicole,* accentul se poate pune pe organizarea terenului, pregătirea lui pentru plantare, picheta rea și plantarea pomilor; se indică distanțele de plantare a pomilor între rînduri și între pomi pe rînd la diferite specii.

În legătură cu *Îngrijirea livezilor tinere,* putem vorbi despre dirijarea formării coroanelor (prin schimbarea poziției ramurilor și tăieri), despre întreținerea solului în livezile tinere, aplicarea îngrășămintelor, irigare, combaterea bolilor și dăunătorilor din livezi. În cadrul temei *Îngrijirea livezilor pe rod,* pe lîngă prezentarea etapelor rodirii pomilor se subliniază îngrijirile ce trebuie date în fiecare etapă. Se insistă, de asemenea, asupra lucrărilor de îngrijire a rodului. În încheiere se specifică timpul în care este bine să se facă recoltarea fructelor și modul în care trebuie recoltate.

În cadrul temei următoare, intitulată, *Livezile intensive,* se vorbește despre avantajele economice ale plantațiilor intensive, despre formele de realizare a acestui tip de plantații pomicole, despre alegerea terenului pentru livezile intensive, despre amenajarea și pregătirea materialului săditor etc. Tema *Îngrijirea livezilor intensive* se referă la împrejmuirea livezii, dirijarea formării coroanei, la întreținerea și lucrările solului, la îngrășarea livezilor intensive, la irigare, combaterea bolilor și dăunătorilor și la lucrările de îngrijire a recoltei.

La toate temele este indicat să se dea exemple din regiunea, raionul și localitatea în care se află școala.

Pentru aprofundarea cunoștințelor, la liceele situate în zonele de șes se pot folosi o serie de lucrări dintre care citățm: *Fitotehnie* — vol. I și II de N. Zamfirescu, V. Velican, N. Săulescu Ed. Agro-Silvică 1965, *Agrofitotehnie și culturi irigate,* de D. Dincă, Gh. Budoi, A. Taindel, V. Vrînceanu — Ed. Agro-Silvică 1964, *Agricultura generală* (manual) de Fl. Doboși — Ed. Agro-Silvică 1965, *Noi orientări în folosirea îngrășămintelor* de D. Davidescu și E. Davidescu — Ed. Agro-Silvică 1965. Pentru liceele din zonele de deal recomandăm: *Pomicultura* de A. Negrilă — Ed. Didactică și Pedagogică 1964 și *Agricultura — manual, pentru școlile pedagogice de învățători,* Anul II, Ed. Didactică și Pedagogică 1965.

Prof. ALI GEAFER
prof. VICTORIA POPA

Potenţe educative ale timpului liber

Iată o „bătaie" pe care pedagogii n-o opresc, ba mai mult, o încurajează. Acum, în zilele vacanţei de iarnă, pe munţii spre care pornesc şcolarii în drumeţie, pe derdeluşul din marginea comunei, sau în parcul oraşului, asemenea „bătăi", în care bulgării zboară care încotro, sînt des întîlnite. Ele constituie una din bucuriile iernii, ale vacanţei.

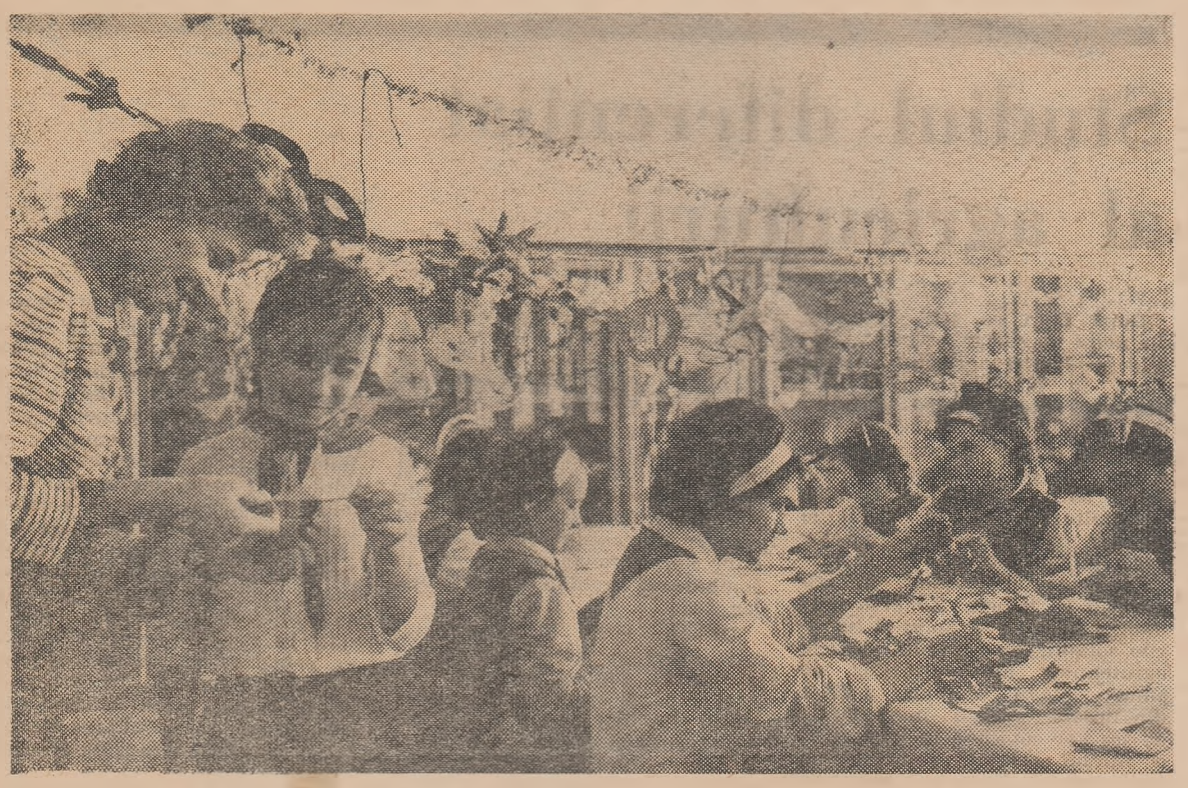

La Palatul pionierilor treaba e în toi. Zeci de mîini îndemînatice confecţionează, după sfatul profesorilor de desen, multicolore podoabe pentru „Carnavalul iernii", care se va desfăşura în sălile de sport ale palatului.

Muzica va fi şi ea prietenul de vacanţă al şcolarilor de toate vîrstele. In concursurile pentru cei mai buni solişti vocali sau instrumentişti, în spectacole, în programele brigăzilor artistice care vor înveseli revelioanele, şcolarii îşi vor exprima şi prin cîntece dragostea fierbinte pentru patrie, recunoştinţa pe care o poartă partidului pentru copilăria lor frumoasă, plină de bucurii.

Cum îşi petrec adolescenţii timpul liber care rămîne în întregime la dispoziţia lor, în special de sîmbătă la prînz pînă duminică seara? Folosesc ei oare întotdeauna „supape" de deconectare sănătoase şi utile? Acum, în timpul vacanţei, problema aceasta este pretutindeni la ordinea zilei. Ea ar trebui să ne preocupe însă permanent, cu atît mai mult cu cît la întrebarea dacă elevii îşi petrec raţional şi atractiv timpul liber răspunsul nu este identic. În multe locuri — da, însă în unele, hotărît nu.

În practica muncii educative, preocuparea pentru organizarea timpului liber al elevilor se afirmă tot mai insistent. Şcoala caută să asigure tuturor elevilor repaosul după orele de clasă, ca o compensare firească a efortului, ca un mijloc important de recuperare a forţelor şi de desprindere din obişnuitul activităţii şcolare, în tendinţa de a menţine echilibrul fizic şi spiritual al personalităţii lor în formare. Răgazul eficace nu apare însă doar sub forma întreruperii complete a oricărei forme de activitate, ci presupune, după cum se ştie, o varietate de manifestări. Pasivitatea totală nu realizează destinderea care, departe de a fi un scop în sine, devine în societatea noastră o aspiraţie naturală către o nouă împlinire. Iată de ce problema organizării timpului liber ocupă un loc important în ansamblul educativ al şcolii.

Progresul tehnico-ştiinţific actual, înflorirea nemaiîntîlnită a culturii şi artei creează tot mai multe modalităţi recreative. Filmul, radioteleviziunea, sportul, literatura, teatrul, muzica, dansul, turismul dau tineretului, pe lîngă divertismentul necesar, şi însemnate posibilităţi de dezvoltare multilaterală. Neîndoielnic, şcoala nu poate oferi decît la scară redusă tot ceea ce viaţa contemporană pune la dispoziţia elevilor pentru refacerea energiei cheltuite în studiu. Totuşi, în perspectiva deschisă de continua ameliorare şi perfecţionare a procesului instructiv-educativ, este absolut necesară extinderea şi diversificarea sferei de cuprindere a activităţilor cultural-educative. Între altele, o asemenea extindere şi diversificare creează şi posibilitatea de a se preveni apariţia unor manifestări negative în conduita elevilor, punînd la dispoziţia lor ocupaţii atrăgătoare, destinate să le orienteze preocupările, jocurile şi distracţiile într-o direcţie sănătoasă, în funcţie de trebuinţele lor reale.

Combătînd aserţiunea îngustă potrivit căreia timpul liber ar constitui o chestiune strict individuală, ca şi excesul de raţionalizare în acest domeniu, se impune să pornim de la ideea că posibilităţile de utilizare eficientă a răgazului de care dispun elevii nu pot fi cuprinse în formule ori tipare imuabile. Dacă ne ocupăm de organizarea timpului liber trebuie să ţinem seama de interesele şi înclinaţiile firești vîrstei elevilor, de dominanta individuală a preocupărilor lor. Numai aşa putem asigura participarea masivă, cu adevărat voluntară a elevilor la activităţile pe care le organizăm pentru ei în timpul liber. Fără stimularea iniţiativei elevilor, sprijinită pe preferinţele şi dorinţele lor liber exprimate, aceste activităţi îşi pierd efectul educativ scontat, iar prezenţa şcolarilor la ele devine un simplu accesoriu de decor. Iată de ce îmi par reprobabile practicile semnalate pe alocuri de a se planifica şi preciza riguros activităţile din timpul liber fără să se ţină seama de preferinţele masei de elevi. Asemenea manifestări formale (conferinţe interminabile, serate la care se prezintă referate etc.) nu capătă adeziunea elevilor şi se transformă în obligaţii plictisitoare, adesea paralele şi similare cu o oră de curs neatrăgătoare. Singura dorinţă care planează într-o astfel de atmosferă este... să se termine mai repede. Pe de altă parte, însă, nici manifestările de largă aderenţă în rîndul tineretului şcolar — serile literare, audiţiile muzicale, reuniunile — nu-şi ating ţelul propus dacă aportul discret, dar competent al profesorului nu este învederat în pregătirea calificată şi în desfăşurarea optimă a acestora.

Atracţia şi ineditul activităţilor organizate pentru elevi în timpul liber îl constituie conţinutul calitativ bogat şi variat al acestora, în stare să producă rezonanţe adînci în sufletul fiecărui elev. Iniţierea unor expuneri cu adevărat interesante — de introducere în arta cinematografică, în muzică etc. — a unor audiţii muzicale şi vizionări de filme în colectiv, însoţite de discuţii privind realizarea lor artistică şi tehnică, a unor cursuri de dans şi a altor manifestări de acest gen este primită întotdeauna cu bucurie de către elevi. La şcoala noastră s-au bucurat bunăoară de o caldă primire serile tematice „Un scriitor, o carte", ori seratele muzical-literare închinate lui M. Eminescu şi G. Coşbuc, organizate cu consultarea elevilor şi prevăzînd participarea lor bemolată. Rolul profesorului a fost acela de a da indicaţiile orientative ştiinţifico-ideologice şi de a supraveghea buna desfăşurare a programului, dirijat în direcţia lărgirii orizontului de cultură generală şi a educaţiei patriotice-cetăţeneşti a elevilor. De o largă popularitate s-au bucurat în rîndurile elevilor şi „matineele cinefilului", care au constat din descifrarea multiplelor semnificaţii artistico-ideologice ale filmelor văzute de ei într-o anumită perioadă şi din prezentarea unor noţiuni accesibile despre mijloacele de expresie ale celei de-a şaptea arte.

Posibilităţile existente în acest sens sînt foarte variate şi bogate. Rămîne însă să ştim cum să le folosim. Contactul cu valorile culturii fertilizează spiritul, călăreşte voinţa şi îndeamnă la fapte măreţe în măsura în care rolul profesorului este îndeplinit prompt pentru a canaliza entuziasmul juvenil pe calea împlinirii cerinţelor educative ale societăţii noastre. O seară de dans, de pildă, nu va însemna decît un consum de energie dacă educatorul nu i-a făcut pe tineri să înţeleagă că dansul înseamnă înainte de toate sensibilitate, armonie, eleganţă.

Aportul profesorilor, al şcolii în organizarea timpului liber al elevilor nu este un act de „bunăvoinţă", izvorît din simple înclinaţii afective, ci o componentă determinantă a profilului fiecărui profesor, un criteriu vital al propriilor sarcini profesionale. Angajarea responsabilităţii şcolii pe acest tărîm realizează coordonarea unui cîmp de acţiune inclus organic în sarcinile educaţiei tinerei generaţii.

VALERIU NEŞTIAN
Huşi

CĂRȚI CĂRȚI

ÎN AMINTIREA EROILOR

Apărută de curînd în Editura militară, cartea „În amintirea eroilor" prezintă o serie de monumente și plăci comemorative care evocă eroismul ostașilor români și al formațiunilor de luptă patriotice în luptele pentru eliberarea României de sub jugul fascist. Autorul, locotenent-colonelul Florian Tucă, a închinat lucrarea „tuturor luptătorilor români care cu peste două decenii în urmă, în clipe grele, de supremă încordare, și-au făcut cu prisosință datoria față de patrie, față de popor".

Ideea care a stat la temelia cărții este limpede exprimată în „Cuvîntul înainte" : „Istoria unui sat, a unei străzi, a unui sat, a unui loc mai de seamă n-o găsim înserată numai în arhive și cărți. File emoționante din această istorie se găsesc înscrise și pe monumentele și plăcile comemorative aflate în piețele largi ale orașelor, în mijlocul cîmpiilor, la poalele munților, pe malurile apelor... Multe din acestea au fost ridicate pe locurile unde cu mai bine de două decenii în urmă s-au dus lupte aprige împotriva hitleriștilor". Despre aceste monumente și plăci comemorative, despre aceste locuri și lupte devenite istorice, și-a propus autorul să vorbească în lucrarea amintită.

În peisajul României contemporane, prezența acestor monumente — îngrijite cu dragoste și pietate de oamenii muncii, de tinerii și vîrstnicii din țara noastră — exprimă recunoștința vie a poporului nostru pentru toți aceia care, la chemarea Partidului Comunist Român, au început, la 23 august 1944, lupta cu arma în mînă împotriva fascismului.

Deși lucrarea nu prezintă decît o parte din marele număr de monumente și plăci comemorative ridicate pe cuprinsul patriei, trebuie subliniat faptul că nimic din ceea ce este important nu a fost omis.

Scrisă pe un ton cald și convingător, într-un stil îngrijit, cartea aduce o contribuție însemnată la educarea tineretului în spiritul dragostei pentru patrie. Este bine, de aceea, ca profesorii de istorie, de limba română, diriginții s-o folosească în activitatea lor și s-o recomande spre lectură tuturor elevilor.

M. DARIAN

CRONICA GHICULEȘTILOR

Apărută în colecția „Cronicile medievale ale României" editată de Editura Academiei Republicii Socialiste România, „Cronica Ghiculeștilor" constituie unul din izvoarele narative ale istoriei Moldovei din epoca feudală, cuprinzînd bogate informații din viața socială, economică, politică și militară a acestei țări. Sînt consemnate în cronică fapte văzute și trăite, evenimente la care autorul anonim a participat sau a asistat. Multe din relatările cronicarului sînt confirmate și de documente intercalate în scrierea sa : convenții, scrisori, firmane, ordine de exilare etc., reproduse în întregime sau în rezumat. Găsim, de asemenea, și multe știri politico-militare care privesc Țările Române, dar se extind și asupra altor țări — Imperiul Otoman, Polonia, Rusia etc.

Valoarea originală a acestei cronici este cu atît mai mare cu cît, pentru intervalul dintre 1730 și 1754, pe care îl îmbrățișează, nu avem alte izvoare narative. Acest nou volum al colecției „Cronicile medievale ale României" interesează de aceea atît pe cercetătorii istoriei românești, cît și pe profesorii de istorie, care găsesc în el o bogată sursă de informare.

FONOLOGIA LIMBII ROMÂNE

Această carte, care se adresează specialiștilor, dar este tot atît de interesantă și pentru profesorii de limba română ce doresc să se inițieze în problematica fonologiei sincronice, este prima descriere de ansamblu a sistemului fonologic românesc examinat sub aspect structural și funcțional. Semnată de M. Vasiliu, lucrarea, apărută în Editura științifică, cuprinde două părți : una cu caracter teoretic general și alta referitoare la sistemul fonologic al limbii române. În capitolele cu caracter teoretic se dă o expunere succintă a principiilor teoretice și metodologice care stau la baza descrierii propriuzise a sistemului fonologic.

GHIDUL MICULUI PIETON

Direcția Miliției Capitalei, serviciul inspecții auto și circulație, a editat o interesantă broșură intitulată „Ghidul micului pieton". Broșura, cuprinzînd un bogat material ilustrat însoțit de texte, are menirea să popularizeze în rîndurile copiilor regulile și semnele de circulație, ajutîndu-i să le cunoască și să le respecte. Ea a fost tipărită în tiraj de masă — 100 000 exemplare — astfel încît aproape fiecare elev din clasele I—IV din școlile bucureștene va primi cîte un exemplar.

Conținutul broșurii este de un real folos și pentru cadrele didactice, ca și pentru părinți în instruirea și educarea copiilor în spiritul respectării regulilor de circulație, pentru a nu se expune la accidente. Broșura se distribuie școlilor prin secțiile de învățămînt ale sfaturilor populare raionale.

Prof.

ȘTEFAN

SEVASTRE :

Țărănci

cu

fructe

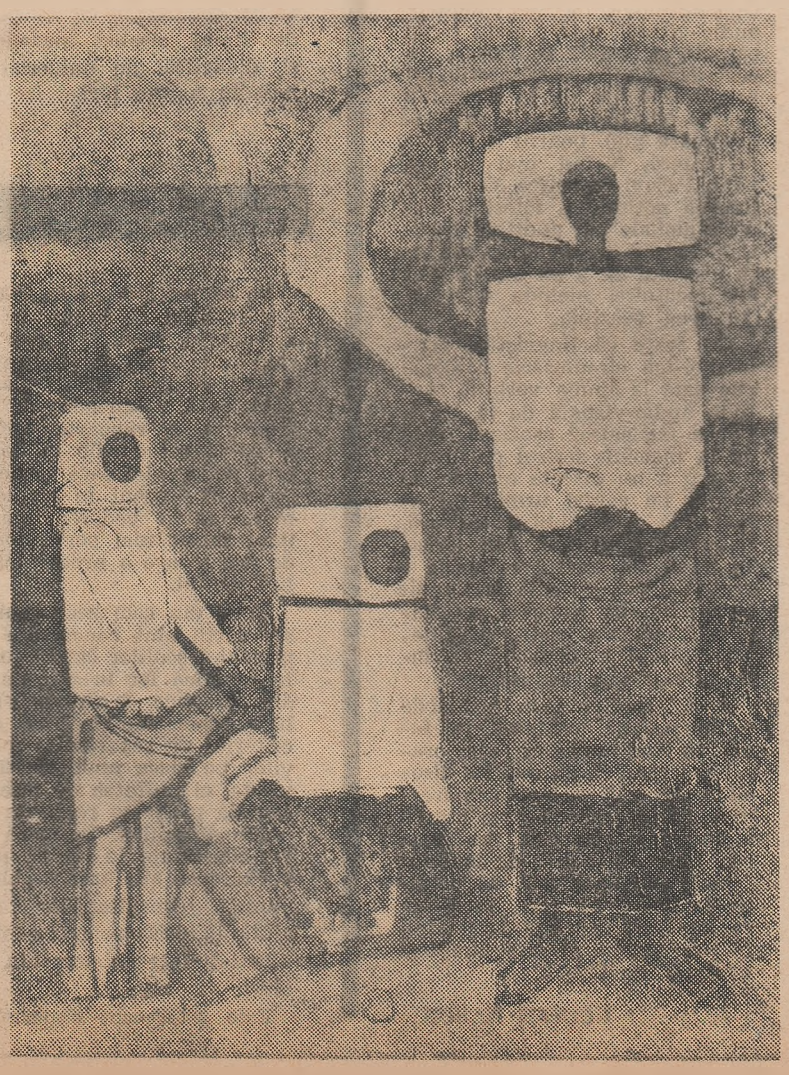

CORESPONDENȚA

PITEȘTI

Prof. **Veronica Tamaș** ne scrie despre preocuparea profesorilor de la Școala generală nr. 2 din Pitești de a adînci cunoștințele elevilor cu privire la istoria patriei. În acest scop se folosesc, printre altele, lecturile extrașcolare ale elevilor, cărora li se recomandă lucrări beletristice descriind momente din istoria patriei noastre. Ei au citit astfel scrierile lui C. Negruzzi, Alexandru Odobescu, Alexandru Davila, Eusebiu Camilar, Dumitru Almaș etc. Totodată, elevii au vizionat în colectiv piesa de teatru „Răzvan și Vidra" a lui Bogdan Petriceicu Hașdeu, pe scena Teatrului de stat din Pitești. Deosebit de mult îi atrag pe elevi vizitele la muzee și monumente istorice. Ei au vizitat de exemplu Muzeul din Goleşti, serviciul Arhivelor Statului din regiunea Argeș, unde au putut cunoaște o serie de importante documente istorice, monumentele istorice de la Curtea de Argeș precum și șantierul hidrocentralei „Gheorghe Gheorghiu-Dej".

STREMȚ - ALBA

După cum ne informează prof. **Doina Munteanu**, la Școala generală din comuna Stremț-Alba, regiunea Hunedoara, a avut loc o discuție cu privire la folosirea materialului didactic la lecții. Prin grija colectivului pedagogic, aici s-au creat condiții dintre cele mai bune în acest domeniu. Școala dispune de numeroase aparate pentru lecțiile de fizică, de un laborator pentru predarea agriculturii, de o vitrină arheologică, cu material istoric local, de planșe, albume, colecții de semințe, preparate în formol, diferite tipuri de sol, diafilme, preparate microscopice, hărți etc. Utilizat cu pricepere, acest material face să crească nivelul lecțiilor, sporește eficiența lor, ajutîndu-i pe elevi să înțeleagă mai bine materialele studiate.

CONSTANȚA

Directorii nou numiți la școlile din orașul Constanța și regiunea Dobrogea, ne face cunoscut tov. **Ion Muche**, au participat de curînd la un curs de perfecționare. Ei au ascultat cu acest prilej expuneri despre căile de perfecționare continuă a procesului instructiv-educativ și de sporire a eficienței lecției, despre educarea ideologică-politică a elevilor, despre particularitățile de vîrstă și individuale ale acestora, despre munca de îndrumare și control a directorilor etc. De asemenea, în cadrul cursului s-au desfășurat o serie de activități practice. Cursul a constituit astfel o îndrumare eficientă pentru munca de viitor a directorilor de școli din orașul Constanța și regiunea Dobrogea.

VALEA SADULUI

Pentru popularizarea metodelor și procedeelor bune folosite în liceele serale, la Valea Sadului a avut loc un schimb de experiență între secția serală a liceului din localitate și secția serală a liceului „Tudor Vladimirescu" din Tg. Jiu. În cadrul schimbului de experiență, ne scrie prof. **Vasile Arjoca**, s-au prezentat referate despre aplicarea cunoștințelor de matematici în practică și despre munca diriginților la cursul seral. În continuare participanții la schimbul de experiență au asistat la unele lecții și ore de dirigenție, pe marginea cărora s-au purtat apoi discuții.

Pregătit din timp și bine organizat, schimbul de experiență a fost de un real folos pentru colectivele celor două secții serale.

CRAIOVA

Colectivul didactic al Școlii generale nr. 21 din Craiova manifestă o grijă deosebită pentru orientarea profesională a viitorilor absolvenți. În acest scop, ne face cunoscut tov. **Maria Coman** s-au planificat de pe acum întîlniri cu fruntași în întrecerea socialistă de la uzinele „Electroputere", de la fabrica „Partizanul", de la Direcția regională C.F.R. și cu absolvenți din seriile trecute care învață în școlile profesionale. De asemenea, au fost programate vizite la Uzinele constructoare de mașini și unelte agricole „7 Noiembrie", la Combinatul de zahăr și ulei din Livezi-Podari, la șantierele de construcții, la cooperativele agricole de producție.

Problemele orientării profesionale sînt discutate și la orele de dirigenție, în tematica cărora au fost incluse subiecte cum sînt „Alegerea profesiei", „Ce să fiu ?" etc. De asemenea, la lectoratul pentru părinți s-au programat teme ca : „Spre ce profesie să-mi îndrept copilul ?", „Copiii noștri, viitori cetățeni ai patriei" ș.a.

VADUL CRIȘULUI

La Liceul din Vadul Crișului — ne scrie tov. **Iancu Crăciun** — funcționează un cerc al tinerilor matematicieni care aduce o contribuție importantă la lărgirea orizontului de cunoștințe al elevilor, la dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor acestora pentru studiul matematicii.

În mod deosebit stîrnește interesul membrilor cursului gazeta de perete editată în cadrul acestuia, gazetă care poartă numele matematicianului român Gh. Țițeica. La rubrica „Vrei să știi ? — Rezolvă !" tinerii matematicieni publică probleme propuse spre rezolvare, iar la rubrica „Evrica" apar ulterior soluțiile acestor probleme și numele rezolvitorilor. În gazetă se publică, de asemenea, articole care tratează teme de teorie sau de istorie a matematicii.

CLUJ

Învățătoarea **Victoria Coldea**, de la Școala generală nr. 13 din Cluj, ne vorbește, într-o scrisoare trimisă recent, despre o interesantă acțiune extrașcolară organizată cu elevii acestei școli. În cadrul acestei acțiuni, realizată în colaborare cu organizația de pionieri, elevii au făcut „turul orașului Cluj", putînd cunoaște numeroase obiective importante. Ei au vizitat astfel fabrica de porțelan „Iris", fabrica „Carbochim", care produce electrozi, pietre de polizor și alte produse abrazive, întreprinderea de utilaje pentru industria alimentară „Tehnofrig", fabrica de mobilă „Libertatea", fabrica de confecții „Flacăra" și altele. De asemenea, elevii au vizitat muzeul arheologic din Cluj și stațiunea experimentală horticolă și viticolă condusă de cunoscutul biolog Rudolf Palocsay. În încheierea „turului" elevii au admirat, de pe dealul Feleacului, imaginea Clujului — cartierele noi „Gheorgheni" și „Grigorescu", orășelul studenților, noul stadion etc.

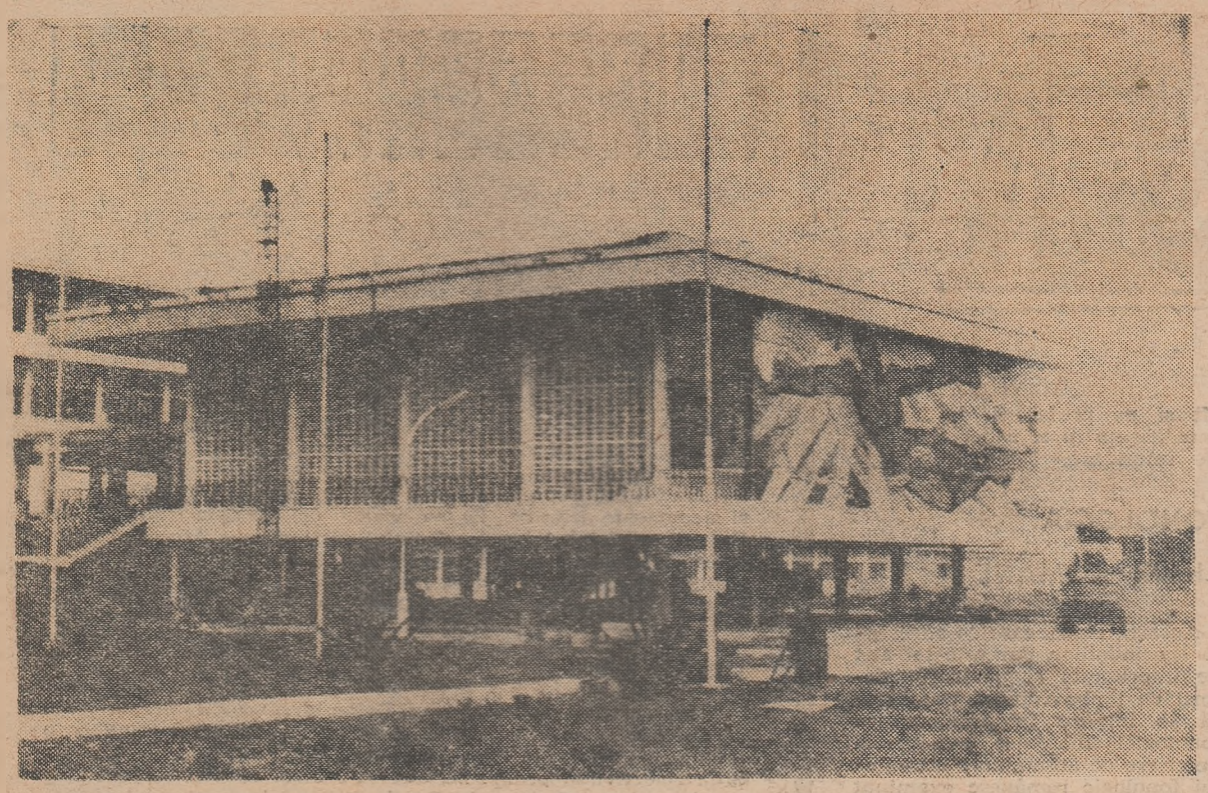

Una din clădirile Institutului politehnic din Conakry, construit recent

Metoda audio-vizuală în practica şcolii „Alliance française"

In buletinul pedagogic din noiembrie a.c. al Şcolii practice „Alliance française" din Paris (L'enseignement du francais aux etrangers) C. Mauger, directorul onorific al şcolii, publică un interesant articol intitulat „O noutate la Şcoala practică din Paris: adaptarea audio-vizuală a cursului de Limbă şi civilizaţie franceză (anul I)".

De ani de zile, se arată în articol, „Alliance francaise" îşi consacră cercetările sale unei mai bune însuşiri a limbii franceze; laboratoarele sale de fonetică constituie importante centre de studii şi aplicaţii. În perspectiva acestei „pedagogii în dezvoltare", „Alliance française" a socotit că a venit momentul să doteze cursul de Limbă şi civilizaţie franceză cu un auxiliar audio-vizual, oferindu-le astfel profesorilor un instrument util. Acest instrument — „blocul audio-vizual" — se prezintă sub forma unei cutii cubice cu laturile de 30 cm. El conţine: 25 de filme fixe (unul pentru fiecare lecţie a anului I), avînd în medie între 50 şi 60 imagini; două feluri de benzi de magnetofon: benzi de predare, destinate însuşirii unor noţiuni (după principiul cunoscut: elevul vede o imagine pe ecran, ascultă comunicarea, repetă această comunicare pentru fixarea structurilor învăţate); fişe pedagogice foarte complete, care se adresează profesorului şi care îl vor ajuta în folosirea materialului; un al 26-lea film, cu 52 imagini, care este consacrat fonetichi şi care este proiectat înaintea celorlalte filme, dar, la voinţa profesorului, poate fi folosit la oricare din cele 25 de lecţii. Acestui film de fonetică i se adaugă două benzi de magnetofon, una pentru lecţia propriu-zisă, alta pentru activitatea în laborator.

Concepţia pe care se bazează această metodă fonetică este dintre cele mai simple: deoarece elevul trebuie să înveţe să pronunţe sunetele fundamentale (în special vocalele *e* închis, *e* deschis, *a* anterior, *a* posterior, etc.), s-a recurs la ajutorul literelor alfabetului francez, asociindu-le cu o ilustraţie apropiată. Astfel, pentru sunetele b şi e, apar pe film litera b (= bé) şi imaginea unui copil, pentru sunetul e apar literele f, l (= el. él) şi imaginea Turnului Eiffel: De altfel, culoarea albastră încercuieşte vocalele închise iar culoarea roz pe cele deschise.

Şi fişele explicative au fost imprimate în ajutorul profesorului. Ele sînt de o mare bogăţie: dau sfaturi practice pentru pronunţia corectă, pentru ritm şi intonaţie, pentru corectarea diferitelor greşeli posibile, după naţionalitate; cuprind exerciţii de control, fie prin atingerea gîtului, fie în faţa oglinzii. Aceste fişe constituie un adevărat mic tratat de pronunţie franceză, în care totul este precis, clar, viu.

Cît priveşte cursul audio-vizual de limba franceză, el va avea în linii mari, următoarea structură:

Prima oră de clasă: A) La lecţia de predare: 1) filmul rulează în faţa elevilor, comunicarea însoţeşte fiecare imagine, elevii ascultă; 2) filmul şi comunicarea se prezintă pentru a doua oară şi elevii repetă, fie în colectiv, fie individual; 3) filmul este rulat pentru a treia oară, elevii formulează ei înşişi comunicarea, care urmează şi rectifică comunicarea benzii. B) În laboratorul de limbă; elevii înregistrează, pe pista care le este rezervată, apoi îşi ascultă comunicarea, iar profesorul intervine pentru a corecta.

A doua oră de clasă: A) La lecţia de predare: filmul şi banda sînt trecute prin faţa elevilor încă o dată, imaginea fiind anterioară sunetului, pentru a „reactiviza" cunoştinţele însuşite; profesorul fixează în scris la tablă structurile esenţiale. B) În laboratorul de limbă: citirea textului din manual de către elevi, înregistrată pe pista lor, audierea acestei înregistrări, controlul profesorului, efectuarea unor exerciţii din manual.

În ansamblu, aceasta este utilizarea optimă a metodei de la „Alliance francaise". Ea poate da însă rezultate bune şi într-o sală fără laborator de limbă, sau într-o sală cu un aparat de proiecţie, fără magnetofon. În acest caz, profesorul ocupă primul loc şi, ajutat de fişele explicative, îşi organizează predarea cum crede mai bine.

Care sînt principiile care au inspirat această metodă audio-vizuală? Profesorul Mauger arată că metoda constă în adaptarea liniilor directoare ale manualului. În mod deosebit, ea prezintă dublul aspect al unui mers progresiv care trece, la fiecare lecţie, de la analiză la sinteză. Pe de altă parte, ea reprezintă un ansamblu care asociază, de la început, învăţarea limbii franceze citite şi scrise însuşirii limbii franceze vorbite. Oportunitatea acestei metode audio-vizuale este dictată şi de caracterul limbii franceze, în care articulaţia frazei are un rol precis. Plecînd de la elemente simple (dar integrate într-o comunicare vie), pentru a ajunge la sinteză, făcînd mai uşoară pentru elevi însuşirea şi consolidarea noţiunilor, folosind formele globale pur auditive şi satisfăcînd, în acelaşi timp, dorinţa elevului de a şti din ce sînt ele alcătuite, metoda dezvoltă gîndirea acestuia.

Cu toate că lingvistica contemporană circumscrie cercetările sale la limba vorbită, metoda audio-vizuală de la „Alliance française" asociază, încă de la început, scrisul cu oralul pentru a nu disocia metoda de scopul pe care-l urmăreşte — însuşirea unei limbi de cultură, tributară mult formelor scrise. În acest fel scrisul redevine o realitate vie, cu atît mai mult cu cît „limba franceză cotidiană" (franceza presei şi a radioteleviziunii) vehiculează cuvinte tehnice sau savante.

Astfel, motive de cultură şi de ordin practic militează în favoarea unei metode în care oralul şi scrisul să nu mai fie disociate. Această metodă urmăreşte un triplu scop: prezentarea metodică şi concretă, cunoaşterea progresivă a elementelor frazei, fidelitate faţă de tradiţia franceză. Metoda vrea să conducă cu uşurinţă la studiul în profunzime al unei limbi şi al unei civilizaţii.

LUCIAN RAŞCA

Mereu

R. D. GERMANĂ

Programa de matematică a şcolilor de cultură generală din R.D.G. a fost restructurată în lumina unor concepţii ştiinţifice şi didactice contemporane. Esenţial în modificările aduse programei este faptul că, în locul studierii vechiului curs de aritmetică, se trece, începînd chiar din clasa I, la formarea fundamentului concepţiei ştiinţifice a elevilor în acest domeniu. Ţinîndu-se seama de particularităţile lor de vîrstă, se predau chiar din clasele I-IV o serie de noţiuni de algebră şi de geometrie. Elevii sînt iniţiaţi în ceea ce priveşte raporturile funcţionale şi se introduc cunoştinţe elementare de analiză combinatorie. Studiul sistematic al numerelor naturale începe din clasa I. La studierea operaţiunilor cu numerele naturale se acordă multă atenţie legăturilor dintre operaţiuni. Cu ajutorul unor exemple dintre cele mai simple li se formează elevilor ideea compunerii ecuaţiilor. Începînd din clasa I se introduce semnul x pentru numere necunoscute, iar elevii rezolvă ecuaţii-ghicitori. Începînd din clasa a II-a exerciţiile cu ecuaţii se complică.

OLANDA

Între 3 şi 6 ianuarie 1966 va avea loc la Amsterdam cel de al II-lea colocviu internaţional privind problemele învăţămîntului limbilor clasice. Colocviul — care se va ocupa de predarea limbilor latină şi greacă în învăţămîntul de toate gradele — este organizat de asociaţiile profesorilor din învăţămîntul secundar din Belgia şi Olanda, în colaborare cu catedrele de limbi clasice, pedagogie şi didactică ale universităţilor din aceste ţări.

S. U. A

La New York a apărut cartea „Şcolile de mîine" a cunoscutului ziarist, autor al multor articole cu privire la şcoală, Arthur Mos. Cartea reprezintă o culegere de documente şi rapoarte referitoare la cercetările în domeniul pedagogiei care se desfăşoară în prezent în şcolile americane în vederea găsirii unor forme mai perfecţionate de organizare a procesului de învăţămînt.

Nouă din cele zece capitole ale cărţii sînt consacrate experienţei şcolilor care folosesc în practica lor brigăzi de cadre didactice, ca şi muncii şcolilor experimentale în care criteriul de repartizare a elevilor pe clase nu-l constituie vîrsta, ci unitatea de interese sau de progrese realizate la unele discipline. Pe baza celor constatate la şcolile new-yorkeze se studiază problema muncii consultanţilor care ajută la descoperirea copiilor talentaţi într-un domeniu sau altul.

Este interesant experimentul cu privire la reorganizarea muncii profesorului, care constă în aceea că, într-o serie de şcoli, funcţiile organizatorice şi administrativ-economice au fost atribuite unor cadre ajutătoare, în timp ce cadrelor didactice li s-au sporit sarcinile din domeniul specialităţii. Această măsură a permis să se folosească la maximum calificarea profesională a cadrelor didactice, care au fost scutite de griji administrative.

Un loc important îl ocupă în carte problema televiziunii şcolare. De asemenea, se relatează experienţa desfăşurată de două şcoli medii experimentale în cadrul cărora se predă după programe de învăţămînt noi, elaborate pe baza ultimelor realizări în domeniul ştiinţelor naturii şi ştiinţelor tehnice. În acelaşi timp, se abordează şi problema ridicării nivelului învăţămîntului în şcolile cu un singur post, de la sate.

În ultimul capitol al cărţii se prezintă experienţa pregătirii cadrelor didactice la Universitatea Harvard la un nivel general şi profesional mai ridicat, conform noilor programe.

JAPONIA

În Japonia a fost înfiinţat un institut pentru cercetări asupra lucrărilor şi examenelor celor care intenţionează să urmeze cursurile universitare.

Activitatea institutului va avea repercusiuni şi asupra învăţămîntului secundar şi, în primul rînd, asupra lucrărilor de control şi examenelor pe care le comportă acestea. Pa baza lor elevii vor putea decide mai devreme spre ce fel de studii este cazul să se îndrepte.

R. P. POLONĂ

O serie de experimente întreprinse în şcolile de toate gradele din Polonia au servit la cercetarea muncii instructiv-educative pe grupe ca mijloc de activare a procesului de predare şi învăţare. Pornindu-se de la faptul că activitatea cu întreaga clasă nu antrenează suficient participarea elevilor s-a organizat munca pe grupe mici, care au primit anumite probleme de rezolvat.

Cercetarea a arătat că efortul intelectual propriu al elevului este o condiţie fundamentală pentru autoinstruire şi că gîndirea elevului se dezvoltă mai rapid în condiţiile în care el participă activ la rezolvarea unor probleme şi sarcini, făcînd în acelaşi timp un schimb liber de idei cu colegii săi. De asemenea, s-a constatat că un schimb de idei de acest fel şi o învăţare eficientă nu pot să fie realizate decît în grupe mici de elevi, omogene din punct de vedere intelectual, într-o atmosferă de ajutor reciproc. Colaborarea elevilor în grupe şi succesele obţinute în munca şcolară schimbă treptat aceste grupe în colective strîns unite, animate de dorinţa de a obţine cele mai bune rezultate la învăţătură. În vederea obişnuirii elevilor cu metodele corespunzătoare de cercetare şi autoinstruire este neapărat necesar să fie elaborate programe adecvate pentru fiecare grupă în parte.

Examinarea claselor cuprinse în experiment a arătat că rezultatele la învăţătură au fost cu 300—800% mai bune în clasele în care s-a lucrat pe grupe decît în clasele în care s-au aplicat metodele tradiţionale.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1, Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piaţa Scînteii Bucureşti.

Biblioteca Centrală Regională Hunedoara-Deva

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE UNIȚI-VĂ !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVII
Nr. 831
Vineri 31 dec. 1965
6 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

1966 LA MULȚI ANI

Fragment din fațada Liceului nr. 35 din Capitală

În pragul noului an, oamenii muncii, gospodari vrednici ai frumoasei și bogatei noastre țări, îmbracă haine de sărbătoare, salutînd cu îndreptățită mîndrie cetățenească bilanțul realizărilor obținute sub conducerea Partidului Comunist în douăsprezece luni care s-au scurs și pregătindu-se să cucerească noi succese în munca pentru înflorirea pe mai departe a patriei socialiste.

Imaginea Republicii aflate pe calea progresului rapid, recunoscut în lumea întreagă, umple de bucurie inimile tuturor celor care, prin eforturi stăruitoare în diferite domenii de activitate, au contribuit la transpunerea în viață a politicii elaborate cu înțelepciune de către Partidul Comunist Român, la afirmarea poziției sale profund patriotice, pline de răspundere și atașament pentru cauza socialismului, pentru cauza apărării păcii în lume.

O asemenea imagine — oglindă a uriașelor resurse creatoare de care dispune poporul român — ne-a fost oferită de recenta Sesiune a Marii Adunări Naționale. Datele cuprinse în Darea de seamă asupra înfăptuirii planului de stat pe anul 1965 și cu privire la planul de stat pe anul 1966, prezentată de tovarășul Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri, atestă că, reflectînd dinamismul procesului de industrializare a țării, producția globală industrială este, la sfîrșitul acestui an, cu circa 13 la sută mai mare decît în 1964, depășind prevederile planului cu peste 1,3 miliarde lei. Față de 1964 producția de energie electrică a crescut cu 24 la sută ; producția industriei chimice cu 22 la sută ; producția de oțel a ajuns la peste 3,4 milioane tone. S-au obținut succese în sporirea producției agricole. Între altele, recolta de grîu depășește cu două milioane de tone recolta medie a anilor 1961—1964. A fost încheiată acțiunea de majorare generală a salariilor, începută în 1964, care a cuprins în 1965 circa 3,3 milioane salariați. Pînă la sfîrșitul anului s-au dat în folosință încă 50 000 apartamente din fondurile statului. Pentru finanțarea cheltuielilor social-culturale s-au alocat din buget 22 miliarde lei, adică cu 7 la sută mai mult ca în anul 1964.

Întrunită pentru a dezbate probleme importante ale construcției economice și de stat, sesiunea Marii Adunări Naționale din 20—22 decembrie a marcat un moment deosebit în viața României socialiste : încheierea cu succes a planului șesenal și trecerea la înfăptuirea noului program adoptat de către Congresul al IX-lea al P.C.R. pentru dezvoltarea țării în anii 1966—1970. Consolidînd realizările remarcabile obținute de către poporul român în urma îndeplinirii sarcinilor trasate în Directivele celui de-al VIII-lea Congres al partidului cu privire la planul de șase ani, noul program va ridica pe o treaptă superioară opera de desăvîrșire a construcției socialiste, va apropia și mai mult patria noastră de zările luminoase ale socialismului.

Părticică a acestui măreț program de înflorire a țării, planul de stat pe 1966, în liniile sale generale și caracteristice, preia elementele esențiale care au determinat dinamismul economiei românești în anii construcției socialiste. Sarcinile planului pe 1966 asigură continuarea industrializării socialiste și, în cadrul acesteia, dezvoltarea mai accentuată a industriei producătoare de mijloace de producție. Investițiile centralizate din fondurile statului însumează 46,4 miliarde de lei, fiind cu 14 la sută mai mari decît realizările pe anul 1965. Partea covîrșitoare a în-

(Continuare în pag. a 4-a)

EXTEMPORAL

Dacă am avea portretul secundei

În loc de „la al șaselea semnal va fi ora...", de astă dată douăsprezece — o, ce solemne — bătăi de gong. Valoarea secundei, mai totdeauna doar subînțeleasă, capătă brusc un postament înalt : acum, de revelion, la miezul nopții, o vedem de jos, din raccourci. Exact atunci, la a douăsprezecea bătaie, ar trebui s-o fotografiem : pentru ca, ulterior înrămată, contemplînd-o, să putem înțelege și prețui la justa valoare celelalte 31 536 599 secunde cu care, laolaltă, alcătuiește un an.

Dar, ca să vezi ! nu putem fotografia secunda. Nici din față, nici din profil. Mare păcat ! Cînd mă gîndesc la serviciile pe care ni le-ar aduce acest excepțional material didactic, regretul îmi sporește nemăsurat.

Mai întîi am putea spune școlarilor noștri : priviți această secundă, alegeți-vă și voi una din ziua de azi, marcați-o într-un fel oarecare, ca s-o puteți recunoaște vreodată în caz că o veți mai întîlni de-a lungul vieții voastre ; noi însă vă garantăm că n-o veți mai găsi. E UNICĂ, e nerepetabilă. Ați pierdut-o ? S-a isprăvit, degeaba vă veți adresa miliției sau biroului pentru obiecte găsite. La acest ultim serviciu public se aduc zilnic cele mai diverse și mai neverosimile obiecte aparținînd oamenilor distrați ; niciodată însă vreo secundă n-a fost recuperată acolo, deși „uituci" pierd secunde cu duiumul, ba chiar ani întregi.

În al doilea rînd, dacă am avea oricînd la dispoziție o secundă în portret, undeva printre planșe cu scheme și probe de roci, am putea vorbi probabil despre dimensiunile ei reale. Le-am spune copiilor : adevărata mărime a unei secunde i-o dă conținutul de acțiune, de creație, de gîndire, de odihnă activă pe care i-l hărăzim. Există secunde pe care le-am burdușit de viață, secunde pline, dense — și altele vitregite, înșelătoare și înșelătoare, asemenea unor păstăi de mazăre fără mazăre.

În al treilea rînd (dar aici ierarhizarea n-are rost), avînd la îndemînă un portret al secundei am fi înlesniți în tentativa noastră de a fixa în sensibilitatea copiilor și valoarea afectivă a fiecărei fracțiuni de timp. Nu pentru a le umple ochii cu melancolii am cita rugămintea goetheană (sau pur și simplu omenească) : „Frumoasă ești, clipă ; rămîi". Nu pentru a-i amărî le-am aminti versul lui Virgiliu (sau pur și simplu al vieții) : „fugit irreparabile tempus". Nu. Ci pentru a-i face să înțeleagă de ce n-avem voie să lăsăm nimic fără culoarea, fără vibrația, fără căldura participării sufletului. Le-am spune : copii, clipa trebuie trăită, în sensul cel mai profund al acestui cuvînt. Fără emoții ea va fi ucisă de virusul indiferenței. E a doua sa moarte — cea definitivă.

În al patrulea rînd... dar ajunge. De altfel, prietenul meu, profesorul, îmi șoptește la ureche că și în absența portretului material al secundei dascălii tot realizează, cu alte mijloace, cele schițate mai sus.

Dacă e așa, e bine. Să numărăm în tăcere cele douăsprezece bătăi de gong și să întîmpinăm cu un surîs viitorul : el este al nostru, este al celor pe care îi creștem, e plin de lumină.

La mulți ani !

ȘTEFAN IUREȘ

ȘCOALA ÎN COMPLEXUL VIEȚII SOCIALE

Prof. dr. STANCIU STOIAN

Viața în general e o formă complexă a existenței, iar viața socială e cea mai complexă formă. Cît despre viața socială contemporană, ea a atins incontestabil un grad de complexitate de neconceput altădată. Consecințele acestui fapt sînt și ele evidente. Cu toate că niciodată omul, ca totalitate a speței, omul unanim, n-a fost atît de lucid și conștient de existența sa, el nu s-a simțit niciodată, pe o bună parte a globului, mai singur în complexul existenței. Singurătate, neliniște, disperare chiar — iată manifestări specifice. Ele își găsesc expresia, într-o formă sau alta, în cultură, în filozofie, în artă, în literatură. Este adevărat că aceste manifestări nu acoperă cultura terestră întreagă. Ele nu sînt însă, prin aceasta, mai puțin semnificative pentru toată lumea, pentru întregul proces de dezvoltare a umanității în toată complexitatea lui. În dialogul care caracterizează — uneori mai calm, alteori mai violent — două lumi ce-și dispută viitorul, una dintre teze se lansează în dispută tocmai de pe această poziție.

Și totuși, oricît de complex ar fi el, fenomenul nu poate ieși din cîmpul legităților generale. În procesul firesc de dezvoltare, el își croiește, trebuie să-și croiască ieșire spre forme noi de existență, promovînd tendințele ce se conturează treptat în perspectivă. În lupta dintre aceste tendințe și lesturile istoriei, inerțiile pot să tragă și înapoi, dar specifice societății sînt mișcarea ireversibilă, progresul social și uman. Societatea sănătoasă, umanitatea sănătoasă, simt acest lucru. De aceea umanitatea este și rămîne optimistă. Nu în toată masa ei, dar pe ansamblu. Iar dominantele optimismului le dă în primul rînd lumea socialistă.

Pesimismul, ca și optimismul social, nu sînt, cum e și firesc, decît atitudini, rezultate din modul cum conștiința socială înregistrează procesul obiectiv al frămîntărilor sociale. Pesimismul social nu este, de fapt, decît expresia neputinței de a pătrunde esența eliberării tendințelor de progres. Pesimistul intuiește, dar nu se lămurește, contemplă, dar nu sintetizează. El nu e capabil să se ridice la idei clare și sistem de idei.

Ideile noi, ideile originale, devin forțe obiective cînd reflectă tendințe obiective : dar, închis în ceața sofismelor determinate de poziția pe care stă, pesimistul nu le vede, nu le înțelege. Un prim și important motiv pentru care pesimistul nu poate fi educator.

Optimismul social este, din contra, expresia puterii de cunoaștere, ca și de acțiune pe baza cunoașterii. Pe plan social și uman optimistul nu se oprește la simpla contemplare a trăirii. El analizează, selectează, sintetizează, simțind mai de grabă voluptatea trăirii anticipate, a eliberării, a mersului spre modelul viitorului, decît pe aceea a nostalgiei trecutului. De aceea perspectivele îi aparțin lui, și nu pot să nu-i aparțină, decît luminoase. Așa i-au aparținut de pildă pedagogului român Dimitrescu-Iași, care putea să spună într-una din notele sale : „În om natura ajunge la cunoașterea de sine și, prin nețărmurita putere a gîndirii, viața se îndreaptă tot mai mult spre un viitor mai bun".

În acest context credem că trebuie să privim și locul școlii în complexitatea vieții contemporane.

(Continuare în pag. a 4-a)

COLOANA INFINITĂ

Se spune că cei mai frumoși ani ai adolescenței sînt anii de școală. Poate că afirmația este întrucîtva și un paradox. Vîrsta școlii se confundă, adeseori, cu adolescența însăși. Între ele două dimensiuni se primele idealuri pe spiciul cărora aș îndrăzneală, cantuziasm. Fiind- devăratele împliniri va mai tîrziu. A- unci cînd anii a- ței încep să tre- ostalgii...

la aniversarea ui unei vene- românești, i Viteazul", savant — lii — spu-

că su- nu mă clasă... cău- școla Dis- ria ut

știincios reporter. Îmi permit să transcriu dialogul lor :

— Ați vrea să mai fiți elev ?

— Peste zece sau douăzeci de ani o să-ți răspunzi dumneata singur la această întrebare. Nu te amenințe, te avertizez !

— Ce obiect ați îndrăgit mai mult în școală ?

— Joaca !

— Un sfat pentru tinerii elevi ?

— Să nu uite că sînt tineri !

Dar nevoia întoarcerii în adolescență nu se întîmplă numai la vîrstele tîrzii. Există, de altfel, și tradiția ca, după un număr de ani, foștii absolvenți să-și dea întîlnire la școala de pe băncile căreia au pornit în viață. Să fie vorba oare și de un tacit colocviu al împlinirilor ? Desigur ! Dincolo de sunetul clopoțelului, de acea emoționantă „strigare" a catalogului, peste asemenea evenimente plutesc mereu, nerăbdătoare, întrebările : „De unde vii ? Ce faci ? Unde lucrezi ?" Da, școala — devărată rampă de lan- re în viață a indivi- ui — a devenit mie- sensul major al a- enței.

OLE AUNEANU

...re în pag. 4-a)

DIN SUMAR

In prag de cincinal — planuri, inițiative, gînduri — pag. 2

Cultura contemporană și disciplinele școlare — anchetă — pag. 3

Tradiții — pag. 4

Retrospectivă 1965 — din viața științifică — pag. 5

Urări de Anul Nou — pag. 6

ÎN PRAG DE CINCINAL

PLANURI, INIȚIATIVE, GÎNDURI DESPRE ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI EDUCAȚIE

EUGEN BLIDEANU
director general al Direcției generale pedagogice a învățămîntului de cultură generală

O caracteristică esențială a dezvoltării învățămîntului în perioada cincinalului o va constitui perfecționarea sa calitativă, cerință obiectivă impusă de nivelul actual al societății noastre socialiste care, așa cum se subliniază în documentele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, cere îmbunătățirea continuă a cunoștințelor de cultură generală, științifice și tehnice ale tuturor cetățenilor patriei.

Direcțiile principale indicate de Congres pentru realizarea acestui scop constituie pentru noi un program vast de activitate. Obiectivul principal care ne stă în față în lumina acestor sarcini îl constituie perfecționarea programelor și a manualelor școlare. În acest scop s-au constituit comisii de specialiști formate din academicieni, profesori universitari, directori de școli și cadre didactice din învățămîntul de cultură generală, care examinează și elaborează propuneri pentru îmbunătățirea programelor și manualelor școlii generale și ale liceului, astfel încît acestea să răspundă într-o măsură tot mai mare cerințelor progresului științific și tehnic contemporan, precum și particularităților pedagogice și psihologice ale procesului de predare și însușire a cunoștințelor. Concluziile acestor studii vor sta la baza elaborării programelor și manualelor ce se vor edita pentru anii școlari viitori.

Ne preocupă în mod insistent problemele dotării laboratoarelor școlare cu aparatura tehnică corespunzătoare indicilor științifici și pedagogici ai conținutului științific al învățămîntului nostru. În anii următori se va extinde într-un ritm susținut înzestrarea școlilor cu aparate de proiecție cinematografică, cu filme didactice, cu magnetofoane și picupuri, cu benzi magnetice și plăci înregistrate cu texte pentru predarea unor lecții. Vor lua ființă, în curînd, filmoteci regionale care vor da școlilor posibilitatea să procure mai ușor și filmele didactice care le sînt necesare în procesul de învățămînt.

Eforturile noastre sînt concentrate de asemenea spre realizarea sarcinii deosebit de importante trasate de Congres în legătură cu înființarea liceelor de specialitate. Acestea vor trebui să răspundă prin profilul și conținutul lor sarcinii fixate de Congres, aceea de a oferi, pe lîngă pregătirea de cultură generală, temeinice cunoștințe profesionale, absolvenții lor avînd posibilitatea să devină tehnicieni sau să continue studiile în învățămîntul superior. S-a realizat, în această direcție, o colaborare strînsă cu alte ministere interesate în înființarea acestor licee. De asemenea, sînt consultate larg secțiile de învățămînt. Lucrările privind profilul acestor școli, planurile de învățămînt și rețeaua lor sînt în plin proces de elaborare.

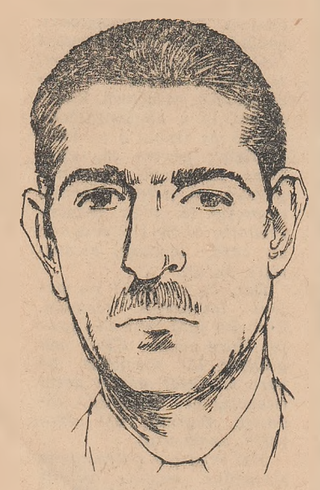

EUGEN BLIDEANU

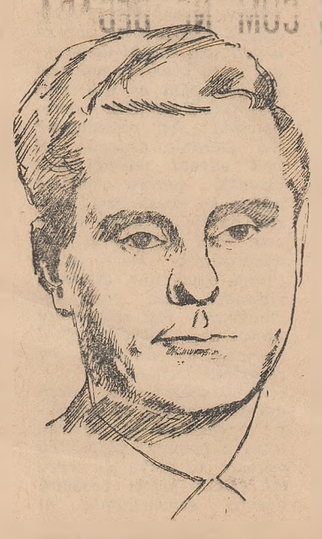

ION RADU

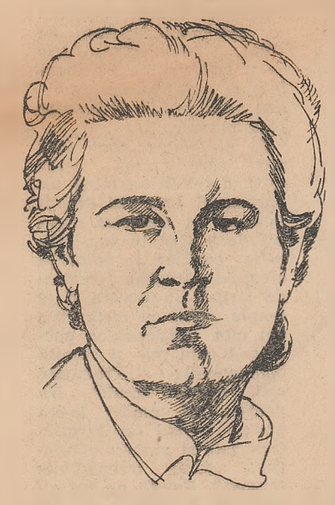

MARIA POPESCU

ION RADU
director general al Direcției generale a organizării școlilor

În anii cincinalului următor, atenția noastră va fi concentrată în jurul cîtorva probleme esențiale, a căror rezolvare are un rol important în ridicarea școlii pe trepte tot mai înalte.

În centrul preocupărilor noastre va sta, în primul rînd, perfecționarea sistemului învățămîntului de cultură generală. Pe baza unor studii care au fost efectuate recent în colaborare cu comitetele executive ale sfaturilor populare regionale și raionale, se vor stabili măsurile ce se impun pentru consolidarea și raționalizarea rețelei școlilor generale și a liceelor.

În vederea pregătirii cadrelor medii necesare economiei naționale se vor înființa, începînd din anul școlar 1966—1967, licee industriale, agricole, economice și pedagogice. Rețeaua acestor școli se va dezvolta în anii următori ținînd seama de cerințele de cadre ale diferitelor sectoare economice și social-culturale. O atenție deosebită va fi acordată liceelor pedagogice. Măsurile care vor fi luate în legătură cu aceste licee vor avea menirea să asigure o mai mare stabilitate și continuitate în activitatea de pregătire a învățătorilor necesară învățămîntului nostru.

Una dintre cele mai importante preocupări ale direcției noastre o constituie realizarea sarcinii trasate de Congresul al IX-lea al P.C.R. în legătură cu pregătirea în următorii ani a condițiilor pentru mărirea duratei învățămîntului obligatoriu și a elaborării propunerilor cu privire la așezarea, profilul și durata acestui învățămînt. Măsurile ce se vor lua pentru perfecționarea sistemului învățămîntului vor fi strîns corelate cu cele care vizează pregătirea condițiilor în vederea măririi duratei învățămîntului obligatoriu. În prezent se efectuează, cu consultarea unui mare număr de specialiști, un studiu cu privire la așezarea învățămîntului obligatoriu, profilul și durata lui.

O atenție deosebită va fi acordată și în anii următori îmbunătățirii permanente a condițiilor didactico-materiale ale învățămîntului de cultură generală.

Ținîndu-se seama de faptul că rolul hotărîtor în activitatea de instruire și educare a copiilor și tineretului de azi, în înarmarea lor cu știința și cultura înaintată, îl are personalul didactic, se vor lua măsuri pentru ridicarea în continuare a calificării învățătorilor și profesorilor.

Iată, în esență, principalele probleme care vor fi în centrul atenției Direcției generale a organizării școlilor în anii cincinalului.

MARIA POPESCU
directorul Direcției activității educative

Munca educativă din școli va fi axată în cincinal pe obiectivele fundamentale stabilite de Congresul al IX-lea al P.C.R. : formarea unei atitudini comuniste față de muncă, dezvoltarea respectului față de tradițiile înaintate de luptă ale poporului, ale clasei muncitoare, dezvoltarea dragostei și a devotamentului față de patria socialistă, față de partid. Educați în spiritul nobilelor idei ale umanismului socialist, elevii noștri vor fi îndrumați, prin mijloace multiple, spre o atitudine de respect și prețuire față de oameni, muncii de pretutindeni, de apropiere și prietenie cu tineretul lumii.

În lumina acestor obiective, corpul nostru didactic va fi mobilizat spre o muncă educativă mai de adîncime și cu rezultate mai trainice în formarea profilului moral și spiritual al tineretului nostru școlar. În acest scop, Direcția activității educative va elabora îndrumări privind munca diriginților, delimitînd scopul orelor de dirigenție, conținutul acestor ore, dînd indicații cu privire la metodele ce pot fi folosite în cadrul lor.

Folosind noile condiții create prin grija partidului și a statului nostru pentru cît mai buna organizare a taberelor, excursiilor și coloniilor școlare, direcția noastră va trimite de pe acum secțiilor de învățămînt planul de cuprindere a copiilor în acțiunile de vacanță, dîndu-le posibilitatea să pregătească din timp în bune condiții aceste acțiuni.

Un număr sporit de copii se va bucura de tratament heliomarin sau de cură de aer la munte, va cunoaște frumusețile și bogățiile patriei, trecutul ei istoric, viața ei nouă, socialistă. Ca și în ceilalți ani, o parte din școlari se vor întîlni, în taberele internaționale de la Costinești și Sinaia, cu copii din diferite țări, comunicîndu-și impresii, înfrățind prietenii. În anii cincinalului va crește treptat numărul copiilor care se vor bucura de frumusețile peisajului litoralului. La Năvodari se va construi în acest scop un adevărat orășel al copiilor pentru mii de pionieri și școlari.

O atenție deosebită va acorda Direcția activități educative lărgirii contribuției excursiilor, a vieții din tabere la educația patriotică a elevilor. În acest scop se vor elabora îndrumări metodice privind organizarea și desfășurarea excursiilor, îndrumări privind organizarea activității cultural-artistice și sportive în tabere.

Va spori totodată simțitor contribuția cercurilor de elevi, a concursurilor școlare la dezvoltarea dragostei elevilor pentru studiu, a interesului lor pentru însușirea unui volum cît mai bogat de cunoștințe științifice și tehnice. Începînd din acest an se vor organiza, pe lîngă cercurile de elevi din școală, în centrele mari și în alte orașe ale țării cercuri de matematică pe orași, și se vor organiza concursuri de matematică și pentru elevii claselor VI—VIII.

Toate aceste măsuri, alături de altele ce se vor lua an cu an, vor duce în mod sigur la o muncă educativă, tot mai bine organizată și mai sistematică, la formarea unui front unitar de cerințe și acțiuni al tuturor factorilor de bază ai educației.

ȘTEFAN COSTEA
inspector general șef în Ministerul Învățămîntului

Fixîndu-și acum, la început de an nou, primul an al cincinalului, principalele direcții ale activității pe care urmează să o desfășoare în anul care începe și în perspectivă, colectivul inspecției de specialitate din Ministerul Învățămîntului își propune să urmărească pe teren modul cum se rezolvă unele din problemele majore, legate în special de conținutul învățămîntului și să formuleze propuneri care să conducă la îmbunătățirea activității instructiv-educative. Inspectorii de specialitate vor avea în atenție îndeosebi problemele legate de aplicarea planului de învățămînt, a programelor și manualelor școlare, probleme legate de modernizarea și eficiența predării, de metodica folosirii mijloacelor audio-vizuale moderne.

O atenție specială va fi acordată în acest sens problemelor privind aplicarea planului și a programelor de învățămînt la ciasa a IX-a, datorită faptului că ele se aplică pentru prima dată în sistemul școlii de 12 ani. Aceasta, întrucît în clasa a IX-a se pun bazele pregătirii elevilor în anii următori de liceu. Pe aceeași linie se înscriu și preocupările noastre pentru studierea aplicării programelor de biologie la clasa a VIII-a a școlii generale și a XI-a a liceului, care se predau în lumina noilor orientări în știința contemporană.

Aș vrea să menționez că activitatea de îndrumare și control va fi orientată nu numai în direcția asigurării traducerii în viață a sarcinilor urmărite de direcțiile generale din Ministerului Învățămîntului, deși acest lucru va ocupa, desigur, o bună parte din sfera preocupărilor noastre. Centrul de greutate al activității noastre va trebui să cadă pe cunoașterea diferitelor fenomene care se ivesc la un moment dat într-unul sau altul din sectoarele învățămîntului, pe studierea aprofundată a lor și mai ales pe determinarea cauzalităților acestora, a implicațiilor, pe interpretarea sensului lor. Urmărim ca studiile care vor rezulta din activitatea de îndrumare și control să contribuie la îmbunătățirea conținutului programelor, manualelor, a predării, la ridicarea calitativă a procesului de instrucție și educație.

Un alt grup de probleme care va intra în preocupările noastre este cel privitor la înzestrarea unităților școlare cu material didactic și la eficiența folosirii acestuia în procesul de predare.

ILIE ALIMAN
directorul Direcției planificării și organizării muncii

Pentru traducerea în viață a sarcinilor trasate de cel de al IX-lea Congres al P.C.R. învățămîntului în perioada 1966—1970, i-au fost alocate fonduri de investiții în valoare de 3,5 miliarde lei, circa 29% din aceste fonduri fiind prevăzute pentru dezvoltarea și întărirea bazei materiale a învățămîntului de cultură generală.

În următorii cinci ani vor fi date în funcțiune pentru școlile generale și licee aproape 4 000 săli de clasă ce se vor construi din fondurile de investiții centralizate sau cu sprijin din fondul central de investiții, în afară de sălile de clasă ce se vor construi cu fondurile provenite din contribuția cetățenilor și cu ajutorul creditelor acordate de stat.

Pentru a asigura dezvoltarea armonioasă pe teritoriul țării a rețelei liceelor de cultură generală, în vederea cuprinderii în aceste școli a unui număr sporit de elevi de la sate, viitorul plan cincinal prevede construirea a 10 000 locuri în internate școlare care vor fi amplasate îndeosebi pe lîngă liceele din localitățile rurale. Învățămîntul profesional și mediu de specialitate va primi de asemenea din fond central peste 1 000 săli de clasă noi și circa 44 600 locuri de internate.

O atenție specială se va acorda lărgirii capacității de cuprindere a caselor de copii și a grădinițelor de copii. În total, numărul locurilor în aceste instituții va crește cu circa 8 000.

În anii 1966—1970 vor fi construite numeroase săli de gimnastică înzestrate cu aparatură modernă, în care tineretul din școlile noastre va putea desfășura o activitate sportivă susținută, care să se îmbine armonios cu pregătirea lor intelectuală.

Pentru completarea dotării laboratoarelor din școlile existente cu unele aparate și utilaje de o valoare mai mare, s-a prevăzut în fondul central de investiții suma de 15 milioane lei.

Partidul nostru, guvernul Republicii Socialiste România creează învățămîntului condiții minunate de dezvoltare, îi asigură o temeinică bază didactico-materială, menită să contribuie din plin la ridicarea munccii instructiv-educative din patria noastră pe o treaptă superioară. Hotărîți să valorifice cît mai larg aceste condiții, lucrătorii direcției planificării și organizării muncii din Ministerul Învățămîntului vor depune toate eforturile pentru ca sarcinile ce le revin să fie îndeplinite cu succes.

CONSTANTIN PEȘTIȘANU
conf. univ.
directorul Direcției tehnice de construcții și investiții

După cum se știe, în anii cincinalului se vor ridica, în țara noastră, numeroase construcții școlare noi. Nouă, celor care lucrăm în Direcția tehnică de construcții și investiții din Ministerul Învățămîntului, ne revin pe această linie sarcini multiple. De pe acum au fost luate o serie întreagă de măsuri în vederea realizării acestor sarcini. Au fost întocmite astfel studii privind stabilirea amplasamentelor și a nevoilor de spații pentru învățămînt si de locuri în cămine și cantine pentru toate centrele universitare, la nivelul cifrelor de școlarizare din anul 1970. Au fost studiate și experimentate, în vederea tipizării, noi proiecte de mobilier. S-au întocmit noi proiecte de clădiri pentru școlile generale și licee, care îmbunătățesc substanțial desfășurarea procesului de învățămînt la nivelul sarcinilor actuale și de viitor. De asemenea, s-au întocmit proiecte-tip pentru internate școlare.

În legătură cu cîteva din aceste măsuri, iată și unele amănunte. Proiectele de construcții pentru școala generală prevăd clădiri cu 4, 8 și 16 săli de clasă, cu laboratoare, cu cabinete medicale și de stomatologie, înzestrate cu aparatura necesară. Toate proiectele de licee din mediul rural prevăd instalații de încălzire centrală. Școlile de 8 ani sînt prevăzute cu săli de gimnastică de 14 m X 28 m, astfel, încît să se poată practica jocurile cu mingea : volei, baschet etc. Cred că este interesant de menționat și faptul că sălile de gimnastică pot fi despărțite printr-un glasvand atunci cînd se desfășoară paralel lecții cu grupe de băieți și fete.

Noile proiecte pentru licee prevăd construcții cu 8, 12, 16 și 20 săli de clasă, dimensionate mai larg decît cele actuale. Apare în plus o sală de muzică și desen. Sala de festivități are 300—400 locuri. Noile proiecte dotează școlile cu cîte două laboratoare de fizică, cu laborator de chimie și laborator de științe naturale, fiecare cu cabinete speciale de preparație. La toate tipurile de școli au fost scoase vestiarele din clasă.

Proiectele pentru internate prevăd construirea a 3 tipuri de internate : cu 120, 180 și 300 locuri. Fiecare internat va dispune de săli de meditații, ca și de un complex alimentar.

În decursul cincinalului școlile vor fi larg înzestrate și cu mobilier nou, modern, executat în mare parte din mase plastice și metal.

După cum se vede, avem multe de făcut. Conștienți că întreaga noastră muncă este chemată să ajute la asigurarea unor condiții cît mai bune de desfășurare a învățămîntului nostru, la modernizarea întregii munci din școală, pornim cu însuflețire acum, în prag de cincinal, la realizarea lor.

TEODOR NOVAC
șeful Secției de învățămînt a raionului Grivița Roșie

Calitatea de inspector raional implică două domenii esențiale : de îndrumare și de control. Domeniul care mă preocupă mai mult și de care leg îndeosebi acum, în pragul anului 1966, primul dintre anii cincinalului, gîndurile și proiectele mele, este îndrumarea. În această privință cred că noi, inspectorii, avem posibilități largi de acțiune. Este un domeniu în care avem încă multe de făcut. Întrebarea pe care mi-o pun acum este dacă nu putem depăși formele folosite în anii trecuți, dacă nu putem găsi metode și mijloace noi, mai apropiate de scopul urmărit.

Un păcat al activității noastre de îndrumare a fost acela că ne-am rezumat, într-o bună parte din cazuri, doar la transmiterea de sarcini sau la popularizarea experienței înaintate. Aceste lucruri sînt necesare, dar ele nu reprezintă totul și în orice caz nu reprezintă suficient. Dacă eu îi spun unui profesor la ale cărui lecții asist ceea ce este pozitiv și ce nu în lecția lui fac, cred, o muncă utilă. Dacă-l informez pe acel profesor în legătură cu căile pe care un altul dintre colegii lui a dobîndit succese, fac de asemenea o muncă utilă. Dar este de ajuns atît ? Ne putem rezuma în continuare doar la a asista la lecții, la a întreprinde observații critice asupra lor și la a populariza experiența pozitivă ? Consider că acesta este un stadiu pe care trebuie să-l depășim.

Nu voi preciza acum formele concrete de muncă pe care le vom adopta. Mă voi referi însă la o idee de principiu pe care o socotesc esențială — aceea de a crea profesorilor, prin îndrumare, premisele necesare unei gîndiri creatoare. Cred că menirea noastră în munca de îndrumare este mai ales acum, în fața exigențelor pe care le pune dezvoltarea învățămîntului în anii cincinalului, aceea de a stimula interesul profesorilor pentru modernizarea predării, de a le sugera căile prin care pot ajunge la noi și noi soluții, prin care pot asigura activității lor pedagogice o înaltă eficiență — într-un cuvînt căile care pot da friu liber dezvoltării spiritului lor creator.

Discuțiile cu profesorii mă vor ajuta desigur să definesc mai precis noul conținut și noile forme ale muncii de îndrumare. Ceea ce îmi este însă foarte clar este faptul că trebuie să înlăturăm din munca noastră orice manifestare de formalism, să punem accent pe acele aspecte și modalități ale îndrumării care stimulează capacitatea creatoare a profesorilor, aplicarea mijloacelor moderne, cu adevărat eficiente, de predare.

CONSTANTIN CIUREA
profesor

Deseori, meditînd la exigențele profesiunii noastre, m-am gîndit că noi sîntem supuși, obligatoriu, necesității de a dobîndi o dublă specializare : în domeniul disciplinei pe care o predăm, ca și în domeniul pedagogiei. Fără cunoașterea aprofundată a acestor domenii ale științei nici un profesor nu poate desfășura o muncă de reală calitate.

Gîndurile și proiectele pe care ni le prilejuiește acest moment al răspîntiei dintre ani sînt strîns legate de această idee. Cel de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român a deschis școlii largi perspective, i-a trasat sarcini deosebit de complexe, de importante. Cu atît mai mult, datoria profesorului de a deveni un adevărat specialist, în acea dublă accepțiune despre care vorbeam, mi se pare acum o imperioasă obligație. Vreau ca, în anii cincinalului, să mă situez în calitatea mea de profesor, pe o treaptă superioară, depășind-o pe aceea din anul 1965. Nu mai putem munci cum am muncit, nu ne mai putem mulțumi cu cît știm și cu cît am acumulat.

În sesiunea din iarna anului 1967 mă voi prezenta la examenul pentru obținerea gradului al II-lea. Primul an al cincinalului mă va determina astfel, chiar de la început, la o sporire a preocupărilor pentru acumularea unei profunde culturi de specialitate.

Ca profesor de matematici îmi propun firește, înainte de toate, să fiu la curent cu tot ce este nou în domeniul acestei discipline. În ultimii ani, matematica a înregistrat progrese remarcabile. În unele domenii, mai ales în cel al matematicii aplicate, în geometria descriptivă sau diferențială, în analiza vectorială, în statistica matematică, în domeniul calculului probabilităților sau al analizei matematice au intervenit multe lucruri noi. Consider că este inadmisibil pentru un profesor, chiar dacă obligațiile muncii la catedră nu i-o cer în mod expres, să ignoreze fie și un singur capitol din ceea ce este nou în disciplina pe care o predă. De aceea prima mea dorință, primul gînd și primul proiect pentru anul 1966 este acesta : să mă pun la curent cu tot ce este nou, cu tot ce a cucerit gîndirea matematică modernă pe plan mondial.

Cel de al doilea aspect al specializării noastre are un mai pronunțat caracter practic. A depăși ceea ce este perimat în pedagogie, a fundamenta munca pedagogică pe noțiuni de psihologie și logică, a-i crea o bază solidă prin cunoașterea aprofundată a cuceririlor științei moderne mi se pare a fi pentru profesor o datorie capitală. Cred că ne-am obișnuit prea mult cu un anumit tip de lecții, cu un anumit tip de metode și procedee care au devenit rutiniere. Ca profesor în anii cincinalului, va trebui să depășesc acest mod de a-mi privi munca să dobîndesc în același timp capacitatea de discernămînt și spiritul critic necesar pentru a aprecia în fiecare moment măsura în care procedeele și metodele utilizate în procesul muncii didactice se subordonează într-adevăr finalității acestuia.

Sînt doar cîteva dintre gîndurile, dintre dorințele și proiectele pe care mi le prilejuiește acest moment din pragul anului 1966.

VASILE GEORGESCU
funcționar

Am un fiu în clasa a X-a. Nu peste mult timp, va termina deci liceul. Este firesc să mă preocupe de pe acum viitoarea lui profesiune. Discut deseori cu el despre ceea ce ar dori să facă în viață, ne gîndim la drumul pe care va merge. Eu aș vrea să urmeze politehnica, să devină inginer energetician. Este o profesiune frumoasă, cu mari perspective. Mie îmi se pare că băiatul are înclinații [illegible] domeniu. Îi place mult fizica și, în speci[illegible] electricitatea. Eu i-am stimulat, i-am încurajat această pasiune, m-am străduit să-i creez condiții pentru dezvoltarea acestei înclinații. Dar mai am totuși o îndoială. Mă gîndesc uneori: n-o fi vorba de o părere subiectivă, de o ambiție personală care mă stăpînește fără să-mi dau bine seama ?

Aștept de la școală sprijin în orientarea profesională a copilului meu. Aș vrea să aflu criterii mai științifice pentru aceasta. Ar fi bine ca noi părinții să fim ajutați mai mult în această problemă unde, de multe ori, greșim. Cred că orientarea profesională a elevilor trebuie făcută mai sistematic. Ar fi bine ca aptitudinile elevilor să fie cunoscute și dezvoltate din vreme. Despre toate acestea este necesar să se discute din vreme și cu elevul și cu familia pentru a se forma treptat o convingere întemeiată asupra drumului pe care să-l urmeze copilul. Despre orientarea profesională, despre necesitatea ca ea să se desfășoare pe criterii științifice cred că ar trebui să se vorbească mai mult la lectorate, în ședințele cu părinții. Este o problemă deosebit de importantă care interesează deopotrivă și școala și familia și de care depinde viitorul copiilor noștri.

MIREL PETCU
elev în clasa a X-a

Am 16 ani. Aud deseori, și acasă și la școală, spunîndu-se că aceasta este vîrsta cea mai frumoasă, că anii adolescenței sînt anii cei mai receptivi, mai însetați de nou, mai dornici să cunoască cuceririle artei, științei și tehnicii, anii marilor întrebări, ai căutărilor, ai cercetărilor.

Este adevărat. Încerc și eu toate aceste sentimente, trăiesc tot acest tumult. Și pe mine mă interesează tot ce este nou în lume, și eu vreau să aflu, să știu cît mai multe lucruri, din cît mai variate domenii. Mă simt parcă mai puternic, mai încrezător, mai capabil să realizez lucruri serioase, importante, decît mă simțeam bunăoară cu doi sau cu trei ani în urmă.

De aceea, dacă mă întrebați ce gîndesc în legătură cu viața mea de elev acum, în prag de an nou, răspund : aș vrea să aflu de la școală, de la profesorii mei, mai mult despre ceea ce este nou în lume, în viață, în știință, în tehnică, în artă.

Nu vreau să spun că școala nu ne transmite cunoștințe, că nu ne dă răspuns la întrebările noastre. Dar, de multe ori eu — și aș spune noi elevii — am cunoscut noul — vreau să spun ultimile cuceriri — mai mult din alte surse decît din lecții, din discuțiile cu profesorii noștri. De la radio, de la emisiunile de televiziune, din reviste am aflat lucruri care ne interesează mult, în jurul cărora noi discutăm adeseori cu pasiune. Îmi face impresia că profesorii noștri ne cred mai copii decît sîntem și consideră unele lucruri ori nu ne interesează ori nu pot fi înțelese de noi.

Aștept așadar de la profesori și mai multă înțelegere pentru sta noastră, și mai multă [illegible] în puterile și capacitățile

ȘTEFAN COSTEA

ILIE ALIMAN

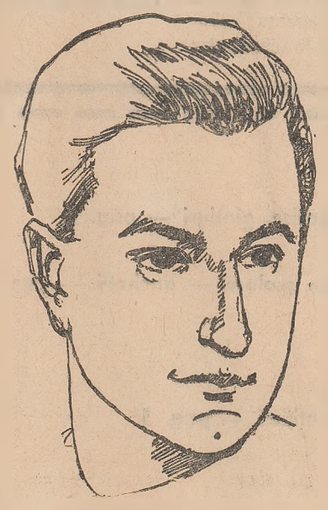

CONSTANTIN PEȘTIȘANU

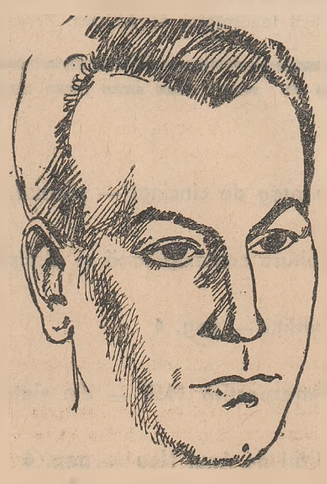

TEODOR NOVAC

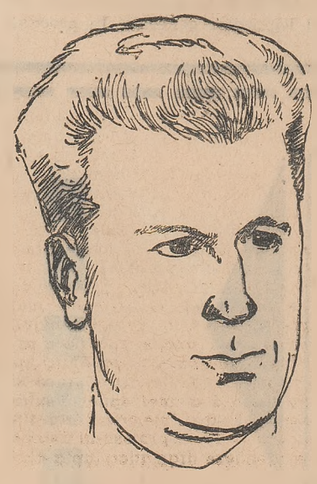

CONSTANTIN CIUREA

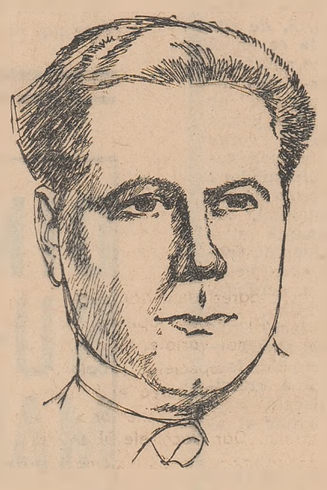

VASILE GEORGESCU

CULTURA CONTEMPORANĂ ȘI DISCIPLINELE ȘCOLARE

OPINII

CULTURA CONTEMPORANĂ — noțiune vastă, cu caracter dinamic, cu o uriașă sferă de acțiune. Ea alcătuiește coordonatele cele mai însemnate ale conținutului învățămîntului. Iată de ce am consacrat această pagină raporturilor între cultură și școală, cu referire la programe și manuale, ca și la lecțiile ținute în fața elevilor.

Profesor universitar EMIL LUCA: FIZICĂ

O caracteristică esențială a revoluției tehnico-științifice actuale, care nu cunoaște precedent în istoria culturii umane, o constituie dezvoltarea impetuoasă a fizicii, atît pe plan teoretic cît și ca știință aplicată ce deservește nemijlocit tehnica. Acest avînt în dezvoltarea fizicii a avut ca rezultat direct continua ei diversificare, apariția unor ramuri noi. Pătrunderea fizicii aplicate în cele mai diverse aspecte ale vieții, cît și procesul susținut de modernizare a producției, impun lărgirea necontenită a sferei de cunoștințe din domeniul fizicii ce urmează a fi transmise elevilor în școala medie, cer o modernizare a predării fizicii înțeleasă într-un sens complex și activ.

Esențial este — faptul a fost subliniat în repetate rînduri dar nu apare încă pregnant din actualele programe — ca studiul fizicii să-i deprindă pe elevi să gîndească științific, să fie diametral opus unei memorizări mecanice de formule sau legi (de multe ori de importanță secundară !), să pună un accent serios pe rezolvarea problemelor care permit generalizarea noțiunilor teoretice, intuirea corectă a fenomenelor fizice și legarea lor de practică, să dea viitorilor absolvenți deprinderi temeinice de muncă intelectuală, de care vor avea absolută nevoie atît în producție cît și în învățămîntul superior. O serie de constatări făcute la examenele de maturitate și la concursurile de admitere în învățămîntul superior arată de asemenea că pregătirea la fizică a absolvenților de liceu trebuie mai mult orientată spre deprinderea acestora de a stabili corelații între diversele fenomene fizice, de a le studia cauzal, de a-și sistematiza materialul învățat, de a interpreta corect fenomenele fizice, de a sesiza sensul fizic al rezolvării problemelor, de a utiliza corect sistemul de măsuri și unități, de a folosi o terminologie științifică adecvată.

Desigur, toate acestea ridică probleme deosebit de complexe legate de conținutul programei de fizică : îmbinarea cît mai strînsă, cît mai armonioasă a noțiunilor clasice cu cele moderne, alegerea celei mai bune metode de transmitere a noilor cunoștințe pentru a permite dezvoltarea gîndirii fizice a elevilor, pentru a dezvolta capacitatea de muncă independentă a acestora etc. Ar însemna să înțelegem îngust problema modernizării fizicii ca disciplină școlară și să determinăm în același timp încărcarea programei și a manualelor de fizică, dacă vom merge — așa cum se face, în parte în prezent — pe linia unei matematizări prea accentuate, introducînd cunoștințe ce depășesc pregătirea elevilor și un material descriptiv inutil, care nu contribuie întotdeauna la dezvoltarea gîndirii și la legătura cu practica, ducînd la însușirea superficială a cunoștințelor. Modernizarea predării fizicii în liceu nu înseamnă în primul rînd introducerea în programa de învățămînt și în manualele de fizică a unor noi capitole care să sporească în mod continuu volumul materialului predat, ci includerea judicioasă, în materialul existent, a noțiunilor moderne esențiale, la nivelul înțelegerii elevilor, o dată cu eliminarea a ceea ce este neesențial, depășit.

Aceste aprecieri cu caracter general arată că se impune în continuare o și mai accentuată raționalizare a programelor școlare și a manualelor de fizică, în sensul debarasării lor de tot ceea ce este inutil și neesențial, deci al simplificării părții lor descriptive, al accentuării aspectului sintetic și aplicativ, dîndu-se o altă succesiune diverselor capitole, pentru ca materialul prezentat elevilor să aibă un aspect unitar, de continuitate. De asemenea, se impune ca în cadrul lecțiilor de fizică să se rezolve un număr mai mare de probleme reprezentative pentru noțiunile predate, probleme care să fie formulate într-un mod cît mai interesant pentru elevi. Pentru ca asimilarea cunoștințelor predate să fie cu adevărat eficientă, profesorul de liceu este chemat să conducă astfel studiul elevilor, încît ei înșiși „să descopere" cît mai multe din noțiunile nou predate.

Pregătirea eficientă la fizică a absolvenților liceului a devenit astăzi o necesitate obiectivă a construcției noastre economice și culturale, impunînd eforturi tuturor celor care lucrează în acest domeniu, pentru a o ridica la nivelul exigențelor mereu crescînde ale științei contemporane.

Conferențiar univ. ȘTEFANIA RUSCIOR: MATEMATICĂ

Se discută frecvent despre matematizarea diferitelor ramuri ale științei și tehnicii. Matematica în formele ei cele mai moderne a pătruns direct în dirijarea unui mare număr de procese de producție. Ea sintetizează prin formule principii și legi ale fizicii sau ale științelor biologice și devine indispensabilă uneori chiar în cercetările din domeniul lingvisticii sau al muzicii.

Dar, pentru a putea utiliza matematica drept instrument de lucru în oricare sector de activitate, este necesar ca viitorul specialist să o înțeleagă în ceea ce are ea esențial ca știință. În legătură cu aceasta se ridică nemijlocit o serie de probleme privind predarea ei în liceu.

Este matematica gîndită de către elevi sau însușită mecanic ? Din păcate, trebuie să recunoaștem că uneori primează însușirea mecanică. Un exemplu semnificativ în această privință este utilizarea automată a tabelelor de logaritmi, fără înțelegerea mecanismului ce stă la baza acestui calcul, fără cunoașterea modului cum sînt dispuse tabelele și a semnificației caracteristicii și mantisei unui logaritm, fără a se ști ce este, în fond, un cologaritm, între ce limite este permisă folosirea părților proporționale și ce sînt aceste „părți proporționale". La fel se întîmplă și cu numeroasele formule de trigonometrie, în predarea cărora se insistă prea puțin asupra mijloacelor de stabilire a formulelor și prea mult asupra diferitelor exerciții cu identitățile trigonometrice la care se aplică aceste formule. Vina o poartă în mare măsură felul cum le sînt prezentate elevilor o serie de cunoștințe și noțiuni care se introduc adesea încă — vezi de pildă determinanții — cu ajutorul definițiilor abstracte, fără o pregătire prealabilă. Este știut că matematica, ca știință, este formată din numeroase teorii care au fiecare la bază un număr de noțiuni primare și un număr de axiome, din care se deduc pe cale de raționament logic, pe cale de demonstrație, toate celelalte adevăruri, exprimate sub formă de teoreme. Este bine deci că programa de matematică a liceului prevede demonstrarea celor mai multe adevăruri matematice. Ea nu este însă întotdeauna consecventă în această direcție. Așa, de pildă, în clasele mai mari, nu se mai revine asupra algoritmului extragerii rădăcinii.

Aceasta este situația văzută prin prisma programelor analitice. Realitatea este însă că în liceu se trece de multe ori cu destulă ușurință asupra demonstrațiilor, asupra părții raționale a matematicii, insistîndu-se îndeosebi asupra memorizării mecanice, asupra formării unor deprinderi automate de aplicare a unor algoritmi de calcul prin intermediul exercițiilor. Evident, aprofundarea unui adevăr și fixarea rezultatului cere aplicații numeroase, cît mai variate, care să cuprindă toate aspectele problemei, să ajute la înțelegerea ei în profunzime, la fixarea în memorie a rezultatului. Dar dacă elevul se deprinde să dea atenție numai ultimei părți a procesului de însușire, adică fixării în memorie a rezultatului, atunci el va putea lucra cel mult probleme șablon, fiindu-i imposibil să se ridice la o treaptă superioară — să fie în stare să găsească, din mai multe soluții, pe cea potrivită problemei, sau să discute un rezultat obținut.

De cele mai multe ori, pentru a justifica predarea seacă a rezultatelor gata, este invocată lipsa de timp. Dar acest fel de predare îi obligă pe elevi să facă eforturi mari de memorie, să se depărteze de matematică.

Știința, tehnica, ne pun la îndemînă tot felul de mașini de calculat, superioare omului în ceea ce privește „rutina de calcul". Dar omul va rămîne cel care va programa efectuarea calculului ; de aceea, în pregătirea elevilor trebuie să se pună bază pe înțelegerea lucrurilor, pe raționament, pentru ca ei să poată comanda mașina, iar nu să i se substituie.

Lector universitar VICU MÎNDRA: LITERATURĂ

Modificat structural prin stabilirea unei legături neîntrerupte cu viața, învățămîntul umanistic a dobîndit, la noi, o fundamentare superioară. În opoziție cu scolastica stearpă a școlii vechi, studiul literaturii și al limbilor a fost adus la nivelul științelor autentice, dotat cu metode profunde de investigare și cu o tehnică a cercetării de o verificată eficacitate. Gîndirea materialist-dialectică a deschis porți nebănuite înțelegerii valorilor literaturii și artei prin încadrarea organică a acestora în sistemul de linii independente care alcătuiește o civilizație. Pentru școală a rezultat un succes de prim ordin : stabilirea unui raport armonios între disciplinele exacte și obiectele umanistice ca laturi complementare în formarea personalității elevului. S-a împlinit astfel o dorință mai veche a învățaților umaniști, exprimată cu limpezime de Anatole France în 1921 : „științele despărțite de litere rămîn mașinale și brute, iar literele, fără științe, sînt găunoase, substanța lor fiind știința".

Aprofundarea acestei relații necesare trebuie să ne preocupe îndeaproape atunci cînd discutăm despre ridicarea realizărilor școlii de astăzi pe o nouă treaptă. Nu se poate să uităm, astfel, că îmbinarea disciplinelor exacte cu cele umanistice devine iluzorie fără o adîncire egală a pregătirii în ambele domenii. Îmi îngădui să cred că un matematician iscusit nu va deveni un creator de valori reale în lipsa unui bagaj corespunzător de cunoștințe și deprinderi literar-artistice și că înțelegerea subtilităților poeziei argheziene susține admirabil rezolvarea unor probleme de o înaltă inspirație tehnică. Dobîndirea unui contact familiar cu operațiile algebrice participă, nu mai puțin decisiv, în structurarea unui literat de formație științifică.

Pe marginea observațiilor acumulate în ultimii ani la examenele de maturitate sau la concursurile de admitere în învățămîntul superior, aș încerca să înfățișez, mai jos, cîteva probleme care mi se par de o certă însemnătate. Referindu-se în special la predarea literaturii în școlile generale și în licee, ele privesc implicit și alte discipline ale sectorului umanistic.

O primă chestiune care se pune cu acuitate privește tratarea literaturii ca una dintre multiplele forme de expresie ale spiritului uman. Este de o mare importanță ca elevii să înțeleagă că opera literară se înscrie într-un ansamblu cultural mai vast, că între poezie, teatru, pictură și muzică există comunicații interioare și că toate artele înscriu variante proprii într-o mișcare de idei cu vaste implicații în toate sectoarele civilizației unui popor. Este un bun cîștigat, desigur, demonstrarea funcției sociale a artei. Elevii știu să facă legătura între împrejurările istorico-politice și viața literară a unei epoci. Pentru a depăși însă o înțelegere îngustă a acestui raport, profesorul trebuie să evidențieze dramatica luptă dintre nou și vechi, în marea bogăție de forme pe care aceasta o îmbracă. În legătură cu aceasta trebuie să ne gîndim la posibilitatea de a da școlarilor din ultimele clase ale liceului cunoștințe mai substanțiale de istorie a filozofiei și de a transmite, încă din primele clase ale școlii generale, elemente consistente de istorie a artelor. Eminescu nu poate fi înțeles fără a cunoaște măcar în linii mari estetica lui Schopenhauer, în vreme ce trecerea de la poezia romantică la cea simbolistă nu poate ocoli ceea ce a adus nou muzica wagneriană. Rezervarea unui spațiu mai amplu pentru capitolele de cultură în predarea istoriei, accentuarea preocupărilor pentru istoria muzicii și istoria artelor plastice la materiile de specialitate (desen și muzică), introducerea chiar a unui curs de istoria artei reprezintă, în această ordine de idei, posibilități deloc neglijabile. Audițiile de discuri, vizitele la muzee, care au intrat în practica școlilor noastre sînt, de asemenea, binevenite atunci cînd sînt urmate de comentarii competente și discuții vii.

Nu o dată am intuit la unii absolvenți de liceu dificultatea de a plasa un scriitor sau o operă în înlănțuirea de cauze și efecte, antecedente și influențe determinante pentru valorificarea unor fapte de istorie literară. Extragerea barbă a unui creator dintr-un întreg context istoric duce la o confuzie totală a criteriilor și la o nivelare abuzivă a personalităților. Iată de ce mi se pare obligatorie raportarea atentă a fiecărui nume și a fiecărui titlu la ansamblul literaturii naționale, transmițîndu-se elevilor un punct de vedere istoric în analiza textelor și a autorilor. Aceasta nu reduce, ci dimpotrivă rafinează gustul estetic al adolescentului, care prinde să distingă — prin comparație — filonul artei autentice de mediocritate și poate să deosebească meritele culturale ale unui scriitor de valențele nepieritoare ale marii literaturi.

Este un lucru știut că dezvoltarea literaturii naționale nu poate fi urmărită cu depline rezultate fără raportarea etapelor ei succesive la mișcarea corespunzătoare pe plan universal. Informarea continuă și temeinică a elevilor de liceu cu privire la contribuțiile capitale ale literaturilor străine este inerentă formării lor ca intelectuali autentici, este indispensabilă pentru relierea exactă a aportului românesc la tezaurul literaturii mondiale. În această privință, în afara cunoștințelor conținute în programele de limbi străine, le revine profesorilor de română sarcina unor referiri frecvente la clasicii universali, ca și la scriitorii de seamă ai timpului nostru. În predarea genurilor literare se poate utiliza o mai variată exemplificare cu capodopere ale lumii. Spectacolele vizionate în comun ale pieselor din marele repertoriu universal, urmate de discuții și precedate de lămuriri, pot constitui, de asemenea, un aport însemnat.

Strîns legată de studiul literaturii române și al celorlalte literaturi mi se pare a fi necesitatea de a-l pune pe elev în contact cu viața literară actuală. Lectura atentă a publicațiilor literare, comentarea unor articole, participarea la dezbaterile de idei din revistele de specialitate creează deprinderi prețioase, stimulează spiritul critic, stîrnesc interesul pentru o lectură variată, obișnuiesc cu informația literară la zi. Iată de ce cred că toți elevii, membri sau nu ai cercurilor literare din școli, trebuie să devină cititori de reviste sub îndrumarea și îndemnul stăruitor al profesorilor.

Dacă un elev nu știe cum să citească o carte, o poezie, dacă, atunci cînd i se cere să analizeze un roman, se limitează la o rezumare corectă a acțiuni, el nu va fi în stare să diferențieze valoric scrierile unor autori și pe scriitori înșiși. Fie că elevul în cauză se va dedica sau nu literelor, el va rămîne cu o malformație culturală pe care cu greu o va remedia mai tîrziu. Un rol important în prevenirea unor asemenea cazuri cred că l-ar putea juca un control al lecturilor, exercitat de profesor. Un control activ urmărind ceea ce a reținut elevul va îndrepta viitoarele lecturi pe drumul cel bun. Lecturile în comun, mai ales lecturile de poezie, urmate de analize nuanțate, pe care mulți dintre profesorii noștri le fac cu pricepere, rămîn principalul mijloc de educare a cititorului adolescent.

Găsind cele mai judicioase căi de îmbinare a înarmării elevilor în domeniul științei și tehnicii cu pregătirea lor culturală vom reuși să formăm un tineret cu o adevărată dezvoltare multilaterală, conformă cerințelor epocii noastre.

FIZICA

MATEMATICA

LITERATURA

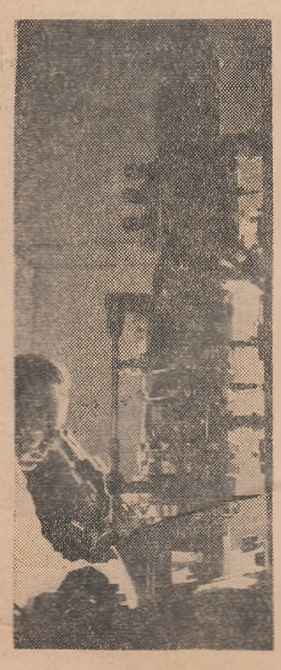

BIOLOGIA

Cercetător științific VASILE GHENCIU: BIOLOGIE

Teoria celulară modernă reprezintă, fără îndoială, una dintre cele mai importante cuceriri nu numai pentru disciplinele biologice, ci și pentru știință în general. Biochimiștii se află în momentul de față în pragul descoperirii celor mai profunde taine ale vieții, iar cercetările cu privire la proprietățile acidului ribonucleic dovedesc că nu este departe ziua cînd viața va putea fi creată în laborator. În același timp, teoria celulară modernă a îmbogățit și a completat cu noi fapte biologia clasică, lăsînd deschisă calea efectuării de noi generalizări.

Prin interesul larg pe care-l stîrnește, prin uriașa sa importanță practică pentru cele mai variate domenii de activitate, biologia constituie una din componentele esențiale ale culturii contemporane. Este deci absolut necesar ca în formarea orizontului de cultură generală pe care liceul îl dă tinerei generații să fie inclusă la loc de frunte teoria celulară bazată pe ultimele cuceriri ale științei biologice. Mai mult chiar, cred că această teorie trebuie să constituie punctul de plecare în studierea întregului curs de biologie din liceu.

Prezentînd elevilor cunoștințe moderne cum sînt cele despre infrastructura celulară, mecanismele de reglare genetică a sintezei proteinelor, despre baza materială a eredității și variabilității etc. — găsind căile cele mai accesibile pentru a le explica într-un mod clar aceste cunoștințe — îi vom înarma cu un instrument de mare valoare în investigarea de pe poziții materialist-științifice a fenomenelor vieții. Pornind de la celulă, întregul edificiu al cunoștințelor din domeniul științelor biologice va avea o bază solidă, iar studiul unor discipline ca zoologia, botanica, anatomia și fiziologia umană se va închega într-un tot unitar, relevînd elevilor conexiunile lor cele mai intime. În același timp, axînd studiul științelor biologice pe cunoștințele privind teoria celulară, referindu-ne la cunoștințe de cibernetică accesibile elevilor, putem stabili legături mai ample și mai dinamice cu alte discipline de învățămînt — fizica, chimia, matematica.

Îmbunătățirea programelor și manualelor de biologie, pornind de la aceste concepții, prezentarea în spirit științific a noțiunilor, fenomenelor și legilor în cadrul fiecărei lecții, pot determina lărgirea substanțială a orizontului de cultură generală de care va dispune la absolvire elevul de liceu.

TEME DE DISCUȚIE ÎN 1966

AȘEZAREA, PROFILUL ȘI DURATA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI OBLIGATORIU

LICEELE DE SPECIALITATE

DIDACTICA—DOMENIU DE CREAȚIE

CAPACITATEA ELEVULUI CONTEMPORAN

COORDONATE PSIHOLOGICE ÎN EDUCAȚIE

CUM NE DEBARASĂM DE CEEA CE ESTE VECHI ÎN ACTIVITATEA ȘCOLARĂ ?

DIRECȚII DE MODERNIZARE A APARATURII DIDACTICE

Anul 1966 trebuie să ducă învățămîntul nostru mai departe pe calea perfecționării sale, a ridicării nivelului său calitativ. Problemele complexe pe care le implică această sarcină fundamentală pusă în fața școlii de către cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. sînt de cel mai mare interes nu numai pentru cei ce lucrează în învățămînt, ci și pentru lucrătorii din numeroase alte domenii ale vieții economice și culturale a țării. Punerea în discuție a acestor probleme, dezbaterea lor sub aspecte multiple este un mijloc principal pentru aflarea celor mai bune soluții în vederea rezolvării lor. De aceea, redacția „Gazetei învățămîntului" își propune să organizeze în cursul acestui an o serie de discuții, să prezinte puncte de vedere privind cîteva din problemele cele mai actuale ale perfecționării muncii de instruire și educație. Solicităm cadrele didactice din învățămîntul de cultură generală și din învățămîntul superior, cercetătorii în domeniul pedagogiei și psihologiei, specialiști, cadre din economie, oameni de știință și cultură, părinți, să participe la discutarea temelor enunțate mai sus.

TRADIȚII

Dezbaterea se desfășura la o masă rotundă. Nu este vorba de obișnuitul simbol al schimbului de opinii : era o veritabilă masă rotundă, încărcată cu bucate tradiționale. În jurul ei se aflau trei prieteni : dascălul, omul de știință și literatul. Neputîndu-se sustrage patimii lor discursive, făceau clîpei o singură concesie : discutau despre tradiții. Începutul îl făcuse literatul.

— Respectul care se acordă la noi tradițiilor poporului dă muncii noastre un suflu poetic. Construind lumea nouă, simțim alături de noi străvechi generații de luptători. Scriind românește, mă sprijin pe efortul nenumăraților făuritori ai limbii.

— Așadar, simți forța irezistibilă a tradiției. Această forță uriașă de influențare se exercită asupra conștiințelor modelîndu-le precum roata olarului lutul. Orice pedagog năzuiește să capete o astfel de forță, s-o subordoneze țelurilor educației.

Ați ghicit că a vorbit dascălul. După care fu rîndul omului de știință :

— Pentru mine, tradiția înseamnă moștenire utilă, conștient păstrată și conștient folosită. Tradițiile pozitive cristalizează experiența poporului în tot ce are ea mai bun. Care cercetător s-ar putea lipsi de tradițiile științei noastre ?

După cum vedeți, fiecare privea tradițiile prin prisma specialităților sale: tradiția literară, științifică, pedagogică. Simbioza o făcu, în mod neașteptat, toastul dascălului:

— Închin acest pahar pentru una din cele mai luminoase tradiții ale culturii noastre : cea a înfrățirii cărturarului cu școala, a preocupării omului de cultură pentru formarea tinerei generații. Pe fiecare treaptă a creșterii culturii românești, savantul și poetul ne apar dornici să împărtășească generației viitorului adevărul și frumosul pe care cu trudă l-au cucerit. Din vremuri depărtate, privirea cărturarului s-a ridicat deasupra mesei de scris și a răzbit pînă în inima problemelor educației, mîna cărturarului s-a întins pentru a strînge mîna învățătorului. Condeiul cărturarului s-a pus în slujba luminării copiilor și a luminătorilor lor.

Convorbitorii salutară declarația cu clinchet de pahare. Pe loc literatul se scufundă în trecut :

— Dascăle, mi-ai aprins imaginația. Mi se deschide în față cartea culturii. Priviți o pagină îngălbenită : Iașii de acum trei veacuri și mai bine. Iată o școală grecească în care predau trimișii patriarhului de la Țarigrad. Iată și una latinească, în care predau iezuiții trimiși de Inocențiu al X-lea pentru a face spionaj „ad majorem dei gloriam". Școala românească nu se vede ; se aude însă o voce care se tînguie de „lipsa dascălilor și a învățăturii", de faptul că poporul „n-are carte pe limba sa". Este bătrînul Varlaam, care scrie o „Carte românească de învățătură". Iată-l și pe Grigore Ureche scriind letopisețul cu scopuri pedagogice declarate : pentru ca „fiilor și nepoților... să le fie de învățătură". Și minunea se produce : prin stăruința cărturarilor se deschide, la 1640, colegiul de pe ulița Ciubotărească a Iașilor, unde se predă și românește, primele tipărituri servind și drept prime manuale. Mi-i imaginez pe învățătorul Ureche, pe sfătosul Varlaam, pe Simion dascălul, pe Eustație logofătul, vorbind românește elevilor și îl văd, sorbindu-le cuvintele pe Nicolae Milescu, viitorul călător prin țara „chitaiților".

— Eu v-aș evoca un alt moment de efervescență culturală : cel în care se stingeau ecourile răscoalei lui Tudor și răsunau primele acorduri ale viitoarelor lupte de la 1848.

— Cunosc momentul și îl revendic — interveni cercetătorul. Este vremea inginerilor pedagogi. Murise „Lazăr inginerul" care, fără a avea diplomă, pregătise numeroși „geometri" și „hotarnici". Gheorghe Asachi își continua însă eroic lupta pentru dezvoltarea învățămîntului național în Moldova. Se întorsese de la Paris inginerul Petre Poenaru care, ca un demn urmaș al lui Gheorghe Lazăr, își dedicase întreaga activitate școlilor din Țara Românească. Iar inginerul Ion Ghica, și el proaspăt întors de la studii, publicase, în ziarul al cărui titlu „subversiv", „Propășirea", fusese cenzurat, un proiect de organizare a învățămîntului remarcabil prin caracterul său practic și spiritul său democratic.

— N-au fost numai ingineri. A fost și George Barițiu, care înfrunta cenzura lui Metternich, publicînd la Brașov minunatele sale pledoarii pentru dezvoltarea școlii românești din Transilvania. Colegul acestuia de la școala din Blaj, Ioan Maiorescu, se afla în Oltenia, străduindu-se să formeze, din feciori de țărani, învățători. Nu-i uita nici pe inimosul bănățean Iftimie Murgu, nici pe Ioan Plăieșul din Drăgușul Făgărașului, care trudea pentru școala prahoveană sub numele Ioan Codru Drăgușanu.

— Ajung la o concluzie : că acea legătură a cărturarului cu dascălul, pentru care ai toastat, a mers nu rareori pînă la identificare : cărturarul devenea dascăl, dascălul devenea cărturar.

Aici literatul cită din memorie :

— „Însuflețiți iubirea țării și învățați simțămîntul național și ura tiraniei".

— Nicolae Bălcescu ! exclamară ceilalți doi.

— Da. Cu el culminează momentul pe care l-ați înviat. E tipul revoluționarului pasionat și al cărturarului talentat care-și pune știința în slujba educației patriotice și revoluționare. Ca și lupta lui, opera lui științifică reprezintă o mare forță educativă. El a scris istorie fiindcă adevărul istoric educă.

— Tradiția pe care o discutăm cîștigă, cu anii, noi contururi. În cea de a doua jumătate a secolului trecut, una din dominantele culturii noastre o constituie preocuparea cărturarilor de a orienta școala pe făgașul educației patriotice. Pentru Odobescu, cartea și școala au rostul comun „să întipărească simțămîntul patriotismului în sufletul tinerimii". Pentru Eminescu, scopul educației este de a-i învăța pe viitorii cetățeni „a gîndi și a simți românește".

— Iar Creangă, care s-a identificat pînă la capăt cu dascălul, spunea : „Ș-apoi scopul școalei este și acela de a învăța și a păstra cu cea mai mare sfințenie limba națională, de care se leagă tot trecutul unui popor, cu datinile strămbune, jocurile, cimiliturile, proverbele și cîntecele populare cele pline de dulceață".

— Aceeași năzuință, sublinie dascălul, o găsim la Caragiale, la Vlahuță, la Delavrancea, la Slavici. A fost un adevărat front comun.

— Din care nu lipseau nici oamenii de știință, fie că e vorba de agronomul Ion Ionescu de la Brad, de fizicianul Emil Bacaloglu, de geologul Grigore Cobălcescu sau de medicul Victor Babeș. „Nu pot avea alt interes decît acela al științei și al patriei mele" — spunea Victor Babeș într-una din conferințele în care a dezbătut problemele școlii.

— Frontul luptei pentru o școală înaintată se întindea deci în toate domeniile culturii.

— Explicabil : situația grea a școlii nu putea lăsa nepăsător nici un om cinstit. Regimul monstruoasei coaliții și al regelui ei tindea să promoveze incultura, misticismul, șovinismul. Existau în realitate și uneltele lui — domnii Vucea, Udrea sau Rostogan. Trebuia să se lupte deci și împotriva lor.

— Lupta a fost magistrală. „Pedagogii absoluți" au fost înfățișați în toată hidoasa lor goliciune.

— Operația s-a putut realiza la nivelul celei mai înalte lucidități și fiindcă apăruse un element nou în viața socială: mișcarea socialistă, ideologia marxistă. Cărturarul și dascălul se întîlnesc acum pe băncile cercului socialist sau în coloanele revistei socialiste. Identificarea lor începe să se producă la lumina marxismului. În „Contemporanul" anilor 1881—1891, învățătorii și profesorii dezbat problemele culturii, cărturarii dezbat problemele școlii. Contra învățămîntului oficial, scria revista, se ridică „știința aliată cu proletariatul".

În revista „Emanciparea" din 1883 un tînăr vorbea despre necesitatea de a se porni „lupta înverșunată pentru a răspîndi în popor adevărurile economice, moralo-politice, pedagogice" ; semna Batony și era Anton Bacalbașa. În „Evenimentul literar" din 1893, sub pseudonimul C. Vraja se ascundea G. Ibrăileanu.

— Și iată-ne ajunși în etapa în care tradiția înfrățirii intelectualului cu școala începe a fi îndrumată conștient, valențele ei multiple valorificîndu-se în toată amploarea lor. Este etapa deschisă prin crearea Partidului Comunist Român.

— Aș alege un singur exemplu din mulțimea celor existente : curajosul articol „Impasul școalei", publicat în 1936 de intelectualul comunist Ilie Cristea în „Era Nouă".

— Aș alege și eu un exemplu, anterior acestuia. În 1924 se dezbătea în parlamentul burghez un proiect liberal de lege a învățămîntului. Guvernanții credeau că nimeni nu se va ridica împotriva proiectului lor. Dar iată că în cadrul dezbaterilor se aud voci care demască trăsăturile reacționare ale proiectului, voci care pledează pentru un învățămînt științific și laic, care să țină seama de realitățile țării. Sînt vocile cărturarilor Paul Bujor, E. Racoviță, N. Iorga.

— Îngăduiți-mi să vă dau un exemplu de la polul opus. Am găsit o veche monografie a școalelor de pe domeniile coroanei. Înscriși, 262 elevi. Frecvenți : 191. Absolvenți: 15. Cărora un valet regal le spunea, părintește" : „Proprietatea trebuie să fie sfîntă pentru voi... Se poate hrăni cineva și fără să fie proprietar... Inegalitatea astfel înțeleasă este voința celui atotputernic". Nu-i timpul să ne amintim că și în secolul nostru au trăit rostogani, că ei au continuat să sprijine șovinismul și misticismul, că ei au slăvit pedagogia lagărelor S.S., că ei l-au asasinat pe Nicolae Iorga și au lovit în atîția alți cărturari care se opuneau fascizării țării. Dragostea pentru tradițiile luminoase implică poziție critică împotriva dușmanilor acestor tradiții.

— Și implică, mai ales, continuarea acestor tradiții.

— În condițiile avîntului construcției socialiste, tradiția preocupării pedagogice a cărturarului a luat forme noi. Vă amintiți anii în care intelectualii veneau în ajutorul muncii de alfabetizare ? Astăzi, munca lor culturală se duce la nivelul universităților populare. Problemele pedagogice sînt dezbătute și astăzi de oamenii de știință, de literați și oamenii de artă, preocupați să ajute tînăra generație să se bucure de toate bunurile culturii, preocupați de îmbogățirea vieții spirituale a națiunii socialiste române.

— Am prezente în minte dezbaterile celui de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, la care cărturari ai zilelor noastre ca Ilie Murgulescu, Ștefan Bălan, Constantin Daicoviciu, Gheorghe Mihoc, au înfățișat cu pasiune și răspundere soluții pentru probleme din cele mai arzătoare ale învățămîntului Românei Socialiste. Glasul pedagogiei noastre răsună astăzi și în concertul pedagogiei universale ; rezoluția privind educarea tineretului în spiritul păcii, propusă de țara noastră, a fost aplaudată furtunos în lumea întreagă.

Cum dascălul umplea paharele pentru un toast adecvat, cercetătorul științific rosti sentențios :

— Discuția a dovedit, frate dascăle, că de secole întregi oamenii de cultură, de știință, au stat în ajutorul școlii. Iar școala, la rîndul ei, a dat științei, culturii, patriei, cadre strălucite. Și faptul că sîntem în acest ceas, împreună, e ca un simbol al colaborării noastre de astăzi. Fie ca ea să fie tot mai strînsă, tot mai rodnică.

Zîmbiră și ciocniră paharele :

— Pentru o colaborare demnă de marile noastre tradiții !

MIRCEA ȘTEFAN

Reprezentantul român Mihai Magheru vorbind în fața Adunării Generale a O.N.U.

ÎNVĂȚĂMÎNTUL ROMÂNESC *văzut de personalități de peste hotare*

Căutînd să dea glas puternicelor impresii pe care i le-a produs înnoirea României, marele scriitor sudamerican Miguel Angel Asturias și-a intitulat lucrarea închinată țării noastre „Rumania su nueva imagen" — Nou chip al României. Acest titlu l-ar putea purta și tabloul mozaical ce se încheagă în fața ochilor noștri cînd răsfoim filele ziarelor ce au consemnat impresiile unor personalități străine dintre cele mai diverse despre realitățile României socialiste.

În tabloul despre care vorbim, un loc de seamă îl ocupă succesele obținute în domeniul învățămîntului, succese care au atras atenția celor mai eminenți reprezentanți ai culturii, științei și învățămîntului internațional și care au fost calificate adesea cu superlative. Ar putea fi citați nenumărați savanți și profesori, oameni de cultură și artă, conducători politici sau simpli vizitatori care au remarcat marile realizări din învățămînt și și-au exprimat admirația pentru ele. Anul care se încheie a fost bogat în asemenea aprecieri.

În culegerea de studii „Dossiers documentaires", care apare în Franța, cunoscutul specialist în probleme de pedagogie comparată, **F. A. Chagot**, a publicat o amplă lucrare dedicată învățămîntului din România. După ce prezintă structura și caracteristicile principale ale învățămîntului nostru, F. A. Chagot conchide : **„Învățămîntul românesc de toate gradele cunoaște un impresionant și continuu mers ascendent datorită atenției deosebite pe care statul român o acordă educării tinerei generații".**

După vizitarea unor școli de diferite grade și profiluri, adjunctul ministrului învățămîntului din R. S. Slovenia, **Zdenko Rogel**, a spus : **„Vizitele ne-au ajutat să ne formăm o imagine clară asupra progreselor obținute în învățămîntul de specialitate. Am remarcat — oprindu-ne la uzinele „Electronica" din București și „Steagul Roșu" din Brașov — atenția marilor întreprinderi industriale față de calificarea cadrelor necesare industriei. Am admirat deosebita grijă acordată ucenicilor din școlile profesionale, grijă care se manifestă și prin gratuitatea cazării, alimentației și manualelor. Mărturisesc că mă interesează mult și proiectul românesc de formare a tehnicienilor în viitoarele licee industriale, pe care l-am studiat cu atenție".**

Interesante aprecieri cu privire la condițiile create în învățămîntul nostru superior face **Giuseppe Petronio**, profesor la universitatea din Triest (Italia), care a trăit în România, la Iași, între anii 1938—1943. **„Cunosc bine condițiile grele de viață ale tinerilor care frecventau pe atunci universitățile** — scrie d-sa. **Taxele erau destul de ridicate..."** Revenit în țară după o absență de peste două decenii, profesorul Petronio a fost profund impresionat de cele văzute. **„Complexele studențești din cetățile universitare românești de astăzi îți umplu inima de satisfacție"** — subliniază el.

Vizitîndu-ne țara, profesorul **Jean Roche**, membru al Academiei franceze, rectorul Universității din Paris, profesor la Collège de France, a remarcat la rîndul său buna organizare științifică a instituțiilor de învățămînt, aparatele și utilajele din cele mai moderne cu care sînt înzestrate acestea.

O altă personalitate științifică și didactică de talie mondială, dr. **D. C. Martin**, secretar executiv al Societății Regale de Știință din Marea Britanie, afirmă, după vizitele întreprinse în țara noastră, că pretutindeni a întîlnit condiții optime pentru desfășurarea muncii științifice. **„Cea mai completă și modernă documentație și cele mai noi aparate sînt puse la dispoziția unui tineret entuziast, viguros, inventiv care îmbină cunoștințele științifice căpătate în școli cu elanul creator"** — subliniază dr. D. C. Martin.

Elogii deosebite au fost aduse învățămîntului nostru, realizărilor dobîndite în țara noastră pe tărîmul ridicării nivelului cultural al poporului, la Congresul Mondial al miniștrilor educației pentru lichidarea analfabetismului desfășurat în cursul acestui an la Teheran, din inițiativa Organizației Națiunilor Unite pentru educație, știință și cultură, congres la care a participat și o delegație română, condusă de ministrul învățămîntului, acad. Ștefan Bălan. Activitatea delegației noastre la acest congres, propunerile făcute privind organizarea, planificarea și finanțarea acțiunilor de lichidare a analfabetismului, experiența învățămîntului românesc pe linia ridicării nivelului cultural al întregului popor au primit o înaltă apreciere din partea multora din conducătorii delegațiilor participante. Astfel, șeful delegației Republicii Mali, **Moussa Keita**, a acordat cele mai înalte calificative experienței românești cu privire la lichidarea într-un termen foarte scurt a neștiinței de carte, mulțumind totodată guvernului României pentru prețiosul ajutor concret dat operei de dezvoltare a învățămîntului în Republica Mali. Aprecieri deosebit de călduroase la adresa învățămîntului nostru, a experienței școlii românești a avut și **Pierre Adossama**, ministrul educației naționale din Togo, șeful delegației acestei țări la Congresul mondial pentru lichidarea analfabetismului, ca și numeroși alți participanți la Congres.

Se cuvine, în sfîrșit, să relevăm cea mai importantă recunoaștere pe plan internațional a justeței politicii statului nostru în domeniul educației tineretului, a preocupării sale pentru viitorul întregului tineret al lumii. Este vorba de faptul că, în cadrul celei de-a 20-a Sesiuni a Organizației Națiunilor Unite, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat în unanimitate **Declarația cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare,** inițiată de România.

U Thant, secretar general al O.N.U., **René Maheu**, directorul general al UNESCO, personalități politice și culturale mondiale au făcut cele mai elogioase aprecieri asupra inițiativei țării noastre. U Thant declara, între altele : **„Salutînd adoptarea declarației... sper că principiile și obiectivele pe care le conține vor călăuzi și stimula eforturile tuturor, ale guvernelor și persoanelor individuale, de a insufla în rîndurile tineretului spiritul păcii, dreptății, libertății, respectului și înțelegerii reciproce..."** Rene Maheu spunea la rîndul său : **„Sînt convins că declarația va constitui un instrument dintre cele mai utile... în favoarea educării tineretului în spiritul înțelegerii internaționale". Gordon K. Hirabayashi,** profesor la Universitatea din Alberta Edmontow, membru al delegației Canadei la O.N.U., după ce a exprimat guvernului român mulțumiri pentru inițiativa sa, a declarat : **„Ca profesor, salut această nouă declarație și voi acționa în direcția unui progres general al programelor existente pe această linie". Jamil Boroody,** reprezentantul permanent al Arabiei Saudite la O.N.U. a afirmat : **O.N.U. trebuie să fie recunoscătoare României pentru că a prezentat... proiectul acestei declarații. Inițiativa României atestă năzuința sa nobilă ca omenirea să trăiască în pace, nu numai în cursul actualei generații, ci și în decursul vieții generațiilor viitoare".**

Toate aceste aprecieri ne fac să fim mîndri de țara noastră, de școala noastră, ne mobilizează să muncim tot mai bine pentru instruirea și educarea tinerelor generații.

Delegația României la Congresul Mondial al miniștrilor educației pentru lichidarea analfabetismului.

Urmări din pagina I

1966

vestițiilor, 80 la sută din total, este destinată dezvoltării și modernizării bazei tehnico-materiale a industriei, agriculturii și transporturilor.

În anul care vine producția bunurilor de consum va crește cu 9,7 la sută față de 1965. Se vor construi din fondurile statului încă 58 000 de apartamente. Pentru acțiuni social-culturale se prevede un fond de 23,6 miliarde lei ; raportat la numărul total al familiilor aceasta înseamnă aproape 4 000 de lei de familie.

Sînt demne de menționat obiectivele pe care statul socialist le preconizează în domeniul învățămîntului. În anul 1966 vor intra în producție circa 64 000 de muncitori calificați prin școli, circa 19 300 cadre medii de specialitate și 23 400 cadre cu pregătire superioară. Potrivit prevederilor Congresului al IX-lea al P.C.R. vor lua ființă licee de specialitate. Lărgirea rețelei de învățămînt va fi sprijinită prin dezvoltarea bazei materiale. Vom avea încă 240 săli de clasă și peste 6 300 de locuri în internate pentru școlile profesionale și tehnice, încă 26 000 m.p. spații de învățămînt superior și aproape 2 000 de locuri în cămine pentru studenți.

Un puternic îmbold la intensificarea eforturilor creatoare puse în slujba făuririi socialismului l-a constituit, pentru intelectualitatea noastră, pentru întregul popor, expunerea făcută în sesiunea Marii Adunări Naționale de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R. cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică. Reflectînd preocuparea permanentă a partidului și statului pentru dezvoltarea multilaterală, pe baze moderne, a patriei noastre, pentru sprijinirea tuturor celor care, prin activitatea lor, contribuie la sporirea bogățiilor materiale și spirituale ale țării, legea cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național al Cercetării Științifice adoptată de Marea Adunare Națională va da un viguros avînt cercetării științifice, va face să crească contribuția ei la progresul economic și cultural al poporului, va asigura obținerea unor noi realizări în opera de desăvîrșire a construcției socialiste. În cuvîntările lor la sesiune numeroși deputați și-au exprimat convingerea fermă că oamenii de știință din țara noastră vor fi la înălțimea sarcinilor de înaltă răspundere patriotică puse de partid în fața lor.

Entuziasmat de perspectivele luminoase care se deschid în fața sa, poporul nostru își strînge și mai mult rîndurile în jurul partidului comunist, hotărît să dea viață prevederilor noului plan cincinal, să cucerească noi victorii în mărețul operă de desăvîrșire a construcției socialismului în România. Aceste victorii vor întări și mai mult independența și suveranitatea patriei noastre, vor contribui la creșterea forțelor sistemului socialist mondial, la afirmarea superiorității socialismului în lumea întreagă.

Plini de mîndrie patriotică pentru realizările multilaterale care au ridicat Republica Socialistă România la loc de cinste în marea familie a popoarelor lumii, oamenii muncii de la orașe și sate dau o înaltă apreciere politicii externe a statului nostru îndreptată spre apărarea și consolidarea păcii mondiale, spre lărgirea colaborării internaționale. Punînd în centrul acestei politici alianța cu țările socialiste, Partidul Comunist Român militează consecvent pentru întărirea continuă a unității țărilor socialiste, a coeziunii mișcării comuniste și muncitorești internaționale, care au un rol determinant în evoluția societății contemporane. Poporul nostru acordă sprijin frățesc luptei duse de către poporul vietnamez împotriva agresorilor imperialiști, își manifestă convingerea că țările socialiste, clasa muncitoare internațională, noile state independente, mișcarea de eliberare națională, toate forțele democrației și progresului au capacitatea reală de a zădărnici acțiunile agresive ale imperialiștilor, de a salvgarda pacea.

În pragul noului an, cînd prin satele și orașele patriei noastre, urmînd obiceiul lăsat din străbuni, copiii cu plugușorul trec pe la casele gospodarilor urîndu-le sănătate și bunăstare, ne exprimăm nemărginita încredere că el va fi într-adevăr, așa cum îl dorim, un an bogat în realizări, un an fericit.

Școala în complexul vieții sociale

O primă teză ce trebuie să ne fie nouă clară ca educatori este că ideologia, în sensul just al cuvîntului, reflectă baza însăși a societății, iar acest lucru este hotărîtor pentru acțiunea socială. Deci și pentru educație. Cînd vorbim de ideologie și de locul acesteia în conștiința socială, pentru noi acest lucru are un înțeles precis. Ideologia cerută de societatea care s-a născut și se dezvoltă în epoca contemporană este ideologia socialistă, iar conștiința, a cărei parte componentă este ea, este conștiința socialistă. Ea trebuie să stea în atenția educatorului și cînd își precizează sarcinile, și cînd își alcătuiește programul de lucru, și cînd se străduie să găsească metode și procedee de educație și instrucție.

O altă teză ce nu trebuie pierdută din vedere este că omul, ca om, este și forță de producție, dar și... om — ființă conștientă — care dintotdeauna a vrut să fie eliberat de exploatare, să fie stăpîn pe destinele sale, în limite dictate numai de respectul pentru libertatea tuturor. Educăm deci producătorul, dar și cetățeanul.

O situație normală, integrală, dar pe o treaptă inferioară, a avut omul, din acest punct de vedere, înainte de existența claselor sociale antagoniste. El începe s-o aibă din nou, pe cea mai înaltă treaptă de dezvoltare a societății, în socialism. Prin dezvoltarea multilaterală a personalității în socialism noi înțelegem mai multe lucruri — dar mai ales acest lucru nu trebuie uitat.

Un corolar al acestei teze este educația omului pentru condiția lui de ființă conștientă, liberă. Pe această temă se poate specula, și se speculează de fapt mult în ultima vreme. Filozofia personalistă, ca și existențialismul de toate nuanțele — în speculații filozofice propriuzise, în literatură și artă, iar în ultima vreme tot mai mult și în sociologie și educație — își fac din categoria de „libertate" temă preferată.

E cazul să abordăm problema pe date mai concrete. De muncă (timp acordat muncii) și de libertate (timp liber) este în realitate vorba aici. Regimul de exploatare a muncii a dat semnificații și valori anumite și contradictorii acestor categorii. În filozofia contemporană există înclinarea de a se absolutiza cînd una, cînd cealaltă. Socialismul nu poate merge pe această linie. Noi nu putem să vedem în ele decît categorii corelative, iar în practica educativă să le acordăm valoarea cuvenită. Omul trebuie învățat deopotrivă să muncească, dar să și utilizeze, la nivel superior de înțelegere a vieții, timpul liber. Unitatea dialectică dintre activitatea productivă și recreativă trebuie privită, precum se și impune obiectiv, ca o necesitate vitală și deci ca un postulat al educației noi. Nici una nu poate fi neglijată, lăsată în urmă sau în umbră, fără a se periclita prin aceasta dezvoltarea multilaterală armonioasă a personalității.

O ultimă teză pe care educația nu trebuie s-o piardă din vedere în complexul vieții sociale contemporane e legată de viața contemporană însăși, ca atare. Educația difuză, în cîmpul muncii și în cadrul vieții din orînduirea primitivă era unitară — unitară dar primitivă. În orînduirile de clasă a existat și există o educație care menține o mentalitate neștiințifică, majoritară în multe părți ale globului. Școala orînduirii socialiste este chemată să realizeze previziunile marxist-leniniste că în societatea fără clase sociale antagoniste conștiința științifică se va extinde tot mai mult, că va veni o vreme cînd ea va fi dominantă. Mergem spre acest țel suprem, cu pași mari și siguri. De acest lucru nu ne mai îndoim.

Nimic omenesc nu se realizează însă fără efort. Nici chiar atunci cînd e foarte firesc să se realizeze. Știința educației este chemată să studieze legile și principiile acestui efort conștient, iar școala, tot conștient, planificat, este chemată să le aplice cu eficiența maximă posibilă. În țara noastră ne sînt date toate premisele și pentru una și pentru alta. Iar credința în înfăptuirea lor ne este dată și ea : sînt realizările de pînă acum în anii puterii populare.

COLOANA INFINITĂ

O veche cunoștință, profesor la o școală generală din apropierea Bucureștiului, îmi spunea că la începutul anului școlar a găsit în cancelarie un buchet de garoafe și o scrisoare de mulțumire din partea unui fost elev al său care urmează astăzi liceul. Gestul, delicat, are o semnificație aparte. Prin clasa a șaptea, George Tudor, altădată un elev silitor și conștiincios, începuse să lipsească de la ore, își pregătea lecțiile superficial, apostrofa colegii. Încercările dirigintelui de a-l readuce pe drumul bun s-au lovit de încăpățînarea și reaua voință a elevului. Iată însă că în ajutorul dirigintelui au sărit colegii lui George Tudor. Rămas singur, fără prieteni, George Tudor a început să sufere să tînjească. Treptat, și-a dat seama că mediocritatea, chiulul, nu pot fi admise de colectiv. Iar dirigintele, profesorul de care aminteam mai sus, a fost primul care a sesizat modificările din conștiința lui George Tudor și l-a încurajat. Așadar, aici, în școală, se formează și se definesc conștiințele, se consolidează prieteniile sincere, statornice.

Uneori, micile rivalități dintre elevi nasc marile pasiuni de mai tîrziu. Cineva îmi mărturisea că a devenit atomist numai pentru că s-a ambiționat să-și depășească, la fizică, colegul de bancă...

Cert este că în școală își dau întîlnire nenumărate profesii viitoare. În orele de fizică se anunță atomiștii de mîine, lecțiile de anatomie trezesc aspirații spre medicină, între două ecuații gîndurile elevilor zboară spre misterioasa cibernetică. În fiecare an intră pe poarta școlilor elevi care își caută idealurile. În fiecare an ies pe poarta școlilor promoțiile care vor să-și desăvîrșească idealurile. Mișcarea aceasta nu e un du-te-vino, ea are un sens unic, o țintă precisă. Este acea coloană infinită, maiestuoasă, entuziastă a constructorilor de mîine. Partidul, statul socialist o călăuzesc cu grijă, cu dragoste spre înaltele aspirații la care tinde întregul nostru popor.

DIN VIAȚA ȘI ACTIVITATEA ȘTIINȚIFICĂ

RETROSPECTIVĂ 1965

„În perioada anilor 1961-1965, statul a cheltuit din fondurile sale pentru dezvoltarea științei peste 5 miliarde și jumătate de lei din care aproape 900 milioane lei pentru Academie, peste 4 miliarde lei pentru institutele departamentale și laboratoarele uzinale. În întreaga țară funcționează în prezent 264 de unități de cercetare științifică dintre care 53 institute ale Academiei, 163 de unități de cercetare departamentală și 48 de laboratoare uzinale mari în întreprinderile industriale moderne, fără a mai socoti sutele de laboratoare din celelalte fabrici și uzine.

...În ansamblul rețelei de cercetare științifică din țara noastră lucrează în prezent aproape 23 000 de cadre cu studii superioare, din care marea majoritate direct în sfera cercetării științifice, desfășurînd o activitate rodnică, multilaterală; după datele statistice ale Academiei și ministerelor, în perioada ultimilor cinci ani, oamenii de știință și cercetătorii din diferite unități științifice au abordat peste 60 000 de teme".

(Din expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al C. C. al P.C.R., cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică, ținută în fața deputaților Marii Adunări Naționale).

În țară

Sfîrșitul anului este, în general, un prilej de bilanțuri. Am socotit deci oportun de a încerca o foarte sumară retrospectivă a unor fapte și evenimente mai importante ale vieții științifice din țară și de peste hotare, în cuprinsul anului 1965.

De la începutul anului, presa și radioul au adus vestea că printre personalitățile eminente ale științei și culturii universale, recomandate de U.N.E.S.C.O. a fi sărbătorite în acest an se aflau și marii savanți români (fizicianul Dragomir Hurmuzescu, dr. Ioan Piuaru-Molnar și dr. Ștefan Stîncă, ca și [illegible] Iorga). Acest fapt ne-a umplut inimile de bucurie și mîndrie nu numai pentru că este o îndreptățită consacrarea a meritelor unor conaționali, ci mai ales fiindcă prin aceasta se recunoaște aportul oamenilor noștri de știință în dezvoltarea științei mondiale.

Reuniți la Sinaia, 150 de intelectuali din 27 de țări au discutat despre istoria limbii și cultura poporului român, în cadrul unor colocvii internaționale organizate sub auspiciile Universității din București. Menționăm cu acest prilej că limba și literatura română suscită tot mai mult interes peste hotare, fiind studiate în cel puțin 48 centre universitare și extrauniversitare din întreaga lume.

La București s-a ținut un Congres Național de microbiologie la care au fost discutate, între altele, metodele noi de cercetare ale acestei științe, cum ar fi de exemplu imunofluorescența.

Tot la București s-au desfășurat lucrările Conferinței de mecanică organizată de Academia Republicii Socialiste România, în colaborare cu Ministerul Învățămîntului și alte departamente. La această conferință au participat zeci de specialiști din numeroase țări. Lucrările s-au desfășurat în patru secții: mecanică generală, mecanica solidelor, mecanica fluidelor, istoria și învățămîntul mecanicii. Conferința a avut de scop un bilanț al cercetărilor de mecanică din țară și străinătate și un schimb de opinii pentru canalizarea cercetărilor de mecanică în legătură tot mai strînsă cu cerințele practicii și ale economiei naționale.

Congresul național de pediatrie, ce s-a desfășurat în Capitală între 28 septembrie și 2 octombrie a reunit numeroși medici pediatri din țară și din străinătate, precum și cadre didactice, cadre care lucrează în domeniul ocrotirii copilului etc. Numai specialiștii români au prezentat peste 250 de lucrări. Este interesant de reținut că pediatria are în țara noastră o tradiție destul de îndelungată. Spitalul clinic de copii „ 1 raionului 30 Decembrie, înființat în București în 1857, este unul din cele mai vechi spitale de copii din sud-estul Europei.

Între 4 și 6 noiembrie s-a desfășurat la București prima Conferință națională de oncologie, avînd ca temă „Indicațiile și limitele actuale ale chimioterapiei în boala canceroasă", la care au participat și savanți din străinătate. Cele 120 de rapoarte prezentate la Conferință au înfățișat un material foarte util.

În cursul anului 1965, oamenii de știință din țara noastră au participat la numeroase congrese internaționale. Să ne oprim doar la cîteva din ele.

Deosebit de important a fost cel de-al XII-lea Congres internațional de Istorie, care s-a ținut la Viena, între 29 august—5 septembrie, la care au participat numeroși delegați din 42 de țări. Față de congresul precedent, ținut în 1960 la Stockholm, congresul din anul acesta a marcat un sensibil progres al spiritului de colaborare între istoricii diferitelor țări. Lucrările lui au scos puternic în evidență creșterea prestigiului gîndirii istorice marxiste. Delegația română la acest congres a desfășurat o activitate amplă, rodnică, prezentînd rapoarte, corapoarte, referate, materiale documentare, participînd larg la dezbateri. Propunerea conducătorului delegației noastre, ca reprezentanți ai diferitelor școli istorice să colaboreze la studierea unor teme fundamentale, a fost primită favorabil. Numeroși participanți la Congres au subliniat rolul activ al delegației române la lucrările acestuia.

La Congresul de lingvistică și filologie romanică ținut la Madrid au participat de asemenea și delegați români. Acest congres a fost precedat de alte zece congrese, ținute sub auspiciile Societății internaționale de lingvistică romanică de la Strassbourg, înființată acum 40 de ani. Printre fondatorii ei se numără și doi lingviști români: acad. Iorgu Iordan și acad. Al. Rosetti. S-a hotărît ca viitorul Congres general de lingvistică din 1967 să aibă loc la București.

Spre sfîrșitul lunii noiembrie, ziarele publicau o telegramă a agenției TASS prin care se vestea „urbi et orbi" despre un fenomen nou în fizica nucleară, descoperit la Dubna de un grup de fizicieni sovietici și români. În speță, este vorba de punerea în evidență a modificării barierii de fisiune a mezoatomilor de plutoniu. Descoperirea deschide perspective largi de cercetare în fizica proceselor care au loc în mezoatomii unor elemente transuraniene. Lucrările cercetătorilor Marius Pătrașcu (România) și Anatoli Ignatenco (U.R.S.S.) au reclamat o aparatură de foarte mare tehnicitate, realizată atît la Institutul de fizică atomică de la București cît și la cel de la Dubna.

În ultimele zile ale aceleiași luni, ziarele au mai adus o știre despre recunoașterea contribuției cercetătorilor noștri la elucidarea problemelor de fizică nucleară, anunțînd că o lucrare științifică de acest fel, elaborată la Dubna, și care are printre autori și pe un cercetător român, Grigore Indreaș, a fost propusă pentru Premiul Lenin pe anul 1966.

Trebuie subliniat că fizica nucleară, teoria cuantică, ocupă un loc de frunte în preocupările cercetătorilor din domeniul științelor naturii din țara noastră. Numărul lucrărilor publicate trece de o sută anual. Unii dintre cercetătorii noștri sînt chemați acum în calitate de experți în unele tehnici experimentale sau ca profesori în centre cu veche tradiție științifică.

În cursul anului 1965, mulți oameni de știință străini ne-au vizitat țara, urmărind îndeaproape dezvoltarea științei și tehnicii noastre. Nu este lipsit de interes să reproducem măcar cîteva din constatările lor.

„Am apreciat deosebit calitatea și nivelul cunoștințelor fizicienilor români... M-au interesat în special rezultatele remarcabile obținute de oamenii de știință români în domeniul chimiei fizice, fizicii solidului, rezonanțelor magnetice etc." — a spus fizicianul Michel Sontif, profesor la Universitatea din Grenoble.

„În ceea ce privește specialitatea mea — chimia — pot să vă spun că în România, cercetările în acest domeniu acoperă un cerc de probleme vast, variat. Punctele de vedere, ideile largi ale specialiștilor cu care m-am întîlnit la Institutul de petrol, gaze și geologie, m-au impresionat" — a declarat prof. Frederich Rossini, decanul Colegiului de științe al Universității „Notre Dame", membru al delegației Academiei Naționale de Științe din S.U.A.

„Aș vrea să adaug că în institutele dv. de cercetări științifice și de învățămînt, nivelul muncii este de o calitate foarte înaltă, că oamenii de știință se ocupă de probleme de o reală importanță" — a ținut să completeze Marvin Chodorov, de la Universitatea din Stanford, membru al aceleiași delegații. Iar prof. George Palade (S.U.A.), originar din România, a precizat între altele: „Cu deosebită emoție am reîntîlnit pe mulți dintre foștii mei colegi și am fost bucuros să-i văd la lucru. În sfîrșit, am revăzut după mult timp România, țară frumoasă cum a fost întotdeauna. Descopăr marea dezvoltare industrială, nenumăratele contribuții și îndeosebi avîntul impresionant al vieții academice".

Întregii activități științifice desfășurate pînă acum în țara noastră i se deschid, prin înființarea Consiliului Național al Cercetării Științifice, noi și largi posibilități de dezvoltare. Expunerea făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, la recenta sesiune a Marii Adunări Naționale, care a adoptat legea pentru înființarea Consiliului Național al Cercetării Științifice, cuprinde o analiză aprofundată a acestei activități, trasează căile menite să sporească rolul științei în dezvoltarea economică și social-culturală a țării, reflectînd astfel preocuparea permanentă a partidului, a statului, pentru dezvoltarea pe baze moderne a patriei noastre. Măsurile luate de conducerea partidului și a statului pentru dezvoltarea cercetării științifice au fost întîmpinate cu o deosebită bucurie de oamenii noștri de știință, care și-au manifestat hotărîrea de a întări contribuția lor la înflorirea patriei, la ridicarea continuă a prestigiului științei românești pe plan mondial.

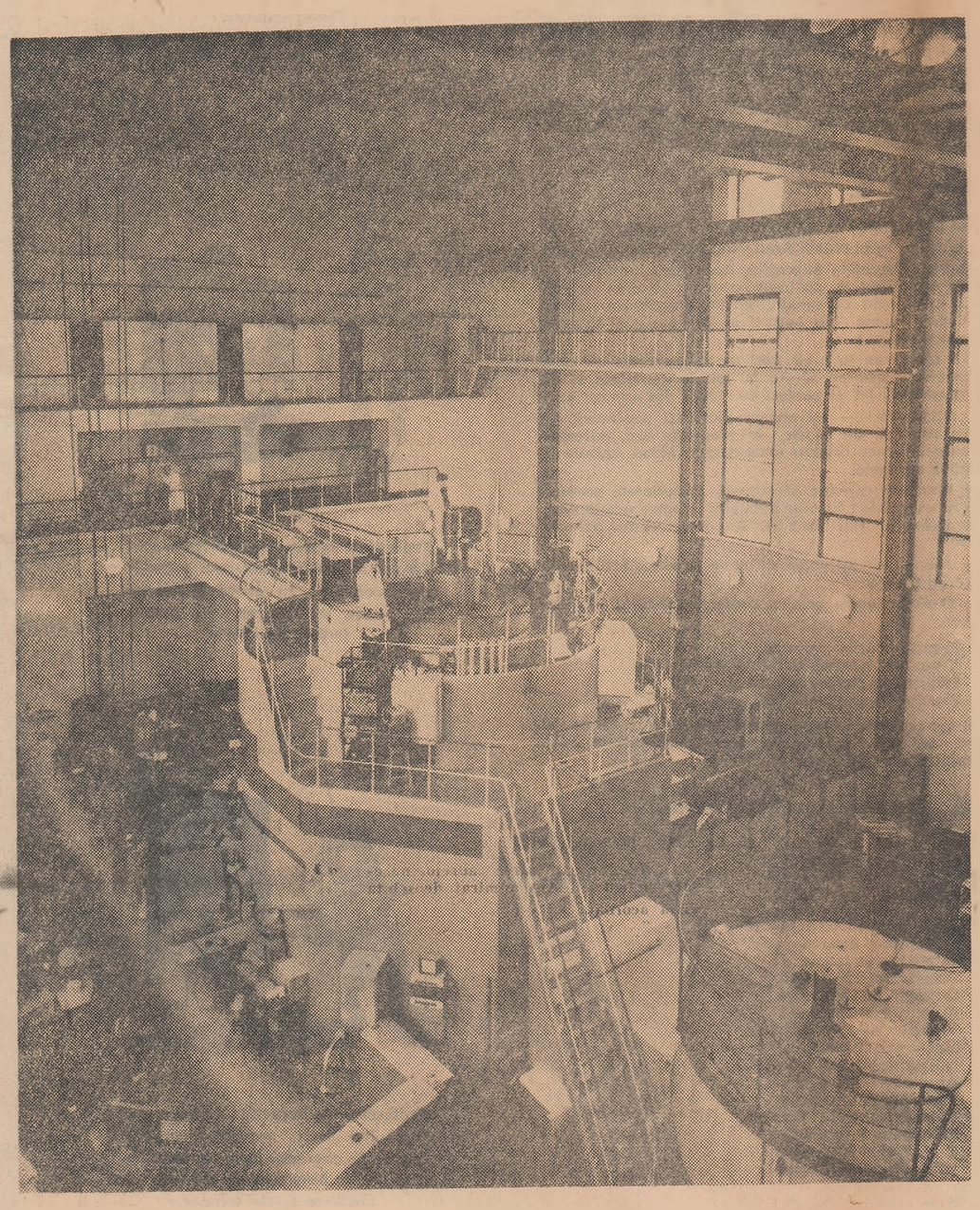

Sala reactorului de la Institutul de fizică atomică din țara noastră.

Peste hotare

Peste hotare, una dintre cele mai pasionante competiții a fost, evident, cea a cuceririi în continuare a cosmosului.

Astfel, la 18 martie, o navă cosmică sovietică, avînd la bord un echipaj compus din Pavel Beleaev și Aleksei Leonov, a fost plasată pe o orbită de satelit terestru. După prima revoluție a navei în jurul globului, Leonov a ieșit din cabină și s-a depărtat 5 m de navă. Pentru prima dată în lume, un cosmonaut a planat liber în cosmos, afară din nava sa.

Reeditarea performanței din martie a celor doi cosmonauți sovietici o face, începînd de la 3 iunie și pînă la 7 iunie, nava cosmică americană „Gemini 4", avînd la bord pe James Mc Divitt și Edward White. White a ieșit pentru 20 de minute din cabina navei și s-a putut deplasa liber cu ajutorul unui pistol reactor portativ.

Plasările pe orbite circumterestre a unor stații cosmice cu scopul studierii magnetismului terestru, a radiațiilor cosmice etc. au început să devină fapte curente, care nu mai miră pe nimeni. De aceea, cu toții am urmărit cu interes, dar fără uimire, aproape cu aerul că așa ceva trebuie să se întîmple date fiind performanțele anterioare, stația automată sovietică „Sonda 3" care, la 18 iulie, a fost lansată spre Lună.

Nici vestea că între 21—29 august 1965 nava cosmică „Gemini 5" — avînd la bord pe cosmonauții americani Gordon Cooper și Charles Conrad a efectuat 120 de rotații în jurul Pămîntului (7 zile, 22 ore și 5 minute de durată în spațiul cosmic) n-a mai avut darul să uimească.

„Mariner 4", stație sondă lansată în noiembrie 1964, a început să transmită, după peste șapte luni de drum, fotografii și un film televizat redînd imagini ale solului planetei Marte de la o depărtare de aproximativ 9 000 km. S-a verificat cu această ocazie că presiunea atmosferică din Marte reprezintă doar 1—2 la sută din presiunea atmosferică pămînteană și că această atmosferă nu conține oxigen ci azot, bioxid de carbon și argon. Apă nu există. Nici urmă despre mult discutatele „canale" marțiene. Nici urmă de vegetație măcar.

La 4 decembrie, nava „Gemini-7", avînd la bord pe cosmonauții Frank Borman și James Lovell, a fost lansată de la Cape Kennedy, pe o orbită cu perigeul de 161 km și apogeul de 325 km. Lansată cu 11 zile mai tîrziu, la 15 decembrie, nava „Gemini-6", avînd la bord pe Walter Schirra și Thomas Stafford, a plecat în cursa de urmărire, plasîndu-se pe orbită la 1 931 km distanță de „Gemini-7". După 6 ore de manevre s-a realizat întîlnirea spațială dintre cele două nave, care s-au apropiat la 2—3 metri una de alta. La 16 decembrie, după 25 de ore de zbor și după ce a înconjurat Pămîntul de 16 ori, „Gemini-6" a amerizat în apele Oceanului Atlantic. „Gemini-7" și-a continuat zborul pînă în ziua de 18 decembrie.

Premiile Nobel pentru știință au fost decernate anul acesta chimistului Robert Burns Woodward, fizicienilor Sinitiro Tomonaga, Julian Schwinger și Richard Feynman, biologilor André Lwoff, Jaques Monod și François Jacob.

Printre cele mai importante realizări ale lui Robert Burns Woodward, profesor la Universitatea Harward, se numără în primul rînd sinteza completă a clorofilei — substanța verde din frunze care, prin reacții fotochimice, reduce hidrații de carbon. Cercetările lui au permis o mai profundă studiere a proprietăților similare și deosebitoare ale acestor pigmenți. Chimistul american a întreprins cercetări de mare valoare și în legătură cu peptidele și sterolii sintetici — substanțe care joacă un rol important în metabolismul uman.

Profesorul Sinitiro Tomonaga, de la Universitatea din Tokio, prof. Julian Schwinger de la Universitatea Harward din S.U.A. (universitate care a mai dat în acest an un laureat Nobel, pe chimistul R. Wooardword) și Richard Feynman din Pasadena (S.U.A.), cunoscuți de mult pentru lucrările lor în domeniul fizicii teoretice, au primit în acest an suprema distincție internațională pentru merite deosebite în crearea electrodinamicii cuantice moderne. Prin contribuția acestor savanți la teoria cîmpurilor și particulelor se deschide drum multor idei din fizica nucleară teoretică modernă, din teoria corpului solid și din alte domenii ale fizicii contemporane.

Premiul Nobel 1965 pentru medicină s-a acordat unei echipe de cercetători francezi de la Institutul Pasteur din Paris — André Lwoff, Jaques Monod și François Jacob. În fruntea unui grup de aproximativ douăzeci de cercetători ei au făcut importante descoperiri privind controlul genetic al enzimelor și sinteza virusurilor. Rezultatele la care au ajuns duc la o mai bună înțelegere a mecanismului eredității, al vieții, al transmiterii informațiilor.

Deși nu a primit premiul Nobel, socotim util să menționăm aici pe un alt cercetător, profesorul Spiegelman (S.U.A.), care a reușit să reconstituie moleculele acidului ribonucleic (ARN) care se găsește în toate virusurile și care are un rol esențial în înmulțirea acestor virusuri. Descoperirea aceasta se înscrie și ea pe linia eforturilor făcute constant de la o vreme încoace pentru a se dezlega taina ce acoperă încă legile eredității.

Se observă, în ultima vreme, un fenomen la care asistăm cu toții: colaborarea tot mai strînsă între fizicieni, chimiști, matematicieni, biologi, lingviști etc. Din această colaborare s-au născut o serie de științe noi, situate la granița dintre mai multe discipline — cibernetica, biofizica, biochimia, chimia polimerilor, lingvistica matematică etc. La rîndu-i, cibernetica, bunăoară, a dat naștere bionicei, ramura ei cea mai tînără, care studiază aplicarea proceselor biologice în tehnică și mai ales în automatică.

Așadar, știința devine din ce în ce mai complexă, se diversifică tot mai mult, specializarea îngustă devenind tot mai necesară. În același timp, însă, toate descoperirile relevă unitatea în diversitate a legilor naturii, ilustrînd în mod strălucit justețea teoriei dialectice marxiste.

Iată ce ne confirmă o dată mai mult anul 1965 și iată, desigur, pe ce drum va merge știința în anii viitori.

Prof. DINU MOROIANU

SPECIALIȘTI RĂSPUND

la întrebările cititorilor

Ce este aferentația inversă?

Printre principiile care unifică, în cadrul cibernetici, domenii foarte diverse — ca cele ale fizicii, biologiei, psihologiei, sociologiei etc. — este și acela al feed-back-ului sau al retroacțiunii. Termenul se referă la un mecanism de o funcționalitate universală și a denumit inițial adjustarea acțiunii mașinilor electronice cu autoreglaj, care își modifică momentele de lucru și chiar programul în conformitate cu condițiile variate în care primesc și prelucrează diverse mesaje. Preluat de domeniile biologiei, termenul a primit o formă mai adecvată și anume aceea de „aferentație inversă" sau „retroaferentație".

Ca principiu și mecanism fiziologic, aferentația inversă se manifestă chiar în funcțiile metabolice, în homeostazii, cu alte cuvinte în *programul funcțiilor vitale*. Orice abatere de la nivelul relativ constant al unei funcții este semnalată și declanșează reacția automată de adjustare. Controlul abaterilor se efectuează printr-un „acceptor" al funcției respective.

Se pare că, o dată cu „legea efectului" formulată de cunoscutul psiholog Thorndike, a fost expusă pentru prima dată și prezența principiului aferentației inverse în domeniul determinismului psihologic, al programului funcțiilor psihice.

Fenomenul de aferentație inversă a fost studiat în actele compensatorii, în procesele de învățare și în actele de comportament simple. În esență, pe baza datelor informației senzoriale, se constituie o reacție controlată prin reprezentarea ei, care o anticipează. În aceste condiții reacția devine intenționlă și cu finalitate certă. Desigur, acțiunile umane au la bază forme complexe de retroaferentație, fapt ce a permis unuia din cei mai mari fiziologi contemporani să susțină că, „o dată cu folosirea uneltei primitive s-a constituit un uriaș spectru de aferentări inverse care întăreau utilizarea uneltei primitive și au condus la perfecționarea ei ulterioară" (P. K. Anohin).

Unii autori au încercat să descrie tipuri de aferentație inversă. Domină mai ales împărțirea în aferentație inversă pozitivă și negativă. Aceasta din urmă a fost denumită de Stanley Jones *aferentație de precipitație*, proprie „conduitei de fugă" sau „de luptă", adică situațiilor de alertă.

Deterministă în esență, teoria aferentației inverse și a acceptorilor acțiunii pune o serie de probleme noi, deosebit de complexe, în vederea integrării funcționale a reacțiilor psihice. Așa, de pildă, rămîn deschise problemele aferentației inverse în cadrul afectivității, al proceselor intelectuale etc.

Teoria aferentației inverse permite depășirea unor rămășițe de mecanicism fiziologic simplist, contribuind la anularea reprezentărilor atomiste cu privire la relația dintre reflectare și acțiune, apropiind cercetarea științifică de natura complexă a reacțiilor deliberate. Desigur, rămîn deschise și alte probleme ce țin chiar de natura aferentației inverse, de structura eterogenă și greu abordabilă a acceptorului acțiunii, de caracteristicile unor acceptori complecși cum ar fi cei morali, estetici etc., proprii conduitei umane.

Conf. univ. dr. URSULA ȘCHIOPU

Fizica nucleară poate ajuta arheologia?

Unul dintre scopurile științei arheologice este și acela de a fixa în timp descoperirile făcute fie prin săpături sistematice, fie datorită doar întîmplării. Pentru atingerea unui asemenea scop, arheologul se folosește, de regulă, de principalele metode ale științei sale: stratigrafia, tipologia, chorologia.

În ultimii ani au apărut și s-au perfecționat noi metode analitice și tehnologice, datorită cărora s-au înregistrat mari succese. Dacă pînă în 1949 fixarea în date absolute (în ani) nu putea trece decît foarte rar și cu mari aproximații cîndva de 3 000 î.e.n., în prezent, prin aplicarea metodelor moderne, se poate coborî în timp, în vederea stabilirii cronologiei absolute, pînă la 70 000 î.e.n., iar datarea cu potasiu-argon a împins vechimea omului și a uneltelor sale pe pămînt pînă către două milioane de ani.

Una dintre cele mai noi metode, care se aplică în mod curent în cercetarea arheologică actuală, este metoda carbonului radioactiv sau a carbonului cu izotopul 14 (C_{14}). Această metodă, care a avut un mare răsunet în întreaga lume, se bazează pe determinarea radioactivității unor anumite corpuri care conțin o cantitate de carbon radioactiv. Se știe că nucleul de carbon obișnuit conține 6 protoni și 6 neutroni. Acesta este carbonul $12=C_{12}$, care nu este radioactiv. Există însă în orice materie vie (plante, animale, oameni) o anumită cantitate de carbon radioactiv cu izotopul 14. Cît timp sînt în viață, corpurile organice conțin o cantitate constantă de carbon radioactiv, pe care o întrețin prin schimbul permanent cu atmosfera. După moarte, însă, schimbul acesta încetează și se rupe echilibrul ce exista mai înainte. Carbonul radioactiv se dezagregă treptat și nu se mai reface. În urma unor calcule minuțioase s-a ajuns la concluzia că, indiferent de cantitatea pe care o conținea materia vie în momentul morții, ea se reduce exact la jumătate într-o perioadă de 5 730 ani: acesta este așa-numitul timp de înjumătățire, care a fost stabilit la a V-a Conferință privind datarea cu ajutorul C_{14}, ținută la Cambridge în iulie 1962. În 1963 s-a propus, în articolul editorial din revista *Radiocarbon* nr. 5, durata de $5\,730 \pm 40$, care pare a fi cea mai acceptabilă.

Prin determinarea procesului de radioactivitate se poate obține vîrsta probei supuse cercetării. Asemenea probe constau din anumite cantități de substanțe organice (cărbuni, oase, lemn, scoici etc.), care sînt supuse unor cercetări și calcule în raport cu o probă similară din zilele noastre, ca astfel să se poată determina cantitatea de carbon radioactiv ce a mai rămas în proba veche. Durata de dezagregare este fixată, față de proba contemporană, cu unele aproximații în plus sau minus, sau se fac calcule în funcție de cronologia erei noastre.

Noua metodă a fost primită la început de către arheologi cu un vădit — și uneori, în parte, — îndreptățit scepticism. Au fost aduse și critici destul de aspre. Fără îndoială că mai există încă multe aproximații în datările oferite de această metodă, dar perspectivele dezvoltării ei pe viitor și ale aplicării sale în cercetarea arheologică sînt excepționale de mari. Exactitatea datării monumentelor și a anumitor momente istorice prin metoda carbonului radioactiv se dovedește tot mai valabilă pe măsură ce se perfecționează aparatele laboratoarelor și se confruntă rezultatele cu acelea obținute prin alte metode (metoda varvelor, analiza polenului etc.). În ultimii doi ani au început să se folosească în explicarea unor fenomene cultural-istorice (ca de exemplu difuziunea economiei protoagricole din Orient spre Europa), o serie de date stabilite de metoda C_{14}, confruntate cu metoda chorologică și statistică. Fără îndoială că cercetările ce se întreprind în cosmos vor aduce unele îmbunătățiri și acestei metode.

Prof. univ. D. BERCIU
doctor docent în științe istorice

Urări

În prag de An Nou, preluînd o tradiție multiseculară, gazeta noastră a pornit să colinde, cu plugușorul și cu un sac plin de urări, pe la cinstite fețe de colegi întru slujirea învățămîntului. Iată-ne așadar la drum.

Primul popas l-am făcut...

...la Editura didactică și pedagogică

De cum am intrat pe ușă, am anunțat, însoțiți de pocnete de bici și de alaiul de rigoare: „Am venit cu urări. Primiți colindători?"

Cîțiva redactori ai editurii ne-au privit bănuitor:

— Ce mai puneți la cale? Pentru ce fel de urări ați venit așa... cu biciul?

Le-am explicat că astfel cere tradiția, dar ei s-au liniștit numai pe jumătate:

— Lasă că știm noi urările voastre... Iar ați descoperit vreo greșeală într-un manual? (Recunoaștem cu mîna pe inimă că au de ce să fie atît de neîncrezători. Dacă am răsfoi puțin colecția gazetei... Adică stai! Alunecăm exact pe panta de care ne feream...).

Ne-am început așadar urările:

„Anul Nou să vă aducă belșug de manuale frumoase cum sînt cele de geografie și științe naturale, nu ca cele... (hait, că iar o pornim pe panta greșită). *În nici un manual să nu fie de cîte două ori paginile de la 132 la 164 și să lipsească în schimb paginile de la 164 la 196. Și mai faceți, fraților, manuale legate colo, zdravăn, că le răsfoiesc copiii, nu sînt incunabule, să stea sub sticlă... Iar cărțile de pedagogie originală, cu titluri atît de interesante, să nu figureze numai în planuri, ci să mai apară și prin librării...*

„Ia mai mînați măi flăcăi
Hăi! Hăi!"

Dar redactorii editurii ne-au spus că le sînt suficiente și atîtea urări, așa că am plecat...

...la I. P. C. D.

Cînd am ajuns la Institutul de perfecționare a cadrelor didactice, cîțiva lectori s-au grăbit să ne invite la o consultație științifică. I-am refuzat politicos, deși — cine știe — consultația ne-ar fi prins poate bine. Cum însă venisem pentru altceva, am căutat în sacul nostru. Dar cînd am scos biletelele cu urări și le-am pus pe masă, lectorii au sărit în sus. „Cum?! Bilete de examen? Protestăm! Noi nu dăm examene, noi examinăm pe alții".

În sfîrșit, după multă tărăsenie, am ajuns să-i lămurim că de fapt n-am venit să-i supunem pe examinatori la un examen (doamne ferește! un examen e ca o loterie...), ci doar să le transmitem urări.

Ce nu era în biletelele aduse de noi! Un profesor de pe aici, din Giulești, a urat Institutului să dobîndească un avion poștal supersonic teleghidat, cu care să poată expedia prompt, la domiciliul candidaților înscriși la examenele de grade, programele analitice. În altă parte era vorba nici mai mult nici mai puțin decît de dotarea ipecediștilor cu creiere electronice (ca să vezi unde poate duce folosirea tehnicii moderne în învățămînt!) astfel încît obiectivitatea calificativelor date la examene de lectorii subiectivi să nu depășească o toleranță de 0,000 la sută.

Ne-au mulțumit pentru urări — și nu prea. Am pornit atunci mai departe...

...la Institutul de științe pedagogice

I-am găsit pe cercetători cufundați în tot felul de studii de mare însemnătate, așa că ne-a cuprins sfiala. Dar cum nu era vorba numai de noi, ci eram și mandatarii urărilor făcute de numeroși cititori ai gazetei, ne-am luat inima în dinți, hotărîndu-ne să-i întrerupem o clipă din activitate.

Am deșertat o tolbă întreagă de urări, cînd, nu știu cum, ne-a îndemnat păcatul de-am pus mîna pe cîteva mai acrișoare. Un cititor din comuna... din comuna (e absolut indescifrabil!) ura cercetătorilor succes deplin în studiul unor teme mult îndrăgite de ei, ca de pildă „Formarea deprinderilor igienice la eschimoși". Dar ce să vezi? Cercetătorii au respins fără drept de apel această temă.

Promițător! Înseamnă că nu mai e mult și din tematica lor de cercetare vor fi excluse și alte teme a căror însemnătate și urgență nu diferă mult de cea pomenită în urare.

Ia! Am dat peste o urare rimată! Să n-o scăpăm! Uite-o:

Așteptați cîte-o cercetare
Tot așa cum dorești sare
În bucate. Dar apare
Cînd sugaru-i băiat mare.

Și tot deșertînd așa sacul, am găsit în fundul lui o urare cibernetică. Spuneau urătorii că măre! bine ar fi ca Institutul să conceapă o mașină pentru învățămîntul programat, s-o dea spre executare Întreprinderii de material didactic și s-o experimenteze apoi în școli.

Aici au însă un cuvînt de spus și tovarășii de la I.M.D. Așa că ne-am îndreptat pașii către această uzină a tehnicii școlare, ducîndu-ne cu sacul nostru...

...la I. M. D.

Am poposit deci la Intreprinderea de material didactic, care a întîmpinat Anul Nou cu o impunătoare și unanim apreciată expoziție. Au vizitat expoziția aceasta o mulțime de profesori, care au ținut să trimită I.M.D.-ului, prin intermediul nostru, urările lor pentru anul care începe. Am pornit să le dăm glas într-un rezumat succint:

„Vă dorim ca în anul 1966 toate aparatele pe care le trimiteți școlilor să fie la fel de complete și să funcționeze la fel de perfect ca și cele din expoziție...".

— Opriți-vă! — au strigat alarmați profesorii de limba română, de istorie, de geografie etc., adresîndu-se celor care predau matematica, fizica, chimia și științele naturale.

— Vouă vă convine să primiți materialele prezentate în expoziție! Vi s-ar îmbogăți în mod substanțial, laboratoarele. Dar noi? Ar însemna să nu primim nimic!

— Atunci, ce ați avea de spus producătorilor de material didactic?

— O să le facem urarea, conform tradiției, în versuri:

Și-n alte dăți v-am urat,
V-am tot transmis rugi inimoase,
Priviți deci și spre noi, măcar în '66
Sau cum s-ar spune... IMD-iat.

Și ne-am întors apoi acasă, la noi în redacție. Și ce să vezi? Nici pe noi nu ne-au uitat urătorii. Erau prezenți aici...

...la „Gazeta învățămîntului",

Ne-au luat, la început, cu dulcele: „Să trăiți, să înfloriți, ca un măr, ca un păr...".

Dar stai! Ce-i asta? Parcă... parcă au întors foaia... Ascultați și dumneavoastră:

Proză proastă nu mai dați
C-o citim și moțăim
Într-o apatie ternă.
Faceți, fraților, o dată
O gazetă mai modernă!
Nu rutină, nu șablon;
Vînt nou și la voi să bată,
Mai urcați în avion,
Diligența-i demodată.
Anul nou să vă aducă
Teme noi și forme noi
Rubrici, raiduri și anchete,
Foiletoane și tablete,
C-om striga cu toții apoi
Bravo, bravo! Aferim!

Și la anul mai poftim!

Despre pedagogia cibernetică

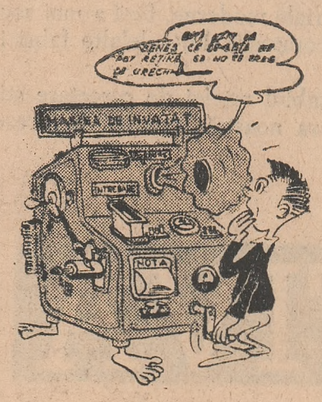

Fără cuvinte.

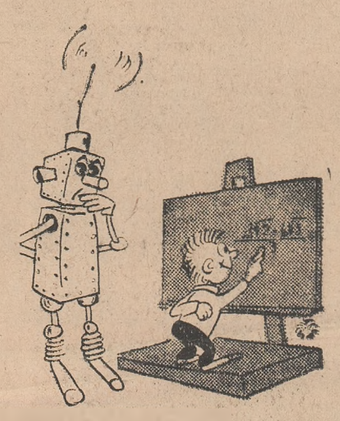

Profesorul cibernetic *(pentru sine)*: *Nu pot să verific felul cum a rezolvat problema. În grabă s-a montat banda cu programarea pentru lecțiile de istorie*

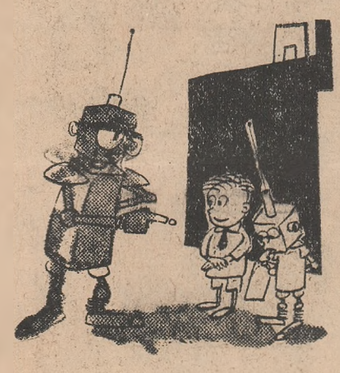

Profesorul cibernetic *(către fiul său)*: *Iar n-ai pregătit algoritmii lecției. La exemplu de la el care învață foarte bine deși nu dispune de mijloacele tale tehnice.*

SOCRATE și instruirea programată

Invitația lui N. fostul meu coleg de facultate, nu m-a surprins. Dimpotrivă. O așteptam de vreo două luni, de cînd mă chemase la telefon relatîndu-mi, într-o explozie triumfătoare, ce ochi mari a făcut responsabilul cercului pedagogic cînd el l-a anunțat degajat: „Țin eu referatul despre instruirea programată". Îmi solicitase atunci și unele indicații bibliografice pe temă, așa că știam că n-o să treacă mult și voi fi poftit să cunosc în „primă audiție" referatul.

...Așadar, iată-ne pregătiți pentru lectură, eu înfundat într-un fotoliu, iar amicul meu la birou, în fața cu un teanc impresionant de hîrtii... Înainte de a începe a ținut să precizeze modest: „Să dăm Cezarului ce-i al Cezarului. Indicațiile bibliografice furnizate de tine mi-au deschis orizontul acestui referat". (Recunoașteți că o asemenea precizare întărește rezistența auditorului individual de referate științifice). Lectura referatului propriu-zis a început deci sub cele mai favorabile auspicii.

Introducerea cuprindea bineînțeles o motivație a instruirii programate și un scurt tablou istoric al acesteia, încheiată parțial cu fraza: „De altfel, se poate spune că bazele instruirii programate sînt mult mai vechi decît însăși didactica clasică, ele avînd ca punct de plecare celebrele dialoguri platonice folosite de marele filosof antic în prelegerile sale prezentate în vestita Academie".

Mi-am căutat o poziție cît mai comodă în fotoliu, ca un spectator de operă după execuția uverturii, iar referentul a continuat imperturbabil:

„Platon, al cărui nume de naștere era Aristokles, a văzut lumina zilei în anul 428 înaintea erei noastre, ca cel de-al treilea născut al lui Ariston și Perictionei. Educația și învățătura pe care le-a primit de copil n-au fost cu nimic mai prejos de puterile excepționale ale viitorului său geniu. O notă interesantă pentru formarea lui ca filosof citim în Aristotel, care vorbește despre influențele exercitate asupra acestuia. «Platon a cunoscut de tînăr pe Kratyl și teoriile lui Heraclit. După aceea el se apropie de Socrate». Căci, într-adevăr, la vîrsta de 20 de ani, Platon cunoscu pe Socrate, devenindu-i discipol și mai tîrziu cel mai însemnat continuator...".

— Bine, intervin eu, cu vocea puțin răgușită, chestiunea cu Platon merge amintită în introducere. Dar biografia, ce rost?... doar instruirea programată...

— Sînt puncte de reper strict restrînse. Acum trec direct la dezvoltarea problemelor de conținut. Ascultă:

— Dintre scrierile platonice, „Phaidon" este poate cea mai inspirată. Dar la o înălțime apropiată se ridică și dialogurile. „Banchetul", „Theaitetos" și altele. Revenim însă la „Phaidon", în care Socratele platonic se adresează atît de inspirat amicului său S, spunîndu-i atît to diis hirisaste cît și u prepeinun ehonti andri (am transcris citatele grecești cu litere latine, pentru că tipograful a amenințat că își dă demisia n.a.) adică: „A susține însă cu tărie că toate cîte le-am menționat sînt așa, nu se cade unui om cu gîndire filosofică", referindu-se la imaginile unor mysterii orfice. În legătură cu aceasta se pune desigur problema: ce este orfismul? Vom răspunde la această întrebare că, după concepția orficilor, oamenii s-au născut din Titanii mîniați de Zeus după ce aceștia au sfîșiat și au mîncat corpul divin al lui Dyonisos. Din acest [illegible] susțin orficii, în orice om se află o parte rea și distrugătoare care descinde din Titani, o parte de esență divină provenită din fărîmele substanței zeului Dyonisos...

— Pro-gra-marea!... — am strigat eu sugrumat, simțind că a dispărut din mine orice fărîmă de substanță din Dyonisos. Baza psihologică...

— Despre principiile psihologice ale lui Platon, respectiv despre legea asemănării și continuității stărilor de conștiință și despre felul cum percepțiile simultane se recheamă la lumina conștiinței, mă ocup într-un capitol aparte. Și acum, caracteristicile inducției la Platon, care descinde prin filiație directă din inducția socratică.

Cu capacitățile de rezistență aproape complet sleite, m-am lăsat instalat într-una din băncile străvechii Academii, în timp ce referentul dezvolta persuasiv ideile dialogului platonic, așa cum apar ele în celebrul „Euthyphron".

Socrate: *...Atunci eu zic că temeiul se întinde mai larg decît respectul. Aceasta este numai o parte din frică, după cum numerele fără soț sînt numai o parte din numere. Adică nu oriunde avem număr, avem neapărat și soț; oriunde-i numărul fără soț însă, este numaidecît un număr. Acum poți să mă urmărești?*

Euthyphron: *Foarte bine...*

Socrate: *Atunci încearcă și tu să mă înveți la fel, arătîndu-mi care parte a dreptății e cuviința, pentru a i-o spune și lui Meletos.*

Euthyphron: *Iată, Socrate, ce-mi pare mie cel puțin că-i o parte a dreptății care se numește evlavie: este tot ce se referă la grija pentru zei. Cît despre grija de oameni, aceea-i partea cealaltă a dreptății.*

Socrate: *Găsesc frumos modul cum te exprimi tu, Euthyphron. N-am înțeles însă un mic punct: nu m-am dumirit în ce constă ceea ce numești „grija", mai ales cînd este vorba de zei. Dar noi spunem în fiece moment de pildă: „Nu oricine, ci numai conducătorii carelor de concurs se pricep să se ocupe de cai pur sînge, oricui nu-i așa?*

Euthyphron: *Așa este.*

Socrate: *După cum vînătorul devine oarecum și un specialist în îngrijirea cîinilor!*

Euthyphron: *Desigur.*

Socrate: *Și specialitatea văcarului este îngrijirea vacilor.*

Euthyphron: *Fără îndoială.*

Socrate: *Iar cuviința nu-i altceva decît îngrijirea de zei, Euthyphron; nu spui asta?*

Eu: *(țipînd).*

— Nu vreau să spun asta!

Mi-am scuturat toropeala, am adunat puterile ce-mi mai rămăseseră și am revenit la atac; am început să strig, să implor:

— Cum vrei să ajungi așa la instruirea programată? Depășește acest pur istoric... Ajungi la experimente.

Amicul N. și-a oprit asupra mea o privire încărcată de imputări:

— Ajung și la experimentări. Bineînțeles, nu de un practicism îngust, imediată actualitate, doar nu vrei să mă cobori pe o treaptă inferioară. Nu să prezint experimentări elevate, filosofice. Ascultă de pildă dialogul celebrei alegorii cu peștera din „Politeia", discuția cu Glaukom despre cum văd lumina soarelui cei dintr-o groapă adîncă...

Trebuie să fi fost cumplit la înfățișare, căci amicul s-a oprit din lectură, întrebîndu-mă conciliant:

— Ai ceva împotriva alegoriei cu peștera? Să știi că-i foarte frumoasă. Dar, uite, dacă nu-ți place, o tai...

— Dar înțelege, nu-i vorba de alegoria cu peștera, ci de întreaga concepție a referatului. Cum vrei să ajungi la programarea liniară și la programarea ramificată, la...

— Tocmai, aici voiam să ajung și eu: la programarea liniară și ramificată. N-ai observat că principiile programării duc necontenit către Socrate? Din cate, de pe urma lui Socrate nu ne-a rămas nimic scris. Totuși, eu m-aș încumeta, pe baza biografiilor și bibliografiilor, să caut fundamentările directe ale Socrate...

— Da, da, ar fi o idee... — îl întrerup, cu intenții diabolice. Ce-ar fi să cauți substanța și mai adînc? Să cercetezi „Upanișadele" Indiei antice, lucrările lui Fan Van tzî și Seu Siui, care au trăit în China secolelor VII și VI înainte de era noastră, să vezi de nu găsești ceva în piramidele egiptene...

— Poate că ai dreptate — zise N. gînditor și cu fața iluminată angelic. Dar în clipa următoare se întunecă: „Asta ar însemna însă să restructurez complet referatul".

— Ei, cam așa e, știi, munca științifică...

— Bine, am s-o fac!

Savuram triumful, cînd vocea lui N. m-a readus la realitate:

— Am să fac un referat să mă ții minte cît or trăi cei de la cerc. Bineînțeles, am să-ți citesc mai întîi ție, din nou. Doar datorită indicațiilor tale...

Nimic în lumea asta nu rămîne neplătit. Așadar, pînă una alta, am să țin eu minte referatul amicului N. Am pus însă pe hîrtie întîmplările spre luare aminte generală. Cel puțin să scape cine mai poate...

AL. CIUCA

P.S. Inutil să-mi solicitați prin telefon, în scris sau personal, indicații bibliografice. Pe cuvînt de onoare că nu dau!

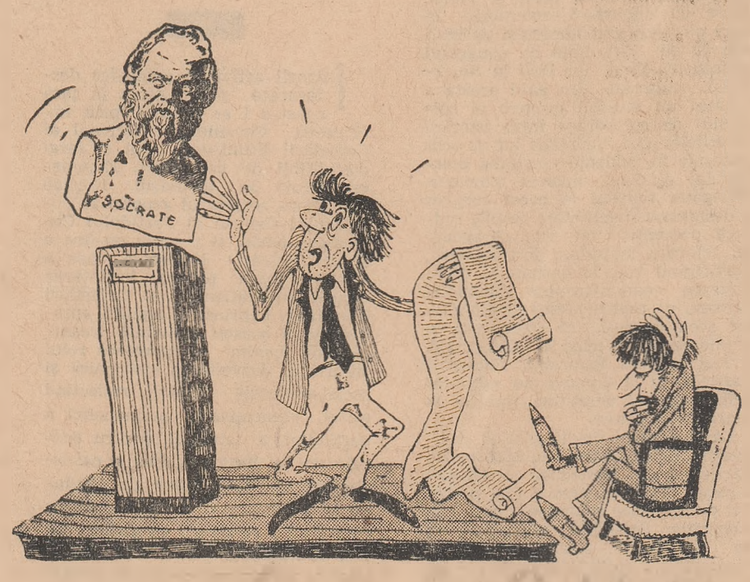

Așa înțeleg unii elevi anumite explicații...

Prințul a intrat cu mare pompă în cetate...

In „secolul de aur" la Roma se cultivau în mod deosebit literele...

MAXIME ȘI AFORISME

— Unele obiecte de învățămînt cîștigă prin personalitatea celor care le predau, după cum personalitatea unor profesori se știrbește prin desconsiderarea a ceea ce predau.

— Cine nu consideră importantă activitatea sa anulează cel puțin jumătate din valoarea ei. Cine consideră însă importantă numai activitatea sa, îi anulează întreaga valoare, căci valoarea se stabilește prin comparație.

— Numai profesorii care manifestă teama de „a nu fi duși" de elevi determină pe elevi „să-i ducă".

— Cel care asistă la ora unui coleg fără a-și spune părerea naște mai multe suspiciuni decît cel care face o critică extrem de aspră.

— Calitățile, dar mai ales viciile, cresc în ochii oamenilor proporțional cu funcțiile celor care le au. De aceea unii profesori încep să fie criticați violent abia după ce ajung directori.

— Inspectorii care intimidează creează sau dogmatici, sau sceptici; niciodată însă entuziaști în profesie.

— Numai cînd ești numit președinte într-o comisie de examene afli cu cît de mulți oameni ești rudă, prieten sau cunoscut.

— Două categorii de candidați exagerează cerințele de la examen: cei care trec — pentru a se grozăvi, și cei care cad — spre a justifica eșecul lor.

Reflecții pseudo-pedagogice pe tema:

IARNA

Un profesor de chimie

Arhitect plin de capricii
În baroc sau rococo,
Geru-nalță edificii
Din beton de... H_2O.

Un diriginte

Pe școlari poate să-i vadă
Cum îl concurează,
Că fac oameni de zăpadă
Și îi... modelează.

Un profesor de botanică

Mă încurcă uneori
Suflul aspru hibernal,
Că pe geam schițează flori
Care nu-s în... manual.

Un școlar mic

Iarna a venit cuminte
Și cu pasul rar
Să ne-aducă noi cuvinte
În... abecedar.

Un director de școală

Suflă vîntul, neaua cade,
Iarna vine lin de sus
Cu un minus X de grade
Și cîteva grîji... în plus.

Un profesor de geologie

Cu troiene de ninsoare
Spulberate după chef,
Peisajul ei apare
Instabil ca... relief.

Un profesor de gramatică

Nu e doar supoziție,
Lesne-i orișicui să vadă:
Ești ca o propoziție
Eliptică de... zăpadă.

Un președinte al comitetului de părinți, suprasolicitat de școală.

Deci, iată, pot recupera
Odihna în restanță,
O dată cu cei mici voi lua
Și eu acum... vacanță.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București Piața Scînteii nr. 1, Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București. 40132